

**PÉTERI TAKÁTS JÓZSEF
KÖLTEMÉNYES MUNKÁJI.**

Aut prodesse volunt, aut delectare Poetae,
Aut simul et iucunda et idonea dicere vitae.

HORATIVS.

BÉTSBEN,
BILLE KÁROLY' BETŰIVEL.
1796.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2010
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-406-6 (online)
MEK-07780

MÉLTÓSÁGOS
TOLNAI GRÓF
FESTETITS GYÖRGY
ÚR'
Ő NAGYSÁGÁNAK.

MÉLTÓSÁGOS GRÓF!

Légyen e' zsenge munka is egyik bizonyosága azon ország-szerte isméretes buzgóságnak, mellytől lelkesítettén Nagyságod, példa nélkül óhajtja, keresi, támogatja mind azt, valami a' Haza' hasznára 's dicséére szolgálhat.

Nem szándékom, hosszas is volna, Nagyságodnak jeles tetteit magasztalni, és azokat, mellyek a' tudományok' 's köz-hasznú igyekezetek' elő-mozdításokra még tsak kezdetben vagy készületben vannak, elő-számlálni: mind azért, mivel könnyen meg sérthetném ritka szemérmességét, melly szerint inkább dicséretre méltókat tselekedni, hogysem dicsértetni kíván; mind pedig, mivel magam is el akarom az alaton hízelkedés' gyanúját kerülni, - azok előtt, kik, a' dolog' valóságát nem tudván, balúl vélekedhetnének.

Sok értelmes Hazafi-társai azt szokták mondani Nagyságodról: hogy fényesebb állapotban tiündöklenék a' Magyar Név nem sokára, ha Országunknak tekintetesebb Fijai közül számosabbban volnának, kik a' kedvező szerentsének bő adományit elmés szorgalommal 's józan kíméllyel nevelvén, azokból - mint Gróf FESTETITS GYÖRGY - hatsak egy részetskét is Hazájoknak áldoznának.

Melly édes öröm tehát énnékem, egy illy nagy-tiszteletű Hazafinak szép érdemeit még közelebbről ismérnem, és örök emlékezetre méltó tselekedetinek, úgy szóllván, mindennapi szemmel-látó tanújok lennem! Melly boldogító gyönyörűség énnékem, egy illyen Atyának nagyra szülött egyetlen egy Fiját a' tudományoknak és a' jó erköltsnek ösvényein vezethetnem! 's a' régi nevezetes Férjfiaknak követésre serkentő történeteiket e' kedves Gyermekkel együtt - olvasgatván, belső meg-győződéssel nékie mondhatnom, hogy előttiünk áll szakasztott mássok. Mély tisztelettel vagyok

NAGYSÁGODNAK

alázatos szolgája
TAKÁTS JÓZSEF.

AZ OLVASÓHOZ.

Ha mindenütt olly kedvező szemet vetnének verseimre, a' millyen kegyes volt irántok több jó Barátimnak ítéletjek: már úgy soha nem bánám meg, hogy a' gyakor ösztönözésre másokkal is meg ismértetem azokat. De - szíves barátok' kívánságának engedni, édes kötelesség; minden ember' helybe-hagyására számot tartani, el bizott vakmerőség.

Arról tsak ugyan meg vagyok magam is győződve, hogy, ha sokat nem használ is, leg alább nem fog ártani könyvem' olvasása; mert a' szelíd erkölts, a' szép természettel való ártatlan el múltatás, a' józan gondolkodás, a' haszonnal nyájaskodó gyönyörűség, volt ki szegzett tárgya írásomnak.

Ha a' beszéd nem jár olly fenn, ha nem olly tizfra, mint talántán a' kényesebb íz szeretné: vagyon kis mentségem. Leg inkább a' fiatal észhez és szívhez iparkodtam fézni; 's a' mit irtam, pihenő üres órákban írogattam: mert jobbára másútt, tisztem' részein járt gondom. Nem hinném tehát, hogy valaki meg ítéljen, vagy szinte meg vessen.

A' gánts-keresőknek elég légyen azt említeni, a' mit Faludi Ferentz Udvari Emberében írt felőlek: „A' gonosz elmék, ha száz szépet találnak a' könyvekben és tsak egy megvetöt, erre rohannak, ezt martzangolják, ezt verik dobra; és annak, a' ki írta, gyalázatjára híresítik. - Nem veszik észre, hogy evvel az embertelenséggel magok büntetik magokat; mert az okosabb világ nem tulajdonítja ezt a' betsület-keverést serény elméjeknek, hanem roszszalkodó akaratjoknak.”

Tudni való még, hogy találatnak e' munkában hellyel közzel ollyan darabok is, kivált a' rövidebbek között, mellyeknek foglalóját más könyvekben is olvashatni. Én ezeket tsak magyarságokra nézve vallom sajátimnak. Reményilem mindazonáltal, hogy azért szívesen el múltatnak velek azok, a' kik Magyarok; annyival inkább, mert a' nem igen sok között is alkalmas nagy lévén a' különbség: a' már magok szárnyokon járóknak sem szülhet únalmat; noha tsak ugyan leg több jut a' serdülo kornak.

Bétsben, Szent Jakab hava' fogytán. 1796.

LAISTROM.

ELEGYES VERSEK.

A' hazai szeretet
A' Barátság
Barátom' felelete
A' Költőkhez
A' tavasz' kezdete
A' fősvény
A' fák
Barátom' levele
Válasz
Tavaszi reggel
A' pásztori élet
A' szánakodás
Az olvasásról
A' reggel
Nem lehet mindent tagadni
Damet és Doris
A' holdhoz
A' galambok
A' tsavargó patak
Vallás-tétel
A' Kisdedek Attyok' neve' napján
A' Rózsa
Irin, Kleist után
Öröm kert
Őszi sétálás
Egy levél' töredékje
A' habozó Pásztor
A' Publikán madár' halálára
A' fergeteg
Név napra
Az átokról
A' hálaadatlan nyúl
Öröme ébresztés
Az Ember' méltósága
A' hársfa
A' bokor-irtó
Az estve
A' tél
Ne gyanakodj
A' méh és a' galamb
Mi leg könnyebb, mi leg nehezebb
Dídó Eneáshoz

ÉNEKEK.

A' költéshez
A' pásztori század
A' középszerűség
A' nagy szívű Jámbor
Egy keresztes Dáma tiszteletére
A' nagy szívű gyermek
A' hazúg gyermek
A' hervadt rózsza
El-változás
A' fetske
Egy jó gyermeknek reggeli éneke
Egy jeles Ifjú köszöntésére
Köszönő válasz
A' kisdedek Annyok' neve' napjára
Örömré vált szomorúság
Egy lepkéket gyűjtő úrfihoz
A' pille 's a' méhe
Gyöngyösi
A' festett rózsza
A' viola 's a' tulipán
A tavasz
A' mohó hal
Az árnyékának örülő gyermek
A' paraszt
Amornak fegyverei
A' fegyvertelen Amor
Az ártatlan ifjúság
A' nyár
A' könnyörülő gyermek
A' Fejér 's a' Szeretsen
Egy Urfi édes anyja' neve' napján'
Égi háború után
Zsuzsi
Az ujjonnan ültetett fához
Kerüld a' pört
A' változó szerentse.
Öszve hasonlítás
A rózsza 's a' téli-zöld
A' holdhoz
Kívánság
Sohajtás a' békesség után
Egy haldokló' szavai
Uj esztendőre

ÁGNES' TÖRTÉNETE

ERKÖLTSI 'S MÁS VELŐS MONDÁSOK

MESÉK

ELEGYES VERSEK.

A' HAZAI SZERETET.

Tehát valahára egyedül lehetek!
A' Nyugalom' gyenge karjára dülhetek.
Múzsám! hív biztosra minden titkaimnak,
Légy te enyhítője bokros unalmimnak.
Valaki él, vidám játéokra vágyódik;
Botsásd meg, ha szívem lantodhoz vonódik,
Hogy el verje rajta belső érzéseit,
'S felejtse, ha lehet, keserűségeit.

Látom: hogy a' Tavasz siet virágival,
Már is mosolyognak a' Nap' sűgárival;
Látom a' Szépekkal a' Világ' Fiait
Vigadozva jární az öröm' tántzait:
Nem kér az én kedvem ilyen mulatságot,
Úgy nézi ezt, mint egy veszendő hivságot,
Mint egy futó patak' tajtékozó habjait,
Mellyek meg szaggatják az árok' gátjait.
Inkább gyönyörködik a' Fülemülében,
Ha zokog szobámnak mély tsendességében;
Fel ébred bús lelkem ennek hallására,
'S reá emlékezik édes Hazájára.

Távúl azon Tájtól, mellyet úgy óhajtok,
Melly utánn érzékeny szívemből sohajtok,
Harmadszor szemlélem, mint üzi a' Telet
Ki pihent földünkről a' nyájos Ki-kelet.
E' gyönyörű idő' mindenik részével,
Majd meg mérem ismét szomorú elmével,
A' kedves Vidéknek tólem meszszeségét,
Hajdani örömmim' tiszta édességét.
Egy tsoportba gyűjtöm szíves Barátimat,
'S vissza hívom velek töltött óraimat,
Igy a' szárnyára kelt sebes emlékezet
Feles sohajtásim' tárgyához el vezet:
S' örvendezni fogok, a' midőn tsalatom,
A' keserű ürmöt mézzé változtatom.

Légyen az már ösztön, avagy hál-adóság,
De lakik szívünkben olyan hajlandóság,
Melly által Hazánkat fő képpen szeretjük,
'S távúl estünkben is azt el nem felejtjük.
Az éjszaki Tájok' füstös barlangjai,
A' napot boszszúlló örökös havai,
Nyugott lakosinak annyira tetszenek,
Hogy értek, ha szükség, még vért is öntenek.
Sőt ha e' vad népet erővel el hoznád,
Bátor gazdag földel meg ajándékoznád:
Felelek, a' bánat kebelét szaggatná,
'S Hazája' szerelmét el nem titkolhatná.
Ezen vonzó erő teszi hatalmával,

Hogy meg elégedik a' Pór kunyhójával.
Ugyan is: mi jeles szerentsét remélhet,
Hogy Ósinek sovány tűz-helyénél élhet?
Tsupán a' születés, 's szokás mivelheti,
Hogy keskeny udvarát olly híven szereti,
Hogy akár melly roppant úri palotában
Úgy kedve nem telik, mint kis hajlékában.

Ezt a' Szem-fülesség, azt a' Hivatalja,
A' vagy a' Fösvénység honnyából ki tsalja;
De akár melly kies ég alatt lakozzék,
Sorsa akár millyen boldoggá változzék:
Még is tsak más Föld az, hol a' Nap szebben kél,
Hol az ember, noha kevésből, jobban él.
Hol sokkal szelídebb a' Holdnak világa,
Szembe tűnőbb a' fris Viznek tisztasága.
El hagyott Hazáját ki ki így ditséri,
Annak szeretete sírján túl késéri.
Úgy van; mert ha talán bújdosó útjában,
Az utolsó álom el érné ágyában
Előbb, hogy sem oda vissza kerülhetett,
A' hol anya földjén nap fényre született:
Azt fogná lehellni végső pihegése,
Ottan eshetne meg vajha temetése!
Ottan fekhethnének tsendesen tsontjai!
A' hol Eldődínek nyugosznak hamvai.

Ovid! az emberi Szív' bölts ismérője,
Víg 's bús járásinak édes Éneklője!
Nem de hogy Augustus' irigy félelméből,
Kül-földre kergetett Hazád' kebeléből:
Az volt leg főbb kínja érzékeny szívednek,
Hogy vad Népek ásnak sír-gödröt testednek?
Azért Barátidat esdekelve kérted,
Ha szenvedésidnek vég határát érted:
Legyen gondjok szabad embernek porára,
'S vigyék vissza szabad Tiberis' partjára.

Boldog, ki el hagyván a' Tenger' habjait,
Honnyában fel leli hív Attyafiait.
Örökös bútsút mond a' tsalárd vizeknek,
'S tömjént gyújt a' kegyes Házi-Istenekek.
De boldogabb, a' ki saját örökében
Meg marad, és el jár jó Polgár' tisztében;
Vígan él, 's bátran néz a' Halál' szemébe,
A' ki el vezeti Ósei' ölébe.
Lehet, hogy valaki tsendes hajlékában
E' jót nem isméri maga el untában:
De mennyen, 's kül-földön töltse esztendejét,
Fogadom, meg érzi a' Haza' erejét.
Lám Ulissest Neptun akár mint zaklatta,
Calypsó bár mennyi kintsekkkel biztatta:
Még is a' szelekre bizta vitorláját,

Remélvén, hogy végre fel leli Hazáját;
Hol inkább porrá lesz Laertes' sírjában,
Mint sem halhatatlan Másnak birtokában.
Benyovszki! Hazánknak nagy hírű Magzatja,
Engedj meg, ha tollam jóvá nem hagyhatja:
Hogy azon szép Névvvel, mellyet érdemlettél,
'S a' mellyel örvendő Hazádba siettél,
Ott meg nem nyughatván, ismét el bútsúztál,
'S a' hitetlen Mélység' színén addig úsztál:
Míg Ellenségednek gögös örömére,
Életed általa gyászos véget ére. -

Bámúlásra méltó erő valójában,
Mellyet a' Haza szül hív lelkű fiában.
Nemes mérészséggel fel fegyverkezteti,
Ha a' bal szerentse kárral fenyegeti,
Dedalusnak elmés kezét ki vezette,
Midőn a' fog-helyből magát ki mentette?
Hazája' szerelme alkotta szárnyait,
Hogy meg győzze Minos' ellenző gátjait.
Ő igaz kút-feje a' Mesterségeknek,
Lelke a' felséges tselekedeteknek,
Ő volt, ki Homerus' tüzét élesztette,
Midőn Bajnokinak tettét le festette.
Ő vitte Achillest Trója' vívására,
A' szemtelen lágyság' meg boszszúllására,
Ő volt tárgya Kodrus' ditső halálának,
Detzius', Kurtzius' nagy áldozatjának. -

Tí! kik Hazátokat oda hagyhatjátok,
S idegen Nemzetek' városit lakjátok;
A' hol pénzeteket el vesztegetitek,
Vagy az ép Koldusok' számát nevelitek:
Nem lehet olly színes mentő fegyveretek,
Melly alatt ne lássék fajuló szívetek.
Tsak a' bűn, félelem, hívság okozhatja,
Ha ki kész akartva Honnyát el hagyhatja.
Lám Cicero készszebb kard alá hajolni,
Mint sem idegen Föld' hátán kóborolni.

Hires Balatonnak kies szomszédsága!
Hol először süttött r'ám a' Nap' világa;
Hol kényemre folytak gyenge esztendeim,
Mikor hullanak le szoros köteleim:
Hogy kedves öledbe vissza kerülhessek,
'S kevés mindenemből békével élhessek?
Nem szandékom Névre, Gazdagságra törni,
Mellyek rab Urokat szokták tsak gyötörni.
Hazámot szolgálni lesz kötelességem,
Érte 's vele élni, halni ditsősségem.

A' BARÁTSÁG.

Nintsen olly drága Kints a' Föld' kerekségén,
Melly ki tenne a' hív Barátság' szentségén.
Ha ő nem lakoznék az ember' szívében,
Ki érezne igaz örömet éltében?
Szép a' Természet, szép! minden munkájában,
Mert tsinnyán kérkedik Szerzője' nyomában;
De értse bár annak mindenik tsudáját,
Visgálja a' Nap' 's Hold' felséges Hazáját:
Tudománnya' betsét félig érezhetné,
Ha szívét hív szívbe ő ki nem önthetné.
A' magános élet unalomra fakaszt;
Nem emberi ösztön, melly embertől szakaszt;
Azért már az első Embert szövetséggel
Emberhez kaptsolta az Ég böltseséggel.

Barátság! tsudát is üzöl te közöttünk,
Kik ártatlan frigyét egymással kötöttünk.
Te vagy Kalaúzunk, ha útnak eredünk,
Ösvényre-térítünk, ha el tévelyedünk.
Meg dorgálsz, ha szükség; ditsérsz, ha tsak lehet:
De szavad boszszontó hangot fel nem vehet.
Tanáttsal, példával nemzed erköltsünket,
Nemes bátorsággal őrzöd jó nevünket.
Ha ki szándékunkat bal részre tsigázná:
A' te szívességed azt jól magyarázná.
El nézel tsendesen holmi gyarlóságot,
Tsak ne lásson szemed undok tsalfaságot,
Ravasz képmutatást, hazúg hizelkedést,
Ok nélkül a' gyakor el idegenedést.

Ha néha bánattól bús szívem háborog,
Vídúlok, mihelyest Barátom mosolyog.
Söt ha nints is jelen, tágúlnak fájdalmim,
Ha elmémben vele közlöm aggodalim'.
Ha a' hév veríték szakad homlokomról,
Le veszi a' terhet két kézzel vállomról;
Bádjadtan egy híves zöld fa alá ülünk,
Bajunkat felejtván édesen enyhülünk:
Zúghat a' dühös szél mérges ordítással,
Hulhat a' rémítő menykő tsattanással,
Moshatnak a' felhő szakadó árjai;
Mert egy takarónak fednek bé szárnyai.

Az Élet nem más, mint hív Barát' karjain
Együtt örvendezni kedvező napjain:
A' Barátság nem más, mint szív' ösztönéből,
Hív Társal osztolni szívünk' öröméből;
De a' bajoknak is egy részét viselni,
A' közös jó mellett vitézül ki kelni;
'S mint Patrocles hajdan Achilles' fegyverét,
Magára vállalni a' fáradság' terhét;

Sőt ha szükség hozná, Theseus' módjára,
Le szállani érte a' Halál' honnyára.

Nem! soha nem méltók a' Barát' nevére,
Kik csak a' szép Háznak lépnek küszöbére.
Kik a' hangyák szerint csak oda sietnek,
Hol a' gazdag tsürből bőven meg telhetnek.
A' kik, mint az árnyék, csak akkor forognak,
Midőn a' fényes Nap' sugári ragyognak;
De mihelyest ezek felhőkbe borúlnak,
Meg szünik az árnyék, úgy ők is el múlnak. -

Ha egymáshoz hajló Virágokat látok:
Előttem teremnek az igaz Barátok:
A' mint azok önként illattal szolgálnak:
Úgy a' szívességre ezek készen állnak.
De jaj bús gondolat! a' gyenge virág szál
Majd örömet hintő életétől meg vál:
Igy a' Barátok is csak búval élhetnek;
Mert az el vallástól mindenkor félhetnek.
Félhetnek; de azzal még nyíl szívességök;
Mert a' halál által sem hal el hívségök.
Együtt ballagnak ők az élet' völgyébe,
Együtt néznek a' bús halál' sír-gödrébe;
'S mint a' köd el oszlik attól irtózások;
Mert tudják, hogy boldog léssen ki mulások.
'S oda fenn is azon boldogabb országban,
Jutalmok állni fog a' szent Barátságban.

Barátság! te első Ember' hagyományya!
Az Égnek lelkünkbe öntött adományya,
Édes vagy, mint midőn a' Beteg ágyában
Már ép egészségét meg nyerte álmában.
Mi gyakran itatna a' vak sors ürmével,
Ha fel nem élesztne jó Barát kedvével?
Ó szolgálj tovább is isteni fényeddel,
Vezérelj utamban anyai kezeddél.
Kis koromban gondot reám te viseltél,
Fel serdülvén, hasznos jókban te neveltél.
Te adtad tudtomra gyáva lépésemet,
Te nyugosztaltad le habozó szívemet.
Azért áldlak: akár hordozzon kedvében
A' szerentse, akár üldözzön mérgében;
Vigasztalást lelek Barátom' ölében,
Ki ügyemben részt vesz mindenkor szívében.

BARÁTOM' FELELETE.

Érzem ó Természet! azon vigasságot,
Mellyel fel ruháztad a' szent Barátságot.
Ki evvel bir, meg győz minden bús agságot,
Tsendes szemmel nézi a' furtsa világot.

Tekints ama' fára elmédnek futtában,
Melly ott kevélykedik sугár szép ágában:
Hogy' oszt víd enyhülést híves árnyékában,
Áldja az utazó ott lévő nyugtában.

Barátság! így enyhítség te is mí bennünket,
Így vídítod búval küszködő szívünket,
Könnyebbíted gondal terhesült ügyünket,
Általad felejtjük bokros inségünket.

Hív Barát nem érez soha egy magának,
Szerentse fel kapta Társát játékanak?
'S érezteti véle sulyát igájának?
Hány illy köde vagyon az ember' napjának!

Hogy' siet, hogy' szökik Társa' segédjére!
Hogy engesztelő írt tehessen sebére:
Kívánnám, nézhetnél érzékeny szívére;
Így szökik a' patak síkamló völgyére.

Szerentse, melly rendet nem tud törvényében,
Fel zúdúl ellene szabados kénnyében?
Hív Társa is érzi tsapásit szívében:
Sír? sír ő is; zokog? olvad keservében.

Nézd a' Tsillagokat egy búsúlt estvével;
Hogy' éleszti egyik másikat tűzével,
'S mind kettő tündöklök ragyogóbb fényével:
Egy mást így segítik szükség' idejével.

Az ő jámbor szívök vagyon egy mértékben,
Mint Levegő ezen párázó környékben;
Hogy ha ki párolgott egy rész a' hévségben,
Oda omlik más rész azontúl egy végben.

Egyetlen egy lélek éleszt két testeket,
Azért nem éreznek külömb szükségeket,
Meg osztják egymással minden örömeiket:
Boldog, a' ki hordoz illy szép bilintseket.

Pylades! Oresztes! Barátság' tsudái,
Tí vagytok ezeknek tündöklő próbái;
Mennyit könnyebülnek a' Végzés' igái,
Kiken fognak bóldog éltetek' példái!

Ki a' tenger' partján áll könyves szemekkel,
Nézi, hogy tsatáznak mások a' szelekkel:
Ők is úgy szemlélik, bátor bús lélekkel,
Hogy víjnak egyebek habozó ügyekkel.

Ama' kemény Végzés, mellynek törvényének
Enged minden Élő kegyetlen rendjének,
Viszsa kéri éltét Társok' egyikének?
Véget vetett egybe másik' életének.

Porhanyó fedelek' örömmel le vetik,
Nisus Eurialus' példáját követik,
Magokat mind ketten egy sírba temetik,
Tudván, egy más nélkül éltök' nem élhetik.

Ha el kellne válni másiknak társától,
Írgyűl tiltatván óhajtott sírjától:
Kéntelen éltének nem fél pályájától,
Egyre áldást kérne Híve Barátjától.

Meg holt? El is tűnt már boldogság' keblében,
Örökös tavasszal vírító kertében:
Nem! - Él hív Társának még most is szívében,
Öleli árnyékát Barátja' képében.

Vagyon, a' ki ötet igazán siratja,
Szomorú holdig hat panaszos szózatja,
Gyászos fátyolokkal sírját bé aggatja,
Majd a' kies szellő gyengén lobogtatja.

E' gyászra a' többit el kell felejtennem;
Ugy is lehetetlen szóval ki ejtenem.
Legyen tehát elég azt belől érzennem,
Hogy Barátom! te vagy leg drágább mindenem.

A' KÖLTŐKHEZ.

Mint a' végső Napon, majd az Ég' szavára,
Ha az Ember testét fel veszi magára:
Az Élet a' mohos sírba ereszkedik,
'S tőle a' nyugovó por meg lelkesedik,
Viszsa tér az ép ész a' rongált fejekbe,
Viszsa a' bátorság a' rothadt szívekbe,
Uj érzés ébreszti az egész tetemet,
Tellyes fényben látván a' nemes érdemet:
Úgy tetszik, így ébred most ki ki álmából,
Igy éleszt szent tüzet el aludt hamvából;
Hogy diszét keresse édes Hazájának,
'S fel áldozza egész erejét hasznának.
Széljel az országban Társaságok kelnek,
Mellyek néki munkás Fiakat nevelnek.
Még az Ifjak is már öszve szövetkeznek,
'S azon ditsó tzelra versent igyekeznek.
Az illyen látáson ki ne örvendeznék,
Mennyei áldásért ki ne esedeznék?

Olvastam egy kiseded Társaság' munkáját,

Láttam, mint óhajtja szolgálni Hazáját:
Tsak hogy gyengeségét maga is isméri,
'S gyümölsét még később időkre igéri.
Jobb is volna talám még most tanulgatni,
'S majd bővebb készület utánn irogatni;
Mivel, a' mint ő is igen böltsen tartja,
Az idéetlen Író tsak magát untatja,
Le szállítja betség szeretett nyelvének,
Gátot vet a' magyar könyvek' kelésének;
Meg veszi a' jó ízt az olvasó félben,
'S így kárt szül nem hasznot fel forrott hevében.
Én ugyan meg vallom: az időt meg bántam,
Mellyet a' Kritika darabjokra szántam;
Mert olly sűrű homály uralkodik benne,
Hogy azon keresztül látni tsuda lenne.
Hasonló beszédjek illy tanátszó szóhoz,
Melly setét étjszaka hat az utazóhoz:
Hallod e' Atyafi! nem jó itt járkálni;
Mert mély gödrökre fogsz több helyen találni:
Az ott az igaz út! ahoz tartsd magadat,
Hogy ha el akarod jól érni tárgyadat. -
De bezzeg az Útas tsak vétve gyanítja,
Hogy a' szózat mellyik útra igazítja.
A' ki mást hasznosan akar tanítani,
Annak értelmesen kelletik szóllani.
Azonban egy részint nekik köszönhetem,
Hogy itt, a' mit jónak tartok, ki fejthetem.
„Ki a' Régieket kívánja érteni,
'S a' bölts itélésben nem akar véteni:
Javalják, vigyázzon az Író' tárgyára,
Annak Hazájára, be vett vallására.”
Bár tsak Íróink is erre vigyáznának,
Talántán kevesebb hibák származnának.
Vagyon Hazánknek is törvénye, vallása,
Vagyon Óstól maradt sok jeles szokása.
Mi szükség 'hát Görök országba költözni,
Balgatak képeket tőlek költsönözni?
Miért hijjuk Apollót, Mársot segítségnek?
Hiszen mi nem tartjuk őket Istenségnek.
Hogy' lehet Helikon' vidékét ditsérni?
A' hová szemünkel el nem tudunk érni.
Mért őrzik az erdőt a' szűz Driadesek?
A' tsergő patakot a' víg Najadesek?
Ezt a' bolondságot tsak azok hihették,
Kik sok dolog' okát fel nem fedezhették.
Jót tudom: hogy ezek tsak nyájos költések:
Ám de illetlenek benne a' képzések,
Nem de esze fordúlt kép-mázoló volna,
A' ki Atilának parókát rajzolna?
A' ki a' tékozló Fiút jó kedvében

Kávával itatná le festett képében?
Miért? mert ő olyan valamit költene,
A' mi azon idő korhoz nem illene.
A' Bajnok tulajdon tsatáját hirdeti,
A' víg Pásztor saját nyáját legelteti:
Mért menne a' Magyar más Nemzet' földére,
Hogy virágot szedjen, 's tüzzön énekére?
Igaz oka ezen rút rendetlenségnek:
Hogy rabjai vagyunk a' vak Régiségnek.
Már azt nem is tesszük a' Költők' számokba,
Ki a' Régieknek nem hág a' nyomokba.
Olyanok előttünk a' tudós Pogányok,
Valamint ő nálok vóltak a' Bálványok.
Mintha az ő furtsa eszök' találmányi
Volnának egyedül a' Vers' ragyogványi.
Szép, mondom, azokat tudni és érteni,
'S mint más történt dolgot helyel említeni;
Hogy a' múlt időknek lássuk rendtartását,
'S meg értsük a' régi Poéták' írásit;
Kiktől, a' mi nálok hitelben tartatott,
Gyönyörű folyású versbe foglaltatott.
Nem pedig: hogy most is tárgyunk' írásában,
Mint szolgák utánnok induljunk vaktában:
'S meg töltsük könyvünket hamis Istennel,
Teremtven, segítven, vervén erejekkel.
Ha ők olly szükséges példák a' költésre,
Kiket vettek ők fel első követésre?
Nem de az ártatlan pusztá Természetet?
Ez, ez! szerzett soknak olly nagy nevezetet.
Ebbe mártották ők érző etsetjeket,
'S tsak így rajzolhattak olly ékes képeket.
Költőink is erre vessék szemeiket,
'S tisztább ízzel fogják írni verseiket.

A' TAVASZ' KEZDETE.

Örülj kedves Ifjú! a' mit ohajtottunk,
A' Tavasznak első napjára jutottunk.
Örülj! Nézd, mint száll le a' tiszta egekből,
Mint nevet rá a' Nap a' vékony fellegből.
A' lágyszellő gyengén legyezi szárnyával,
Enyelegve játszik könnyű ruhájával.
A' nyugott Föld magát előtte ki tárja,
Kebelébe gazdag áldását úgy várja.
Az egész Természet ülli érkezését,
Sok jelek hirdetik azon víg érzését.
Készülünk fel mí is, mennyünk látására!
Nyílt szemet, és szívet vigyünk tsudájára.

Nézd itt a' zöld gyöpön a' zsbák' annyokat,
 Az apróknak miként viseli gondjokat;
 Mint keres eledelt mindegyik' számára,
 A' sárga kisdedek mint futnak szavára!
 Hogy ne halgatnánk mí édes szüleinket,
 A' kik még több gondal nevelnek bennünket.
 Hallod! a' madárcák, kik ott fenn lebegnek,
 Egy más közt melly hangos örömmel tsevegnek.
 Mí is az ég felé ha fel emelkedünk,
 Sok földi agságtól így meg menekedünk.
 Amott kettő le szállt a' fa' tetejére,
 Egyik a' másiknak felel énekére:
 Hív párok lehetnek, ki öntik szívöket,
 Hogy igazán tudják belső érzésöket.
 Egyik fő törvényök az a' Barátoknak,
 Hogy helye ne legyen köztök a' titoknak;
 Mert közös a' sorsnak mind víg mosolygása,
 Mind a' szerentsének kegyetlen tsapása.
 Lám a' bimbók is már levéllé változnak,
 A' kies rétek is szépen virágoznak,
 Ki nyitják, mint annyi oltáron, magokat,
 Hogy az Égbe küldjék első illatjokat.
 A' méhek is rólok jókor be gyűjtenek,
 Hogy lassanként viaszt 's mézet készítsenek.
 Egyébbiránt, bátor itt a szép Ki-kelet,
 Ők ki nem állhatnák a' huzamos Telet.
 Ím a' Légy, mert tunyán töltötte idejét,
 El veszti akkorra kelletlen életét:
 Midőn be mégy Őszszel a' hangya házába,
 Melly néki a' Nyárban került nagy munkába.
 A' ki henyélve él nyers Ifjúságában,
 Szükséget fog látni meg aggott korában.
 Téged is fris Patak már szaladni látunk,
 Kinek síma jegén nem régen tsuszkáltunk.
 Tehát ha szívünket a' bú szorongatja,
 Bízunk, mert az idő kedvét meg hozhatja.
 De úgy tetszik: amott a' völgy' közepében
 Nem olvadhatott el a' hó még egészen.
 A' Télben ki állott bajra emlékeztet,
 'S most annál édesebb örömet éreztet.
 A' ki azt nem tudja: mi a' keserűség,
 Nem tudhatja tisztán, mi a' gyönyörűség.
 Sok Gazdag nem vetné meg a' szegénységet,
 Hogy ha tapasztalta volna a' szükséget.
 Jobban igyekeznék rajta könyörölni,
 Ha tudná, melly kínos bal sorsra kerülni.
 Pedig könnyű ezen bujdosó Tsillagban
 Holnap koldust látni a' mái gazdagban.
 Úgy e! mert a' fákon látod a' virágot,
 Képzéd, mint huzza majd a' gyümöls az ágot?

Hát ha még az éjjel a' dér le forrázza:
Jaj a' gyümöltset is bezzeg így le rázza.
Az Ég sok változás alá vet bennünket,
Hogy mindenre készen el szánjuk szívünket.
A' jó szerentsének éljünk kegyelmével,
Balra fordulását viseljük békével.
Míg reánk nem köszönt az a' böldeg élet,
Mellyhez semmi tündér változás nem férhet.
De vegyük addig is hasznát az időnek,
Áldván böltsességét a' nagy Teremtőnek:
Mellynek nyoma fenn van úgy a' kis férgekben,
Mint a' magas égen tündöklő testekben.

A' FÖSVÉNY.

Egy Fösvény véletlen egy mély vízbe esett
Rajta egy Halásznak jó szive meg-esett;
Oda ugrik, 's mondja: add ide kezedet!
De most is szokásként az volt a' felelet:
Nem adhatok semmit. Azonban el merült,
'S nap fényre a' Fösvény többet nem is került.

A' FÁK.

Egy tavaszi reggel a' Nap' támadtával
Ki ment egy bölts Atya a' kertbe fiával.
Meg nézték a' fákat 's a' virág' nemeit,
Mellyekre hintette a' harmat tseppeit.
Az eleven Ifjú ugrált örömeiben,
Sokféle kérdések származtak eszében.

F i ú.

Mitől van? jó Atyám! hogy némelly fák görbék,
Némellyek sугárok, mások szinte törpék.

A t y a.

Mert ezeket, Fiam, folyvást ápolgatták,
Erős tzövekekkel jól meg támagatták:
Azokra szemeit senki sem vetette,
'S így őket a' durva szél meg görbítette.
Azon kisdedeknek el nyírték hegyöket,
Hogy szebbekké tegyék édes gyümöltsököt.

F i ú.

'Hát ezen fán miért olly szép mindenik ág,
Hogy alig lel helyet rajtok a' sok virág?
Midön amazok ott még alig fakadnak,
Ékességök bé zárt bimbókban maradnak.

A t y a.

Mert azoknak jobban viselték gondjokat,
Jókor meg gyomlálták, 's porhálták alljokat;
Hogy meg járja a' fris eső gyökereket,
'S le is szedték rólok a' káros férgeket.
A' többiek tsupán magokra hagyattak:
Azért olyan korán még ki nem hajthattak.

F i ú.

Ni! ott van a' Kertész a' nevendék fáknál:
Mennyünk édes Atyám! nézzük meg, mit tsinál.

A t y a.

Tudom, olt. Le metszi a' szelíd ágokat,
'S azokkal javítja a' vad soványokat.
De jobb lesz munkáját közélről nézgelni,
Hogy utóbb magad is tudj róla beszélni.

Fiam! korts lesz a' fa, ha nem tisztogatják:
Úgy a' gyermekek is, ha nem tanítgatják.
Mint amaz erdei fák el vádulnának,
'S izetlen savanyú gyümöltset hoznának.
Ki tetszik ez azon tudatlan népekből,
A' kiknek vadságok látszik életekből.
Hogy mi többet tudunk, az Elöljáróknak
Köszönjük, 's az okos gondos Tanítóknak,
A' kik, a' mit hosszas figyelmetességgel
Meg tanultak, velünk közlik szivességgel.
Bátran el hihetjük, hogy boldogok leszünk,
Ha jó tanátsokra mi is figyelmezünk.

F i ú.

De nézd, kedves Atyám! a' történt károkat;
Ime ott le törték a' leg szebb ágokat.

A t y a.

Nem kár; mert ha a' sok bogok le nyestetnek,
A' fák tsinyosabbak, jobban is nyölhetnek.
Több lesz a' meg hagyott ágok' nedvessége,
'S így a' gyümölt is szebb, 's nagyobb édessége.

F i ú.

Úgy tetszik, az alma Fáink a' szőlőben
Nem nyirettetnek meg minden esztendőben:
Még is egyenesek, 's nagyra nevelkednek,
Jó ízű gyümöltsel bőven kedveskednek.

A t y a.

Fiam! azt szeretem, hogy így okoskodol,
Észre-vételedből, látom, gondolkodol.
Igaz, hogy a' melly fa kertben találtatik,
Arra rend szerint több munka fordítatik.
De azért a' külső fák is meg kívánják,

Hogy a' gazdák tőlek az időt ne szánják.
Ezeket is olykor meg kell tisztogatni,
A' buján sarjazó ágot le szaggatni.
Le kell a' tékozló mohát dörgölgetni,
A' hernyó fészkeket rólok szedegetni.
Mivel így édesebb gyümöltset teremnek,
Tovább élnek, 's inkább tetszenek a' szemnek.

Úgy kell nézni ama' kerti lakosokat,
Kik gyümöltsek által ki jegyzik magokat:
Mint a' fő fő nemű 's eszű személyeket,
Kik köztünk viselik az első tiszteket.
Nem tehet ki ki szert a' mély böltéségre,
'S nemes tettek által a' fő ditsőségre.
Sőt nem is volna jó az emberi Nemnek,
Ha külső fényére vágynánk az érdemnek.
Nem lehet mindenik Király, Törvényhozó,
Vezér, Bíró, Tudós, Kintsból-adakozó.

Azon szőlő hegyi bő termékeny fához,
Melly jó, de nem olly szép, 's édes gyümöltset hoz,
Hasonlít a' munkás 's köz sorsú Polgárság,
Mellyből nagy hasznot vesz az egész Társaság.
Az erdei fa is melly haszna vehető!
Ámbátor gyümöltse nem igen ehető.
Nála nélkül étket bajosan főzhetnénk
Kálháinkat télben nehezen fűthetnénk;
Ő táplálja a' sok szükséges barmokat,
Belőle építjük 's fedjük a' házokat.
Így kell a' földmives Jámborról itélnünk,
Ő nélküle tellyes lehetetlen élnünk.

Tudjad tehát Fiam! Hazánk az a' nagy Kert,
Mellyben sok féle vad, 's szelíd fa helyet nyert.
Én a' jó Kertészként viselem gondodat,
Nyesem, igazítom fogatkozásodat.
Módot 's ösztönt nyujtok a' szükséges jóra,
Hogy te figyelmeztvén az oktató szóra:
Mint az egyenes fa szépen nevelkedjél,
'S a' Hazának édes gyümöltset teremjél.

BARÁTOM' LEVELE.

Szomorú enyészet! búsúlt homályoddal
Úgy játszasz e' velem, mint nyugös raboddal?
Örömmel virradok a' derülő éggel;
Mert tele van szívem édes reménységgel:
Hogy e' nap meg ölel Barátom engemet,
Vévén tőle régen kívánt leveletem.
De te el ragadod vigasztalásomat,
Félbe szakasztod hív várákozásomat.
Nem tsudálom egyes Gerlitzek' bűgását;

Mint nyögi szív szívnek, érzem, el válását.
A' pihegő szellőt kérdezem rendére:
Meddig váraokozzam Társam' levelére?
Agságok! így szóllok, irígyim lettetek;
Tí vagytok, kik néki gátot vetettetek.
Kéméljétek ötöt avagy egy órára,
Hadd legyen hívének vigasztalására.
Látjátok, nints nyugta habozó szívemnek,
Míglen válaszát nem veszem kedvesemnek.
Te is Nap! öröme sok számtalanoknak,
Légy hív pártfogója két hív barátoknak.
Gondosan hosszabítsd rendes utazásod';
Talám akadályt vet siető forgásod.
Multságok utánn ő úgy nem repdezhethet,
Hogy el felejthessen; sőt vaj hol szerezhethet
Kényesebb kedv-töltést, mint hiv barátjával?
Ennek nem lehetni soha unalmával.
Ha tudnám: hogy Fillis kaptsolná melyéhez,
'S azért nem lehetne hiv az ő hivéhez:
Egy szívnek öröme másik' keservére
Nem lehet, ezt kötném érzékeny szivére.
Hogy tsak azt írná meg: hogy' tölti idejét;
Mi jeles dologban forgatja erejét.

VÁLASZ.

A' napokban vettem kedves leveledet,
Elevenen láttam benne hív szivedet:
Láttam, melly buzgón ég hozzám szerelmével,
Mint küszködik értem belső keservével;
Mint menteget, bátor érzi fájdalmára,
Hogy későtskén megyek látogatására.
Szánlak, hidd el, 's bánom történt késésemet;
De nem titkolhatom még is örömemet,
Mellyet érez egy hív' ha hallja hivétől,
Hogy kínos meszsziire esni személyétől.
A' hátra maradást nem a' bús agságok
Okozták, sem a' sok nyájos multságok.
Azokra nem vetem még önként fejemet,
Utóbb váratlan is meg lepik szivemet.
Ezeknek, meg vallom, nem élek szükökben,
De méreg rejteznék vélt édességökben;
Ha Barátom értek vethetné szememre,
Hogy számot nem tartok köteleességemre.
Az volt igaz oka mély halgatasomnak,
Hogy mássát nem vettem azon irásomnak,
Mellyben némelly dolgok felől értekeztem,
Mellyekről Néked hirt adni igyekeztem.
Hát én miben töltöm időmet? kérzed.

Meg tudod, hogy ha azt magadban képezed:
Mít mivel a' kis méh az ifjú tavaszban,
Ha el unta magát a' téli szűk kasban.
Ki repül a' mező' tarka virághihoz,
Hogy hasznos szereket gyűjtsön munkáihoz.
Bár közel virágos kertekre akadna,
Hogy messze jártában szárnya ne lankadna!
Igy én is el járom az ó 's új világot,
Találok mindenütt elég mulatságot.
Kivált hol a' szelíd békesség' ölében
Az erkölts, tudomány, munka nyől betsében.
Hol a' Nép a' Királyt mint Attyát szereti,
Mert boldog életét néki köszönheti.
Hol se Tarquinius, se Brutus nem mulat,
És béklót nem tserél a' visszás indulat.
A' hol vért öntenek, onnan el szaladok,
Az emberek' sorsán könyvekre fakadok;
Látván: hogy mindenkor egy volt természetek,
Tsak a' személyeknek volt más nevezetek,
Kik ál-artzát vivén a' játék színekre,
Több kárt hoztak, hogy sem hasznót a' Népekre.

TAVASZI REGGEL.

Ember! ki a' nem jó szokás' unszoltából
Éjjelt napból tsinálsz, nappalt étszakából,
Hány ezer örömtől kellek meg válnod?
Mellyet könnyű volna folyvást fel találnod.
Tudod e! míg hortyogsz izzadó ágyadban,
Miglen fel fel ijedsz rémítő álmadban,
Melly édes lehetne addig kedv-töltésed,
Ha fogva nem tartna uriás restséged?
Nézd a' Természetet, nézd és pironkodjál!
Az oktalan állat által okosodjál.
Lám a' piros hajnal alig kezd hasadni,
A' komor setétség az égről szaladni:
Ébred minden állat, 's a' Nap' támadtával
Kényére mulatoz vídám munkájával.
Te volnál egyedül, ki a' rendet bontod?
Mellyet fel zavarván tsak magadat rontod.
Térj meg e' gyönyörű Tavasz' kezdetével;
Kelj fel az ébresztő Napnak fel keltével!
Hagyd ott egy kis korig búzólgó szobádat,
Nézzed az ujjonnan született világot:
Tsuda tűnik minden lépésre szemedben,
Szent bámulás támad örvendő szívedben.
Tegnap Nap! rólad ha meg emlékezem,
A' földi boldogság' nagyságát érzem.
Egy kies ligetnek lévén környékében,

Szivem szinte uszott édes örömében.
A' Nap tellyes fényben mutatta szépségét,
Egy felleg sem lepvén az ég' kerekességét;
A' zöld vetés felett ragyogó gyöngyökben
Nézegette magát, mint annyi tükrökben.
A' hangos Patsirta fel fel emelkedett,
Énekét el mondván meg le ereszkedett.
A' vig Fülemüle tzikornyás szavával
Kevélyen versengett éneklő társával.
Darúk a' bozótban tsendesen füleltek,
Bámultokban néha kurjantva feleltek.
A' páros Gerlitze szil fa' tetejéről
Enyelegve beszélt tiszta hűségéről.
A' sok tsergő Szarkák apró kórót szedtek,
'S belőle fészkeket vígan építettek.
A' Pillék szárnyokat helykén fitogatták,
A' szép Virágokat rendre fitymálgatták:
Ezek ki öntötték nemes boszszújokat,
Gazdagon lehelvén drága illatjokat;
A' szűz méheknek is ki tárták kebleket,
Hogy bőven gyűjtsenek édes lép mézeket.
A' fris bogár-sereg a' füvet meg szállta,
'S örömében magát nyájosan hintálta.
A' munkás emberek, ámbátor izzadtak,
Még is vídám kedvel egy más közt mulattak.
A' hév veréteket melly kézzel törlötték,
Azzal nevetkezve bajszokat pödrötték.
'S noha más földébe szurták ásójokat,
Még is sűrűn kértek reá áldásokat.
Jó szívű Jámborok! várhattok jutalmat,
A' fáradság utánn tsendes nyugodalmat.
Az érzi tsak betsét a' gyönyörűségnek,
Ki ürmét kóstolta a' keserűségnek.
Addig is, míg el jön a' boldog enyészet,
Légyen boldogságtok az áldott Természet.

A' PÁSZTORI ÉLET.

Ártatlanság! a' szép Természet' Leánya,
Te a' jó szíveknek drága ragyogványa:
Oh! el ne hagyd soha kisdéd mezeinket,
Meg ne útáld a' mí gyáva sziveinket.
Tőled van örömünk, kunyhónk' tsendessége,
Te tőled lelkünknek édes békessége.
Ha a' hajnal hasad fényes tsillagával,
Te minket meg kínálsz kedvező munkával;
'S hogy meg felelhessünk kötelességünknek,
Nap estig hív gondját viseled szívünknek.
Ha az alkonyodás rá köszönt nyájunkra,

Reá dülleszkedvén pásztori botunkra:
Nézzük, mint hullatja a' harmat gyöngyeit,
Mint frissíti nyájunk' legelő rétjeit.
Otthon a' Barátság üli ajtainkat,
'S gyakran felénk inti kedves szomszédinkat.
Jobb ízűnek tetszik, a' leg kisebb falat,
Ha azt fel oszthatjuk hives Hársfánk alatt.
Igy többször közölvén tsekély mindenünket
A' völgynek eresztjük hangos énekünket.
Hasonló életünk azon fris patakhhoz,
Melly tsörögve szalad árnyékos házunkhoz,
'S vigan tovább siet rétünk' közepében:
Igy élünk az öröm' anyai ölében.

A' SZÁNAKODÁS.

Midőn tegnap Ágnes látott siránkozni,
Nem szünt-meg bánatom' okát tudakozni.
Meg értvén: mi szülte keserűségemet,
Mint egy kegyes Angyal ébreszté szívemet:
Buzgón vigasztalván édes beszédével,
Könyvemet szárítván tiszta kendőjével;
Mellybe az ő síró szeme is hullatott,
Míg tettében igaz enyhülést hozhatott.
'S azonnal ajaki gyengén mosolyogtak,
Örömeiben piros artzái ragyogtak.
Szelid ábrázatját gyakorta tsudáltam:
De illy kedvességben még soha nem láttam.
Látni való: melly nagy örömet okozhat,
Ha a' Jó szív másnak segítséget hozhat.

AZ OLVASÁSRÓL.

Hogy az érzékeny szív nem tsak ott örvendez,
A' hol a' muzsika nyájosan zengedez;
Hol a' vidám szemek egymást lopogatják,
A' kezek a' belső érzést mondogatják;
A' hol a' rabságok leg inkább készülnek,
Midőn a' fris tántzban az Ifjak hevülnek,
'S alig veszik észre fel vert béklőjokat,
Már féltő bánattal epesztik magokat;
Hogy az érzékeny szív nem tsak illy vigságban,
Sőt még jobban örvend néma társaságban:
Tapasztaltam tegnap magam' példájával,
Midőn azon betses könyv' olvasásával,
Mellyet szép szavadra buzgóbban forgattam,
Örömmel el telvén, kényemre mulattam.

A' nagy lelküséget 's tiszta szeretetet,
Melly benne eleven szinnel le festetett,
Valamint Te, én is, kedvesnek találtam,
'S finom izlésedet ebben is tsudáltam.
Tudom: minek kell azt tulajdonítani,
Hogy a' szép 's jó között úgy tudsz választani.
Ha sok Magyar Szépek többet olvasnának,
Nemzetünknek nagyobb diszére válnának.
Szivök az erköltsre édesen lágyúlna,
A' mi még darabos, szépen meg símulna;
Nem mutatnák sokszor álmétkodásokat,
A' beszéd közt hallván idegen dolgokat,
Utálattal néznék az olyan tréfákat,
Mellyek meg pirítják a' tisztas artzákat.
Nem volna idejek a' rút nyelvességre,
'S így okok az egymást sértő gyülségre.
Férjeiket tisztább hüséggel kedvelnék,
Magzatjoknak nagyobb gondjokat viselnék.
Az Ügyefogyotthoz ki nyújtnak karjokat,
A' szolgát nem üznék mint igás barmokat.
Ezek 's több ilyenek raknak ott fészkeket,
A' hol meg vetéssel nézik a' könyveket.
Te nem úgy! A' józan munkákat betsülöd,
A' restséget kigyó gyanánt el kerülöd.
Pedig nem szándékod Tudósnak mondatni,
Énnékem sem tzélom illy tárgyra bíztatni.
Nints Hazánknek tudós Aszszonyra szüksége,
De hiszem, hogy abban van gyönyörúsége,
Ha eszesek, 's jámbor szívűek Leányi,
Nemeknek, 's Férjeknek példás ragyogványi.
Hiszen! ha olvasnak, jobban gondolkodnak,
A' háznál hívebben foglalatoskodnak;
Munkáiknak nagyobb kellemetessége,
Szelid erköltsöknek vonzóbb édessége.
Azért, mint a' rózsát feselő korában
Lepik a' szűz méhek hajnal' hasattában:
Úgy legel a' sok szem termeted' szépségén,
'S bámúl szép eszednek ritka tehetségén.
Hát ha még angyali szivedbe nézhetne?
Már akkor a' magas égig emelhetne.
Ki tetszik: valamint nemes születésed:
Szinte olly nagyságos volt neveltetésed.
Élj! élj Vérségednek édes örömére,
A' Magyar szép Nemnek tündöklő diszére,
'S ha majd a' méltóság' karján fogsz fényleni,
Ne általj felém is alá tekinteni,
Ki mély tisztelője vagyok Személyednek
'S hangos éneklője leszek érdemednek.

A' REGGEL.

Szökül a' Hajnalnak rózsá pirossága,
Támad a' Reggelnek eleven világa.
Már a' hegynek arany bértzén fényeskedik,
Majd halkal a' tsendes völgybe ereszkedik.
Itten meg pillantja a' szűz virágokat,
Mellyek széljel hintik kedves illatjokat,
Fel nyitván kebleknek leg belsőbb részeit,
A' hol zárva tartják a' harmat' gyöngyeit.
A' gazdag mezőn is majd nevet sűgára,
Mert a' mag kalászba megy már nem sokára.
Az erdőnek is fogy mély homályossága,
Világos zöld színre nyilik vidámsága.
Azért a' Madarak álmokból ébrednek,
Versent énekelve örömmek erednek;
A' fel kelő napot hangosan köszöntik,
Hál-adó szívöket példánkra köszöntik.
Hagyd-el tehát édes álom már szememet;
Már ki nyugosztaltad el fáradt testemet.
Lám a' Nap is azért tünt el csak előlünk,
Hogy meg áldja, a' kik távúl laknak tölünk:
Mihelyest meg tette amott kegyességét,
Meg tér, 's velünk közli ujra fényességét;
'S fedje bár a' felhő néha tekintetét,
De meg nem gátolja soha szeretetét:
Mint a' jámbor Ember, ha nints is nézője,
Néma titokban is sok jóknak szerzője.
El jár a' Nap hiven a' maga utjában,
A' mint az Alkotó szabta jó voltában:
Hogy mí is bé töltsük szentül tisztségünket,
'S a' kis galyibákért ne ejtsük kedvünket.
'S noha annyi jót, mint a' Nap nem tehetünk,
De tzelünknek még is úgy meg felelhetünk:
Hogy a' szép estvének bé köszöntésével
Iparkodó szívünk nyughatik békével.

NEM LEHET MINDENT TAGADNI.

Valóban Barátom! Te azt nem hiszed el,
A' mit fel nem érhetsz tulajdon eszeddel?
Hidd el: nem okosság valamit tagadni,
Hogy annak nem tudjuk igaz okát adni.
Nem juthatunk mindjárt a' dolog' tövére,
Idő, 's munka szükség fel keresésére.
Szinte mint a' földet agsággal javítjuk:
Úgy gyarló eszünket gondal gazdagítjuk.
Vajmi sok volt régen homályba rejtezve,

A' mi már előttünk fel vagyon fedezve!
Melly nagy az embernek lelki tehetsége,
Hirdeti sok féle tsuda mestersége:
Egy mákszemnyi pornak tüzes erejével
Játszik a' Váraknak kő keménységével.
A' temérdek vizek' szörnyű határában,
Mint egy ország úton el jár hajójában;
A' nyavalyát orvos szerekkel oszlatja,
A' kőnél keményebb érzeket olvasztja;
Az égi tsillagok' ösvényét meg méri,
Ritkább változásit előre isméri.
A' káros menykövet más utra téríti,
A' dühös állatok' mérgét szelídíti,
Le száll a' mélységes tenger' fenekére,
Fel repül a' magas felhők' tetejére. -
És még is az olyan titok még számtalan,
Mellynek valóságos oka bizonytalan.
Látjuk a' szép Napot tisztán tündöklenni;
De ki tudja, miből álljon, meg fejtteni?
Mikép' légyen? hogy a' híg sárt meg szárítja,
Ellenben a' kemény viaszt meg lágyítja.
Mikép'? hogy a' barna vásznat fejezíti,
A' szőke artzákat pedig feketíti.
Mikép'? hogy az esők általa szakadnak,
'S máskor ő miatta a' vizek apadnak.
Illyen ellenkező a' Nap' foganatja:
De annak bizonyos okát ki adhatja?
Ha tehát előttünk a' Nap is homályos:
Mi módon lehetne olly dolog világos?
Mellyet soha senki nem látott szemével,
Sőt még fel sem érhet emberi eszével.
Nagy gyávaság mindent hinni általjában:
Vakmerőség mindent tagadni vaktában.

DAMET és DORIS.

D a m e t.

Jó Atyám! mint fognak könyveid hullani,
Ha szörnyű károdát meg fogod hallani. -
Jaj! mi tévő legyek? búdat nem nézhetem:
El megyek, 's olly meszsze, a' mint tsak győzhetem.

D o r i s.

Mond meg Damet mért sírsz? érdekléd szívemet.

D a m e t.

Meg mondom; haljad tsak keserves ügyemet:
Az Atyámnak kedves két ketskéi voltak,
Ezek mindennapi tejökkel tartottak.

Kevéssel ez előtt még szépen legeltek,
'S már halva fekszenek, olyan nagyot estek.
Jámbor két állat volt: sokszor el mulattak,
Ha a' magas fűben egymással játszottak;
Vagy, ha az árnyékban meg láttak heverni,
Ők is oda szöktek kedvemet nevelni.
Azért fel kerestem nékik a' szép herét,
A' leg tisztább forrást, a' leg ifjabb tserét.
A' forró napokban őket meg fürdettem,
Éjjelre aklokat jól bé rekesztettem.
'S már most jaj nem tudok búmban mit mivelni!

D o r i s.

Hogy történt? Nem tudad gondjokat viselni?

D a m e t.

A' hegyről tsak imént a' völgybe ballagtam,
'S a' míg bokkrétának virágot szaggattam:
Tirzisnek kutyái a' hegynek szaladtak,
'S ketskéimre dühös haraggal ugattak.
Ezek ijedtekben úgy meg tébolyodtak,
Hogy a' hegy tetőről futva le ugrottak.
Feléjek repültem, a' mint ezt én láttam,
De szegény párákat már halva találtam.

D o r i s.

Szegény Gyermek!

D a m e t.

Értem semmit ne aggódjál,
Egyedül Atyámnak sorsán szánakodjál!
Tudod: hogy szegény vólt úgy is értékében,
'S most végső szükségre jut öregségében.
Légy vigasztalója szomorú szivének;
Én el bujdosom, én! oka keservének.

D o r i s.

Van e eszed! búját akarod toldani?
Meg fogja hibádat, hidd el, botsátani.

D a m e t.

Igaz: hogy ő engem', én őtet szeretem;
'S azért aggodalmát el nem viselhetem.

D o r i s.

Gyermek! ha Atyádat igazán szereted:
Rosz fel tételeidet véghez nem viheted.
Maradj, 's halgass! Hiszen előtted nem titok,
Hogy ezen határban én leg többel birok.
Mi nékem két ketske! Ne búsúly! fogadom,
Azokat nyájomból örömet meg adom.

D a m e t.

Doris! vissza hozod ezzel életemet. -
Már most el beszéllem otthonn esetemet.

O mint fog ezen majd ősz Atyám vigadni!
Melly sűrűen fogja áldását rád adni.
De mint háláljuk meg Doris! e' jóságot?

D o r i s.

Ne beszélj már annyi haszontalanságot.
Eddig ketskéitek csak ketten voltak;
Most két gödölyékkal meg szaporodjanak.
Jöszte! vidd el őket mindjárt seregemből.

D a m e t.

Ez már sok! el halok öröm érzésemből.

* * *

Lehet e e' földön már nagyobb boldogság;
Mint a' szomorúkat vigasztaló jóság?

A' HOLDHOZ

Fel kélt ismét a' Hold ezüstös színével,
'S már játszik a' tsendes tavunknak vizével.
O hány százszor láttam ártatlan képedet!
'S még sem győzöm nézni most is szépségedet.
Ugyan ki tanított a' rendre vigyázni?
Hogy azt el nem tudod te soha hibázni.
Nagy böltsnek kell lenni a' jó Teremtőnek,
Hogy egyiránt szolgáljónak 's tévelygőnek.
Híven fogom én is példádat követni,
Válagatás nélkül az embert szeretni;
'S valahányszor látom fényedet támadni,
A' nagy Alkotónak hálát fogok adni.

A' GALAMBOK.

Édes Galambjaim! szelid kis állatok,
Jertek! kezeimből majd ennetek adok.
Bátran szedjétek fel a' búza szemeket:
Ne féljete, én nem bántlak benneteket.
Sőt ha szokástok ként már hizelkedtetek,
Valamerre tetszik, meg' el repülhetetek:
Oda a' nap fényben álló hegytetőre,
A' honnan el láttak széljel a' mezőre.
Bezzeg ott találtak tí még jó szállásra,
Kínáló nélkül is jó ízű tartásra!
'S megint repdezhettek a' hig levegőben,
Vagy enyeleghettek a' tsendes erdőben.
Midőn én a' be zárt tsigáknak módjára,
Házomból csak néha nézek az utszára;

Vagy, ha még is olykor ki menni találok,
Mindenkor azon egy föld' színén járkálok.
Igazán: drága kints a' tí gyors szárnyatok,
Értek elegendő hálát nem adhattok.
Tréfából el lopnám őket, ha tehetném,
Hogy, mik vagynak a' Föld felett, meg nézhetném.
Jól tudom, hogy ehez soha nem juthatok,
De egyet tőletek méltán kívánhatok:
Azon kellemetes jámbor szelídséget,
Melly ki zár a' szívből minden irigységet.
Tí egy szűk udvarban szépen meg egyeztek,
Akkor sem hartzoltok, hogy ha meg éheztek:
Lám pedig az ember gyakran kopasz okból
Ki forgat másokat ősi vagyonokból!

A' TSAVARGÓ PATAK.

Hives Patak! soha nem jártam partodon,
Hogy szivem ne örült volna folyásodon.
El aludtak bennem az élet' gondjai,
Ha ezüst vizednek tsörögtek habjai;
Ha láttam, mint játszol partod' virágival,
Vagy a' magát néző Napnak sugárrival,
Kiket gyakran meg tsalsz, midőn enyelgéssel
Előlek el el bújsz furtsa tekergéssel.

Tudom: tanúságot akarsz nekünk adni,
Kik a' Természettel szeretünk mulatni.
Nem de? leg először kis ütközés tette,
Hogy vized egyenes útját el vesztette.
Így félve horgadván a' partnak vivődött,
Innen a' másikhöz már jobban ütődött;
Míg végre a' gyakor tsapás azt okozta,
Hogy egész utadat tsavargásba hozta.

Hallom, hallom! zúgni hangos morgásodat,
Jól értem belőle hasznos tanácsodat:
Egyetlen egy botlás az erköltsnek útján
Káros eséseket huzhat maga utánn.

VALLÁS TÉTEL.

Egy módi nyavalyás kinlódó ágyában
Látván, hogy nints épség már semmi tagjában:
Kéntelen az Orvost magához hivatja,
'S törődő szivének baját így folytatja:
Addig törtem útját a' rossz fesletségnek,
Míg tárgyává lettem e' rút betegségnek.

O! ha nem éreznék, mint te gerjedelmet,
Nem hozta volna rám Dorka e' gyötrelmet.
Mit! az ékes Dorka? kérlek a' lelkedre,
Mond az Orvos, hogy jön illy bün a' nyelvedre?
Ha illy méreg rágná a' Dorka' szépségén,
Ugyan ki tudhatná igazábban mint én?

A' KISDEDEK ÉDES ATTYOK' NEVE' NAPJÁN.

A' sok havat esőt hordozó szelekre
Mi terjeszt olly tsendes időt az egekre?
Miért olly tündöklő a' Nap' fényessége,
Hogy tsak egy fellegnek sintsen jelensége?
Szerelmes Testvérek! szívünk örvendezzen,
Ajakinkon a' víg öröm zengedezzen;
Édes Atyánk ülli napját szent Nevének,
Ki reánk bőséget önti kegyelmének.
Most is értünk fárad, bátran el hihetjük;
Ez az oka, szemben hogy nem köszönhetjük.
Édes Anyánk előtt fedjük fel szívünket,
'S kérjük, adja hírül Néki örömünket.
Hogy pedig méltókká legyünk szerelmére,
Mindenekben vígan el járjunk kedvére.
Első szavára gyors készséggel hajúljunk,
Már kiseded korunkban serényen tanuljunk.
A' Fák is gyümöltset, tudjuk, tsak ugy hoznak,
Ha a' Ki-kelettel szépen virágoznak.
Híven tellyesítsük tett fogadásunkat;
'S jó Atyánk tovább is viseli gondunkat.

A' RÓZSA.

Melly szép a' harmat gyöngy e' rózsá levélben!
Mint egy tiszta tükör ragyog a' nap fényben.
Tegnap a' menydörgés utánn hogy itt jártam,
Szép rózsá! még rajtad eső tseppet láttam.
A' szél is olly durván ingatta tövedet,
Mintha le akarná tépni leveledet. -
'S íme most még nagyobb ékességben áll itt,
Mind színe mind szaga sziveket vídámít.
Jó jel; mert ha ma bú zokog is szívemben;
Ha a' keserű könyv reszked is szememben:
Holnap az örömmek ege fel derülhet,
Mosolygó szemembe az öröm könyv gyűlhet.
Rózsá! Képe vagy te az ártatlanságnak;
Esküdt ellensége ez a' komorságnak.

ÍRIN.

KLEIST UTÁNN.

Írin egy szép estve fel ült tsónakjára,
Hogy a' szomszéd sziget' bozótos partjára
El rakja fiával halász kosarait.
Már az el fáradt Nap piros sugárjait
Tengernek ereszté, mellyektől a' víz 's ég,
Ugy tetszett, hogy tsupa bíboros tűzben ég.
Ó melly szép a' vidék! így szólla szivéből
Az Ifjú, ki Attya' gyakor beszédéből
Már érzi az áldott Természet' szépségét.
Nézd Atyám! így fejt most gyönyörűségét:
Nézd a' Hattyút a' vig aprók' közepében
Mint fürdik az égnek piruló fényében;
Nézd, mint uszik, mint húz vörös barázdákat,
Szárnyát merőn tartja, mint tág vitorlákat.
Hallod susogását, amott a' ligetnek
Partján, a' félékeny Nyár fa leveleknek?
Ottan a' zöld habok a' vetést rengetik,
Lengedező szellők kedvesen zörgetik.
Melly édes öröm száll most le az egekből,
Melly vidámság árad szinte a' vizekből,
Melly kiesé tészzen mindent az Enyészet,
Melly boldoggá minket a' drága Természet!
Ugy van Fiam! boldog 's vig leszel éltedben,
Ha az ártatlanság lakozik melyedben.
De tsak úgy érezed e' sok szépségeket,
Ha jókor meg fojtod a' gerjedelmeket. -
Édesem! itt hagylak nem soká tégedet,
Itt hagyom jó világ! ritka szépségedet:
Még jobb vidékekbe viszem lakásomat,
Azok jutalmazták meg jámborságomat.
O! kérlek: a' tiszta erköltset szeressed,
A' világnak hasznát, mint lehet, keressed,
Vegyítsd könyveidet a' szomorúakkal,
Közöld vagyondat a' nyomorúttakkal.
Dolgozz: 's kinek tenger 's szél halgat szavára,
Ki mindent igazgat az ember' javára,
Az Ég' 's föld' Urához emeld fel lelkedet,
'S inkább veszejtsd, hogy sem gonoszt tégy, éltedet.
Hidd el: játék a' nagy név, 's kints' sokasága,
Nyugott szív az ember' igaz boldogsága.
Kis koromtól fogva én így gondolkodtam,
És azért, bátor már őszbe tsavarodtam;
Bátor már nyoltzvan íz, hogy a' kunyhónk körül
Szemem az erdő' új zöldségének örül:
Még is agg életem, mint tavaszi regvel,
Míndég bővelkedett nyájoskodó kedvel.
Nem voltam ugyan ment éppen az agságtól;
Mert midőn a' halál meg fosztott Bátyámtól:

Síró szemem bőven bús könnyeket öntött,
A' nap 's ég előtttem gyászba öltözködött.
A' szélvész is gyakran a' tengeren kapott,
A' tornyos habokkal magasra fel tsapott;
Kis hajóm a' hullám' tetején reszkedett,
Míg vélem tsattogva le nem ereszkedett.
A' tengernek úszó lakosi féltekben,
Fejek felett zúgván a' habok mérgekben,
El rejtettek a' viz' néma mélységébe:
Én vártam, mellyik hab temet örvényébe.
A' szél is szárnyait tengerbe mártotta,
'S özön vizét az is reám borította.

De tsak hamar meg szünt a' szél ordítása,
'S r'ám derült az égnek tsendes mosolygása.
Már a' kék ketsege füzes rejtekéből
Néz piros szemével üveg fedeléből;
Ugy egyéb lakosi a' széles tengernek
Játszadoznak fényes színén a' vizeknek:
Az én szívemnek is meg tért tsendessége,
'S el folyja a' mézes öröm' édessége. -
De már halkal a' mély sír felé bitzegek:
A' mitől azonban semmit nem rettegek;
Hiszem, olly szép léssen éltem' le nyugvása,
Millyen volt reggele, 's nappali folyása.
O Fiam! jámbor légy; így boldog lész, mint én,
'S szüntelenül örülsz a' világ' szépségén.

A' jó fiú magát Irinnek karjához
Tsatolta, 's rebegve így szóllott Attyához:
Édes Atyám! nem fogsz, nem fogsz még meg halni,
Nem enged a' jó Ég árván itt hagyatni;
Élsz még szerentsémre: - és nyelve fenn akadt,
Szemének bús árja olly sürüen szakadt.

Azonban, ki rakván a' varsákat széljel,
Ki kelt a' tengerből a' homályos éjjel:
Ők is belé ültek tehát hajójokba,
'S vissza evezgettek tsendes hajlékjokba.

Irin valósággal meg halt nem sokára,
Fiának sok könyve omlott sír halmára;
'S szent irtózás támadt meg döbbent szívében,
Valahányszor Attya' képe tűnt szemében. -
Hogy a' mái estve nem ment ki eszéből,
Ki tetszik valóban egész életéből;
Mert hiven követte Attya' oktatását:
Látta is mind holtig az Égnek áldását.

ÖRÖM KERT.

El hiszed e' immár te kemény Hitetlen!
Hogy kertem nem éppen haszna vehetetlen?
A' melly virágot ma kezemből ki vettél,
'S azonnal ártatlan kebledbe ültetél,
Tudjad: kezem utánn annak köszönheted;
Hogy tehát hibáztál, már észre veheted,
Midőn szavamat csak tréfának tartottad,
Ha öröm kertemet ditsérni hallottad:
E' sérelmet még is ugy helyre hozhatod,
Ha őtet ezen túl gyakran látogatod.

Ezernyi öröme találsz már mentedben,
Hogy ha érzékeny szív lakozik melyedben.
Ugyan is ösvénye visz Hárs fa útszában,
Mellynek mind a' jobbik mind bal oldalában,
Temérdek nagyságú gyümöltsest láthatol,
'S mosolygó kintsével kényedre lakhatol.
Ebből érsz egy kised pataknak partjára,
Itt fogsz álmélnkodni, tudom, bizonyára:
Ha látod a' sorba szedett Jegenyéket,
Mint verik fejökkel a' magas felhőket;
Melly ékes zöld falat mutatnak ágokkal,
Melly szent tsendességet sűrű homályokkal.
Ezt néha a' futó patak fel ébreszti,
Ha tiszta habjait tsörgésnek ereszti;
Vagy ha egy kis madár szomjúság oltásra
Sietséggel le tsap a' fris viz folyásra;
Vagy ha a' méh ki kél szomszéd hajlékából,
'S dönögve gyűjt a' sik rétnek virágából.

Ezen kies rétnek szélső határában
Fekszik a' kert gyertyán fáknak árnyékában.
Közepett egy nyulánk Hársfa emelkedik,
Hives jó voltával folyvást kedveskedik.
Fél felyül kis fákkal bé vagyon kerítve,
Alja gyöp kar székkal fel van ékesítve:
Más részről pázsit domb' kellő közepéből
Drága illat oszlik sok virág' neméből.
Vídám madarakkal ágai meg telnek,
'S a' szép Természetről tsinnyán énekelnek.

Ha örömet találsz a' kerti munkában,
Itt fel keresheted azt minden órában.
A' vettetlen földet, ha tetszik, áshatod,
'S mag alá szép rendel ágyokra oszthatod.
Ha szárazság bántná, meg meg öntözhetnéd,
A' gyom ha fojtaná, tőle meg menthetnéd.
Ha illy gyors munkában talám meg fáradnál,
A' puha pázsiton édesen nyughatnál.
Itt is fel találnád nyájas örömedet,
Vagy tovább olvasván el kezdett könyvedet,

Vagy bokrétát kötvén Barátod' számára,
Állandó hiveséged' bizonyítására.

Azonban ha a' Nap butúznék áldással,
Te is haza térnél lassú ballagással.
Vékony vatsorádból jó izület ennél;
Ágyodba már félig el altatva mennél.
Jól tudom előre, miről álmadozol,
Hogy öröm kertemben örvendő dolgozol.
Oda siess tehát bú érvén szivedet:
Igérem, meg hozza el vesztett kedvedet.

ŐSZI SÉTÁLÁS.

Minap Barátommal egy kertben sétáltunk,
Minden részeiben örömmre találtunk.
Majd egy zöld Hársfának árnyékába ültünk,
Majd a' sima gyöpnék bársonyára dültünk.
Közel a' szaladó patak tsörgedezett,
Széljel a' szárnyas nép vígan zengedezett;
Nyilván meg érzette a' nap ékességét,
Párja' szerelmének mézes édességét;
Mert ha egyik fel kélt, a' másik is repült,
Mihelyest az meg szált, ez is melléje ült,
A' Lepke is társa' utját el állotta,
A' virág virághoz fejét le hajtotta;
A' víz' zúgása is csak onnan támadott,
Hogy két tiszta tsermely egy völgynek szaladott.
Tsudáltuk munkáját a' nagy Természetnek,
Bámúltunk erején a' hív szeretetnek.
E' közt tovább lépvén lassú lépésekkel,
Szőlő töket láttunk gazdag gerezdekkel:
A' veszsók karókon meszsze fel futottak,
Akár melly pusztító széltől nem tartottak.
De bezzeg nem voltak illy boldogok azok,
Kiknek épen nem volt, vagy el dült támaszok.
Mert tartalék nélkül lévén el terültek,
'S a' le tiprás miatt már veszni készültek.
Én amaz tőkékben, így szólla Barátom,
Az egymásért élő Hitveseket látom:
Ezeket úgy nézem, mint olly személyeket,
Kik meg hitt Társ nélkül töltik életeket.
Édesem! nints ember széles e' világon,
Ki szívből ne kapna a' szent Házasságon;
Mert mindenik heves vérből alkottatik:
Tsak hogy sok sok okból attól meg fosztatik.
De érez melyében ollyan ürességet,
Melly benne bizsonnyal szül keserúséget.
Tettesse bár magát, akár mint akarja,

De sok sohajtása baját fel takarja.
A' szüz élet' betsét bátor magasztalja,
De belől a' kinos erőszak furdalja.
Ugyan is érzékeny szívvvel teremtetni,
Még is azt, a' mire hajlik, nem szeretni,
Annyi, mint ép 's ki nyílt szemmel meg áldatni.
'S még is nap világnál semmit nem láthatni.
A' mit a' Természet jó végül mer adni,
Annak sértés nélkül meg is kell maradni,
Nem szabad az ösztönt épen ki irtani,
Hanem jámbor tzelra szükség fordítani.
Rendes: hogy valamint az idők változnak,
Ugy az emberek is másként gondolkoznak.
Spárta meg vetette a' nőtelenséget,
Nem is látott vitéz emberben szükséget.
Illyen beszédek közt folytatván utunkat,
Tsuda hamar otthonn találtuk magunkat.

EGY LEVÉL' TÖREDÉKJE.

Mikor mászunk már ki e' szörnyű homokból!
A' pára ki szakad a' vonó barmokból.
Szegények ptrüszszögve nehezen lehelnek,
Szemek, orrok fojtó porral úgy bé telnek.
Fő kínjok, hogy mennél jobban serénykednek,
A' fővényben annál mélyebben sülyednek.
A' bús kotsis őket eleget biztatja,
De már ostorának sintsen foganatja.
Benne vesznek ezen szokatlan teherben,
El merül szekerünk e' száraz tengerben.
O kietlen térség! azt az Ég bünteti,
A' kinek lakását ide helyhez teti.
Kedvetlen itt minden, hamvas ábrázatja,
Fű, fa, vetés komor fejét le lógatja.
Hallom, melly szomorú mélyen sóhajtoznak;
Mert kivánt enyhülés nélkül szomjúhozna.
Hálá! látom ama' hegyet közelgetni,
Melly határt fog ezen gyászos tájnak vetni.
A' Természet gondal tsudának tsinálta,
Annak vallja, kiki közelről vizsgálta.
A' sík Föld fokenként addig emelkedik,
Míg bértze a' felhők közé keveredik.
Hegy a' hegyet éri, lántzokat formálnak,
A' mély völgyek körül bálványokként állnak.
Hol a' félénk vadak a' barlang' torkában
Lappangnak a' Bükfa' setét árnyékában.
Itt a' hegynek tsútsán a' meredek kőszál
A' magas ég felé, mint egy torony, ugy áll,

Mellynek repedezett barna üregéből,
Mint egy agg Remete puszta lak helyéből,
Egy magános vad fa ki nyúlik ágával,
'S küszködik a' szélnek agyarkodásával.
Ott egy kopasz tető ősz hátát fordítva,
Halavány mohával félig be borítva,
Több századok alatt nyög, 's földnek görbedez,
Oldalán egy kormos kőszikla tsüggedez;
'S a' borzadó Utast fenneny fenyegeti,
Hogy közel ne jöjjön, másként el temeti.
Alatta kövekkel van a' völgy bé vetve,
Tüskés bojtortjással helyel egyeledve.
Az egész környékben egy szó sem hallatik,
Még tsak egy alaton kunyhó sem látatik.
Körös körül semmi nem mozdúl helyéből,
Ha tsak egy kis madár nem kél fel fészkeből,
Ki keserves hangon nyög el tévedt társán
Egy félig meztelen gyökerű fenyő fán;
Vagy ha a' fris forrás a' sziklák közt szalad,
'S ezüst tajtékokkal zuhogva le szakad.

Szent hely! örvendek is, bánom is magamban,
Hogy tovább mulatni nem lehet utamban.
Édes iszonyodás virrasztá szívemet,
Miglen tsudáidon hordoztam szememet.
Örökös Temploma vagy a' Természetnek,
Hol a' józan Lelkek magokba térhetnek.

Itt vevén bútsúmat, mint meszszebb halladok,
Szebbnél szebb vidékek' sorjára akadok:
A' bort termő halmok a' szelíd erdőkkel,
A' hizlaló rétek a' gazdag mezőkkel,
Hantok a' völgyekkel, berkek ligetekkel,
Válta kezét fognak gyönyörű rendekkel.
Majd egy kisdéd falú mutatja házait,
Majd a' vidám Pásztor késéri juhait;
Itt a' bokrok között egy patak tsordogál,
Ott puszta falak közt egy dült vár áldogál,
'S reá emlékeztet Béla' idejére,
Nyomorúlt Hazánknak végső inségére.
Mennél tovább megyek, vigabb a' természet,
Mellyet sok színre fest a' tiszta enyészet.
De látom, a' várost már a' füst takarja,
A' minek látása kedvemet zavarja. 's a' t.

A' HABOZÓ PÁSZTOR.

Szerentsés Fájdalom! ki addig gyötrettél,
Míg ezen gyönyörű ligetbe vezettél.
Im', látom, mint nyugszik oka keservemnek,
Ártatlan kínzója háborgó szívemnek.

Lágy szél, úgy fúj, hogy a' levél ne lebegjen,
Ne talám álmából Kloe fel ijedjen.
De már ébred, 's szalad: jaj utánna futok!
De nem; tőlem fut, 's még haragjába jutok.
Inkább le heverek alúvó helyére,
Ezen boldog fübe, melly ő hozzá ére;
Inkább fel nyomozom a' virágok között,
Sebes lába mellyik tsapáson költözött.

A' PUBLIKÁN MADÁR' HALÁLÁRA.
OVID UTÁNN.

Meg halt Napkeletről küldött Publikánom!
Míg élek, e' kedves állatomat bánom.
Tí szelíd Madarak! valakik tudjátok,
Végső tiszteletül, jertek, sírassátok!
A' melyhez verjétek rémült szárnyatokat,
Búban körmöljétek gyenge artzátokat.
Haj helyett a' borzadt tollakat tépjétek,
Mint a' bús trombita szólljon éneketek.
Fülemüle! ennek jajgass most halálán,
Tereusnak úntig nyögtél gyilkosságán.
Fetske! már Itysen szűnj meg epekedni,
E' ritka madáron kezdj el keseredni.
Egész szárnyas sereg felette zokogjál,
De kivált Gerlitze! te panaszkodjál.
Egyesség' példája vala társaságtok,
Végső pillantásig tartott barátságatok.
Pylades Oresztest, leg kedvesebb hivét,
Jobban nem szerette, mint az e' gerlitzét.
De jaj! mi haszna volt tiszta hívségének?
Mí a' tarka tollak' tsinos szépségének?
Mí? hogy furtsán beszélt, hogy Lányom kedvelte?
Ha a' szerentsétlent a' halál meg ölte!
Fényes tollad a' zöld smaragdot meg győzte,
Orrod a' piruló sáfrányt meg előzte.
Egy madár sem tudott olly tisztán szóllani,
Mint te a' szót pöszén ki tudtad mondani.
Az Irigység ölt meg: ám te nem hartzoltál,
Tsatska, 's a' békesség' szeretője voltál.
Ím a' Fürek folyvást együtt vetekednek;
Talám ez az oka, hogy úgy meg vénhednek!
Kevéssel jól laktál: olly sokat beszéltél,
Hogy sok eleséget enni rá nem értél.
Te tsak diót ettél, és altató mákot,
Tiszta viz oltotta el a' szomjúságot.
Él a' mohó kánya a' forgó héjjával,
A' holló, ki esőt jövendél szavával;

Minerva is hagyja élni a' rosz varjút.
Sőt halálra kilentz század mulva ha jut:
'S meg hal az emberi hangon szólló madár!
E' szép ajándéktól meg válni melly nagy kár!
A' Jóktól először foszt meg a' vad Halál;
A' Rosz nála könnyen irgalomra talál.
Így Protesilaus hogy Trójánál meg holt,
A' tsúf Thersites még akkor életben volt.
A' vitéz Hektornak nyugottak hamvai,
Hogy még az élők közt mulattak Bátyjai.
Hát Leányom érted hány kérő szót ejtett!
Tsak hogy az a' durva széltől el vitetett.
Hét napig gyötrötte szegényt a' nyavalya,
Nyoltzadikon le folyt már élte' fonala.
'S bár haldokló nyelvét tsak alig mozgatta:
Még is, élj Korinna! élj! fel kiáltotta.

A' lány gyöppel be vont Hantok' ligetében
Egy árnyékos Hársfa virít közepében:
Itt, mondják, a' szelid jó madarak laknak,
Mert a' ragadozók onnan ki tiltatnak.
Itten az ártatlan Hattyú széljel legel,
A' hamvában élő Feniksz itt énekel;
Junó' madara itt tárja ki tollait,
Hímjének a' Galamb itt adja tsókjait.
A' Publikán ezen ligetbe költözött,
'S szavával tsudát üz a' madarak között.
Pitziny teste nagyobb sírba temettetett,
'S kis kövére ezen rövid vers metszetett:
„Látni: Aszszonyomnak hogy kedvében éltem;
Madarak' eszénél böltsebben beszéltem.”

A' FERGETEG.

Jaj! mint sikolt a' szél a' szelid mezőben,
Mint tépi a' fákot a' rengő erdőben!
Valahol meg fordúl, veszély jár nyomában,
Mindent a' földhöz ver dühödt haragjában.
Látom, a' Balaton előtte mint szalad,
Habozó féltében, mint egy hegy, fel dagad,
A' kis tsónakot majd a' felhőbe veti,
Majd le tsapja, 's hideg gyomrába temeti,
Szinte az egekbe fujja lehelletét,
Fátyolba borítja a' nap' tekintetét;
Meg rázza szárnyait, zápor esők dülnek,
A' tsendes völgyekben a' házok merülnek.
Gyilkos! nintsen benned semmi irgalmasság;
Örülsz, ha földünket lakja a' pusztaság.
Szűny meg, kérünk, szűnj meg! valljuk hatalmadat,
Vond el a' szép napról komor hályogodat.

Ugy tetszik: valóban a' szél tsendesedik,
A' kék ég is immár újra fényeskedik.
Ez bizony a' Menynek lesz parantsolatja,
Mert más szónak nintsen illy nagy foganatja.
Halgass tehát Ember! alatsón porodban;
Imádd a' Felségnek tanátsit magadban.
Ő! ki a' tavaszal fris esőt, harmatot,
Verő fényt, lágy szellőt, bő áldással adott,
Ő küldi földünkre a' sütő meleget,
Az égi haborút, szeles fergeteget,
Ő a' fagyos telet, a' setét éjtszakát:
De ne morogyj; halljad mind egyiknek okát.
A' jó ízű ékes gyümöltset szereted;
Ezt a' heves nyári napnak köszönheted.
Az égi háború a' bűnöst rémíti,
A' zöld mezőt, kertet, rétet meg frisíti.
A' nehéz levegőt a' szél ki tisztítja,
A' hajóst utjában előbbre mozdítja.
A' Tél az embernek testét erősíti,
A' ki fáradt földet dologra készíti.
A' szép tsillagos éj bőven harmatozik,
Homályában ki ki bátran álmadozik.
Ime tehát az is áldással van teli,
A' miért az Eget sok rosz nyelv terheli.
Ha meg tenne mindent az Isten szavunkra,
Meg látnánk, mi sokat kívánunk kárunkra.
Atya Ő, 's ha ollykor kárt ereszt fiára,
Azt is gyermekinek tselekszi hasznára:
Ámbátor azt rövid eszünk fel nem éri,
Fejünkre veszszejét mi szent végből méri.

NÉV NAPRA.

Ne hidj az úri Nép' tzifra ruhájának,
Mosolygó szemének, mézes ajakának;
Sok belőle mérget forral rosz szivében,
Hogy tsorbát ejthessen a' Jámbor' nevében.
Nem hijában visel szín-Nép nevezetet,
Sok könnyű hitelút már jégre vezetett.
Ne hidj a' Parasztság' sopánkodásának,
Égi földi jókat kívánó szavának;
Furtsa lélek lakja, mindenkor hasznot vár,
Mellyet ha el nem ér, ravasz utakon jár.
Egyetlen öröm könyv hív Barát szemében
Többet mond, mint a' nyelv ezer igéjében.
Tudja ezt, a' kiben a' szív még érzékeny,
Kiben az ész 's jószág, mint Benned, termékeny.

AZ ÁTOKRÓL.

Tehát változtatni sorsodat nem mered?
Akár mint furdaljon lelki ismérved;
Mert szüleid reád átkokat mondanak,
Mihelyest a' felől tsak egy szót hallanak.
Keserves állapot! sokan tapasztalták;
De értsed, magokat miként vigasztalták,
A' melly gyermek édes szüleit meg veti,
Mindenben ki tsapó ösztönét követi;
A' ki bölts szavokat soha nem fogadja,
Őket az ínségben nyomorogni hagyja;
A' ki rosz éltevel nékik szégyent okoz:
El hiszem, hogy bizony fejére átkat hoz;
Mert ez már képtelen hálaadatlanság,
Mellynek ki mért bére a' boldogtalanság.
De a' ki tsak fiát azért kárhóztatja,
Hogy kevély hasznának nem lesz áldozatja;
Ha azon hivatalt ő fel nem válalja,
Mellyről a' kis Biró lelkében azt valja,
Hogy annak örömmel majd meg nem felelhet,
Ugy vélem az senki' átkától nem félhet.
Sőt ha győződése ellen tselekednék,
Rajta bizonyára az bé tellyesednék:
Hogy nem méltó az Ég' nagyobb kegyelmére,
Mivel jobban hajt a' szülők' szerelmére.
Igáz ugyan: tőlek származik az élet;
De jól tudjuk, hogy mást illet az itélet.
Áldjad te, Barátom, kik téged' átkoznak;
Meg látod, szemeik még fel nyilatkoznak.
Valóban szép dolog az embert oktatni,
A' boldog életre néki példát adni;
De ugy tartom, ezt olly nehéz véghez vinni,
Mint azon Irónak szép levelet irni,
A' kinek rosz tolla majd nem fog kezében,
Majd ismét a' témát el önti széltében.
Hadd, kapjanak mások a' könnyű életen;
Kaj te a' meg nyugott lelki isméreten.

A' HÁLAADATLAN NYÚL.

Egy Agár egy Nyulat sebes üzőbe vett,
Midőn ez a' tarlón bakdátsolva evett.
Meg ijed, szökdétsel, míg szerentséjére
Egy sűrű tsalitnak rejtekébe ére.
Itt megvonta magát, fül-heggyel halgatott;
De az Eb nyomában mind addig ugatott,
Míg a' félénk Nyulat ujra fel hajtotta,

'S egy gazdag káposztás kertnek szalasztotta.
A' Vadász kutyástól eleget kereste,
De reá nem akadt, akár mennyit leste.
Minthogy itten a' Nyúl már bátorságban volt,
Maga el biztában semmivel sem gondolt.
A' káposzta főknek mohón neki esett,
'S harsogó fogával sokakban nagy kárt tett.
A' Vadász a' zörgést alig vette észre,
Meg fordult, 's rá ismért a' dolgos kertészre.
Neki rugaszkodik mindjárt a' kutyája,
Ki sülvén egyszer 's mind jól tzelzött puskája.
Le rogyik, foly vére, rugdoz lábaival,
'S ki adta páráját ezen szavaival:
Íme a' boszszuló halál törbe ejtett;
Mivel meg sértettem, a' ki velem jót tett.

ÖRÖMRE ÉBRESZTÉS.

Pajtás! nints jó dolgod, ha kinzod magadat,
'S nem éled kedvedre szép Ifjuságodat.
Még most vidám szemed akár merre tekint,
Virágzó tavaszod édes örömet hint.
Még a' tsergő patak zug kedves hangjával,
Az ártatlan hold is szolgál világával;
Még a' zöld ernyőnek hives árnyékában
Gyönyörkedhetsz meg hitt barátnak tsókjában;
Még a' szőlő szemnek ki futsart levétől
Meg válhat bus szíved titkos keservétől.
Egy szóval: sokkal szebb e' világ magában,
Hogy sem itt egy Ifjú hervadjon bujában.
Azért Pajtás! te se emészszed magadat,
Fordítsd örömedre szép ifjuságodat.
Lám a' vad rózsák közt a' kies völgyekben
A' Gerlitzék miként bugnak örömekben.
Lám a' szelid Birkák mi vigan mulatnak,
Ha szoros aklokból a' rétre hajtatnak.
Lám ha a' Pásztorjok fujja furuglyáját,
Melly tisztán ki ejti örvendő nótáját.
Te volnál egyedül, ki le hajtott fővel
Gyötrelmedre élnél a' drága idővel?
Ha ifju korodnak leveli le hulnak,
Nyájossabb örömi magoktól el mulnak.
Lesz időd a' komor vénségben epedni,
Szomorú rántzokra homlokodat szedni,
Feddődzni, morogni magad' el untában,
Nem bizván a' durva Halál' irgalmában.
Azért még is egyszer: ne emészd magadat,
Fordítsd örömedre szép ifjuságodat.

AZ EMBER' MÉLTÓSÁGA.

Ha a' Természetet akarod tsudálni,
Ne mennj meszsze annak felségét vizgálni.
Tekintsd meg magadat, azt a' kis világot;
Találsz, hidd el, elég tsuda valóságot.
Nézz ki tsak kertedbe nyáron az ablakon,
Szemeid nem győznek bámulni a' napon;
Kedves lesz a' szélnek lágy lengedezése,
Fülednek a' vidám madarak' zengése;
Orrodnak a' gyenge virágok' illatja,
Szádnak a' frisítő gyümöltsek' szamatja. -
Nem veszed e észre a' nagy böltességet,
Melly alkotá ezen öt érzékenységet?
Azon vak, kit néha házadhoz vezetnek,
Hogy áldását vegye jóltévő kezednek;
Azon szegény Jámbor nyilván bizonyítja,
Az ép tag az embert miként boldogítja.
Nem látja ő a' szép Napnak támadását,
Délben tiszta fényét, estve le nyugvását;
Hallja a' Pityernek hangitsáló szavát,
Érzi a' virágnak kellemetes szagát:
De nem tudja, hogy azt mi örvendezteti,
Ebben az ékes szint nem külömbeszteti.
Ugy van, az Embernek, leg kissebb részei,
Egy bölt, egy hatalmas Észnek' billegei.
Hát az! a' mi ezen tagokat élteti,
De belső mivoltát senki nem értheti,
Melly által gondolunk, örülünk, szeretünk,
Külömbséget a' jó 's rosz között tehetünk,
Melly e' föld' színénél fellyebb emelkedik,
A' halál' erején győződelmeskedik,
A' Lélek! e' tsuda remekje az égnek,
Nem de egy kis része a' nagy Istenségnek?
A' midőn magamban ekként gondolkodom,
Nedves szemmel gyakran fel fel fohászkodom;
Látván, hogy e' földnek leg nemesbb állatja
Magát sokszor dühös Tigrisnek mutatja.

A' HÁRS FA.

Kedves Hársfám! látom, levelid sárgulnak,
A' leg gyengébb szellő' mozgására hullnak.
Már keresztül látok meg ritkult ágodon,
A' naptól nem vagyok már ment árnyékodon;
Mellynek nem régen még homályában ültem,
Zöld ölében édes álmokba merültem,
Fel serkenvén könnyű testel fel ugrottam,
Meg nyugodt szívemért az eget áldottam.

A' szép Természetet bámulva nézgeltem;
Minden alkotmányban tsudákat szemléltem.
A' nagy Teremtőnek imádtam hatalmát,
Képzelttem a' boldog Jámborok' jutalmát. -
'S íme már most diszed lábbal tiportatik,
Kedvező jóvoltod semminek tartatik.
De vidúlj! a' milyen gyászos pusztulásod,
Olyan örvendetes lesz majd virulásod.
Ne bánd, hogy el aszott levelid rothadnak,
Mert fáradt tövednek ők táplálást adnak;
Hogy jövő tavaszal ismét ki hajtsanak,
'S még sokkal gazdagabb árnyékot tartsanak.
Ki tudja? ha folyvást szemünk előtt álnál,
Talám még idővel unalommá' válnál,
De így mennél nagyobb mostan kár vallásunk:
Annál forróbb lészen érted sohajtásunk.
Örülj tehát, bátor gyászos ki mulásod;
Mert örvendetes lesz újra támadásod.

A' BOKOR IRTÓ.

Midőn a' gyönyörű Nap nyugodni készült,
Egy Atya fiával egy szép dombra ki ült,
'S szokott kegyességgel véle beszélgetett,
Mutogatván néki a' nagy Természetet.
Már a' Paraszt eke' vasát fel fordítá,
'S jármos barmát haza felé igazítá;
A' Juhász is halkal ballaga nyájával,
Szemét vigasztalván hó színű gyapjával.
Az útnak két szélén sűrű bokrok álltak,
Mellyek közt a' midőn a' birkák bujkáltak:
Nem tsuda, ha olykor benne meg akadtak,
'S így tömött szőrökből el el hagyogattak.
Ezt látván a' gyermek néki boszszonkodik,
'S Attyának hevesen így panaszkodik:
Nézd tsak, édes Atyám! ezen roszt bokrokat,
Miként meg tsufolják a' szegény juhokat.
Nem lehet el tünnöm ezen kártévőket,
Holnap kis baltámmal mind ki irtom őket.
Mosolygott az Atya, 's mivel fia kérte,
Hogy reggel ki mégyen véle, meg igérte.
A' nagy Vitéz egész éjjel nem alhatott,
Már gondolatjában buzgón dolgozgatott.
A' madarak alig kezdtek énekelni,
Fel kellett nyugovó Attyának is kelni.
Ki mentek. A' Fiú forgatja baltáját,
Hogy el kezdje mennél hamarább tsatáját.
De lassabban, fiam! úgy mond, a' bölts Atya,

A' ki heveskedik, tettét meg bánhatja.
Nézd a' kis madarkák' példás szorgalmokat,
Kiknek te szereted éneklő szavokat;
Nézd, melly seregesen lepik a' bokrokat,
Mellyekben a' juhok hagyták el gypajjokat.
Tudjad, hogy ők abból fészköket építik:
Ezen munkájokban az ágak segítik;
El vévén, a' mi sok a' bővelkedőnek,
'S hasznára juttatván a' szűkölködőnek.
Az Alkotó tsuda módon gondoskodik:
Mellyről a' Teremtény már nem is álmodik.
De a' ki gőgösen ellene dolgoznék,
Tusakodásával bűnbe avatkoznék.
Változtasd meg tehát, Fiam, szándéodat:
A' bokrokon ne töltsd irigy haragodat.

AZ ESTVE.

Immár a' sik várost füstös köd takarja!
Ki a' nyugvó Napot szemlélni akarja,
Ide jöjjön ezen zöld domb' tetejére,
Az ég 's föld' tsudái' tág néző helyére.
Ime már a' szellő fel kapott szárnyára,
De tsak hamar le ül vagy a' fa' ágára,
Vagy a' zöld vetések tetejét meg szálja,
'S a' játszó habok közt magát ott lóbbálja.
A' hegy, völgy is kezdi hinteni illatját,
Fel fogván az égnek le hulló harmatját;
Mellyben minden, a' mi nappal el lankadott,
Meg fördött, 's újúlva ismét fel támadott.
Az egész környékben a' munka kezd múlni,
Kiki mezejéről haza kezd indulni,
A' bőgő tsorda is ballag bő tölgyével,
Hogy dézsákat töltsen jó édes tejével.
De a' szolgáló is siet kosarával,
Hogy viszont jó tartsa szedett zöld gallyával.
A' Juhász késéri gypajjat termő nyáját,
'S ártatlan kedvében meg fujja dudáját.
Azonban mindenütt a' zaj tsendesedik,
Míg a' nagy Természet el nem szenderedik.
Az égről is le száll az éj szelídséggel,
Erdőt, falút, mezőt bé fed setétséggel.
Én ezek közt nyugott lelki ismérettel
Imádom azon jót méltó tisztelettel,
A' kinek régenten isteni szavára
A' Tsendesség élő erőt vett magára.
Ha a' Hold ártatlan világával fel kél,
Tudván, hogy a' melly részt felém fordít, tsak fél,

‘S még is gömbölyűnek tetszik, tsudálkozom,
Látom, hogy gyakorta könnyen tsalatkozom.
Ha meg fáradt testem pihenni vágyódik,
Nehéz szemem is már önként bé tsukódik:
Nagy hamar örömmel fel bontom ágyomat,
Mert nem félek, hogy kár rémítse álmomat.
Ha az Est-tsillagát már alig láthatom;
Végy, mondom, öledbe édes nyugodalom;
Képe vagy te ama’ hosszásabb éjjelnek,
Melly utánn nints vége az örök reggelnek.

A’ TÉL.

Meg szüntek az esők, zúg a’ fagylaló szél,
Hóval terhelt szárnyon ül a’ meg őszült Tél.
Irtóztatós lehet ezen félt vendégünk,
Jaj szó közt hódúl meg előtte vidékünk.
Lássuk eszes Ifjú! nem e képzelésünk
Oka, hogy olly szörnyű tőle rettegésünk?
Tudod: az emberek melly könnyen tsalatnak,
Ha a’ szemnek szónak hamar hitelt adnak.
Nem de! egyik őszel hogy reggel sétáltunk,
Meszszéről egy hamvas hegyet nyólni láttunk?
‘S közelebb érkezvén magunkat neveltük;
Mert, hogy a’ hegy tűnő köd volt, észre vettük.
Igaz: a’ rétekben nem nyilnak virágok,
Nem tartnak árnyékot a’ setét zöld ágok;
Nem legyen a’ szellő, a’ viz nem tsörgedez,
A’ fürge madárnak szava nem zengedez,
A’ barna Arató sárga mezejében
Nem dalolgat, kévét kötvén, örömeben:
Vége a’ Szüretnek, a’ hegyek halgatnak,
A’ gyümöltsös kertek senkit nem mulatnak. -
De ha nem kedveljük a’ lágy tunyaságot,
Találhatunk most is elég mulatságot.
Nints virág! Nézz, kérlek, fagyos ablakodra,
Szebbnél szebb virágot látsz bámulásodra.
Nints zöld fa! De hótól fodrosak ágai,
Rajtok tsillámlanak a’ nap’ sugárjai.
Metsz a’ szél! de együtt tisztítja egünket,
‘S így sok nyavalyától meg őriz bennünket.
Áll a’ viz! de épen azért mutathatunk,
Mert bé hidalt sima színén tsuszkálhatunk.
Busong a’ szárnyas nép! de meg emlékeztet,
Hogy az öröm utánn bánat következhet.
Hó fedi a’ mezőt! de úgy e örülünk,
Ha majd a’ sebesen tsuszó szárnyra ülünk.
Szóval, semmi bajunk, van meleg fedelünk,

Van ruhánk, ép erőnk, italunk ételünk;
Mi tehát bűn nélkül nem zugolódhatunk:
De a' hol kunyhókat nyáron nem láthatunk,
Most pedig lám tőből szemünk előtt állnak,
Azok, bezzeg azok! nagy szükséget látnak.
O! azokról soha meg ne felejtkezzünk,
Szegénnyel jót tenni buzgón igyekezzünk.
Kinek szívét annak ügye nem érdekli,
Hogy tovább is boldog legyen, nem érdemli.
Ha a' buja hivság úgy nem uralkodnék,
El hiszem, kevesebb ember nyomorkodnék.
A' Tél nem fitogat semmi tzifraságot;
'S földünkkel ő tészén leg nagyobb jószágot,
Midőn a' kis magot áldott tsendességben
Táplálja, hogy nyáron teremjen bőségben.
Ha ez esztendőnek szépek más részei,
Vagynak a' Télnek is gyönyörűségei,
Mellyek tsak az előtt vagynak el takarva,
Ki szemét és szívét bé zárja akarva.

NE GYANAKODJ.

Egy gazdag Aszszonynak fényes szobájából
Több ízben el vezett holmi vagyonából.
A' gyanú a' házi szolgálóra szállott;
Ki a' vádolásra, mint a' fal, úgy állott.
De mivel a' tetten rajta nem kapatott,
A' büntetés később időre hagyatott.
Egyszer, hogy tselédi ki találtak menni,
Az Aszszony bizonyos próbát akart tenni.
Széljel kint hagyott több apró drágaságot,
'S a' leányra bizta a' hív gondosságot.
Haza térvén, mindent szemesen meg visgált,
És újra a' számban fogyatkozást talált.
Már most a' Leányzót tolvajnak gondolta,
'S mint olyant a' Bírák előtt be vádolta.
Ez, mert ellenkezőt nem bizonyíthatott,
A' piatzon szégyen köre állítatott.
Eget földet bé tölt szegény! sirásával,
Mentegetvén magát ártatlanságával;
De nints haszna: senki sorsát nem szánhatta,
Mint tolvajt hazába bé nem fogadhatta.
Igy rútvál el vesztvén minden betsületét,
Leg nagyobb szükségben tengette életét.
De az ártatlanság meg vigasztaltatott,
Midőn az igazság nap fényre hozatott.
Az Aszszonynak kedve tellett egy tsókában,
A' ki szabadon járt mindenik szobában.

Ez egykor egy gyűrűt az Aszszony' láttára
Fel kapott, és fel vitt a' szomszéd fűz fára.
Az orozó madár, hová ment, meg lesték,
'S midőn az órgazda' advát ki keresték:
Mindnyájan a' dolgot irtózva tsudálták,
Mert az eddig el tűnt kintset ott találták.
Fel ébredt az Aszszony' lelki ismérete,
'S kínos marásinak nem vala szünete.
Mindenkor szívében forgott szolgálója,
Kit olly kegyetlenül meg rontott gyanúja.
De már késő: a' kárt jóvá nem tehet;
Mert a' bú a' Leányt föld alá temette. -

A' MÉH és A' GALAMB.

Egy méh a' viz parton virágot keresett,
És mézzel terhelve abba belé esett.
A' mint ezt egy szelid Galamb észre vette,
Le tört egy kis ágot, 's elejbe vetette.
A' Méh fel vergődött egyik levelére,
'S szerentsésen ki ért a' patak' szélére.
A' jótévő Galamb azonnal el repült,
'S egy terebély fának zöld ágára fel ült.
Egy Vadász puskával már reá tzelozott,
De a' méh meg szurván olly nagy kint okozott,
Hogy attól a' lövés tárgyát el vesztette,
'S a' Galamb' életét a' méh meg mentette.
Gazdag! a' szegényen tanulj segíteni;
Ki tudja, a' kinek ma te adatsz enni,
Nem etet e' téged' holnap kenyérével;
A' szerentse igen forog kerekével.

MI LEG KÖNNYEBB, MI LEG NEHEZEBB?

Thales, Görög ország' Böltse, e' kérdésre,
Mellyet egy valaki fel tett meg fejtésre:
Mit tart leg könnyebbnek, mit leg nehezebbnek?
Ezen rövid szókat adta feleletnek:
„Leg nehezebb saját hibáinkra nézni,
Leg könnyebb másokra gántsokat tetézni.”
Igazat is mondott nemünk' tsufságára,
Sok közös örömnök fel zavarására.
Lám melly vigan tseveg a' madár széltében,
Mert nem rág a' kaján Irigység szívében.
A' Patsirta bátran szárnyaira kelhet,
Harsogó szavával untig énekelhet:

Nem nézi a' szarka azért hunyorgással,
Kedvét tölti ő is rendes ugrálással.
Ha a' Páva ékes farkát ki terjeszti,
A' varjút a' bánat azért nem epeszti.
A' Veréb nem komor, bár őtet meg vessék,
Tsiribel, tsak buza szemeket ehessék.
Szeretetre méltó oktalan állatok!
Emberek közt illy jót ritkán tanulhatok. -
Tudjuk, tudjuk! 's azért sir a' lélek bennünk,
Mért nem ment előbbre édes anya nyelvünk;
Mert valakik ügyét magokra válolták,
Őket majd ez, majd más gántsokról vádoltak.
Szégyen ki mondani! Hazánk' közepében,
Bátor szent tzelja volt igyekezetében:
Sok munkás Társaság lábra nem álhatott,
Hazúg vádak által úgy el nyomattatott.
De szünj meg ezekről Lelkem elmélkedni,
Nemes harag készül véremben gerjedni.
Szent Isten! ne türd el e' rendetlenséget,
Irtsd ki az emberből a' rút irigységet.

DÍDÓ ENEÁSHOZ.

OVID UTÁNN.

Fogadd el Eneás! Elisa' levelét:
Most hallod utólján életben lételét.
Mint a' fejr Hattyú, ha érzi bomlását,
Meander' zöld partján nyögi bútsúzását:
Én is, bátor tudom, hogy meg nem indítlak,
Bal sors' ösztönére még is meg szólítlak.
Jó tételem, testem, 's szívem meg vettetik;
Tsekélység, ha szavam szélnek eresztetik.
El mész tehát? a' bús Didót nem sajnálsz,
A' vitorlát 's hitet egy szélnek ajánlod!
Tehát tsak fel oldod hajóddal szavadat,
'S isméretlen földhöz kötözöd magadat?
Nem kapsz új Kartágón, 's táguló bástyáján,
Nem, fő hatalommal országló páltzáján.
Nem kell a' kész; hogy más légyen, kell tsinálnod,
Itt áll ez számodra, azt még kell találnod.
De találj uj földet: hogy jútsz birására?
Ki ereszt jövevényt maga' ugarára?
Másutt új Didóba kell ismét szeretned,
Hogy kit reá szedhess, újra hitegetned.
Mikor lesz: hogy illyen szép várost építhess,
'S várából népedre széllyel el tekínthess?
De teszem: ezekben akaratod teljen,
Hol találsz olly Hitvest, a' ki úgy kedveljen?

A' kénköves fáklya, a' tömjén úgy nem ég,
 A' mint bennem lobog te hozzád a' hivség.
 Álmatlan szemeim csak Eneást látják,
 Mind a' nap mind az éj előmbe állítják.
 Ő ugyan jóvoltom' gonoszúl hálálja,
 A' mellyért, ha eszem józan, meg utálja:
 De noha illy rúttól bánt, nem gyűlölködök,
 Hitszegésén nyögven, még inkább szeretem.
 Kegyelmezz szép Vénus! szomorú menyednek;
 'S Ámor hevítsd szivét kemény testvérednek;
 Hogy engem', ki őtet szeretem, kedveljen,
 'S igaz hivségemnek hiven meg feleljen.
 Tsalfa remény! ámbár olyan ábrázolja,
 De nem lakik benne annya' indulatja.
 A' bértzeken termő fa, vagy magas kő szál,
 Vagy vad állat lehet, a' kitől származtál;
 Vagy tenger, kit most is a' szelek rengetnek,
 'S még is vágyódásid habjára sietnek.
 Hová futsz? gátot vet lám az irgalmas Tél,
 Nézd el, a' vizeket mint forralja a' szél.
 Engedd a' jó tételt fergetektől jönni,
 Mellyet inkább néked akarnék köszönni.
 Több igazság vagy a' szélben 's vizekben,
 Mint a' te el pártult kegyetlen szivedben.
 Nem vagyok érdemes, ne gondold felőlem,
 Hogy el veszsz, a' midőn távozol előlem.
 Nagy arrú boszszúban fárasztod eszedet,
 Ha engem' kerülven meg veted éltedet.
 Várj! majd meg áll a' szél, 's tenger' sik utjain,
 Triton fel 's alá jár kékellő lovain.
 Vajha a' szelekkel te is meg változnál!
 Meg lenne, ha kőnél keményebb nem volnál.
 De hiszen isméred a' viz' dühösségét:
 Hogy vetheti Fejed benne reménységét?
 Legyen bár a' tenger tsendes, ha meg indúlsz,
 Tág határán ezer veszélyben meg fordúsz.
 Ő a' hit szegőknek nem csak pártfogója,
 Sőt ezen rutságnak ő a' boszszulója.
 Kivált ha az igaz szerelem sértetett,
 Minthogy ennek annya ő benne született.
 Félek, el ne veszzen, a' ki engem' el vesz,
 'S ne bünhődjék értem, a' ki holtig epeszt.
 Ne fuljon a' mérges tenger' sós vizében,
 Soká gyönyörködjék boldog életében!
 Élj! bár távul tölem; csak élj! jobb szeretem;
 Általad végződjék inkább bus életem.
 Képezd! a' forgó szél el ért gyors utadban:
 (Ne véld, hogy kívánjam) mit érzesz magadban?
 Szemed előtt terem hamis esküvésed,
 'S álnok nyelvel meg ölt Didó feleséged.

Látni fogod széljel eresztett hajával,
 Vérrel fetskendezett halavány artzával.
 Ezt mind meg érdemlem, azt fogod mondani;
 Érted hull, valahány menykő fog hullani.
 Várj! még a' bus tenger, 's te le tsendesedel,
 Utóbb majd bátrabban utnak ereszkedel.
 Én vélem ne gondolj; szánd tsak gyermekedet,
 Hogy kettőnk' halála ne marja szivedet.
 Mit tett Ascanius, 's a' Házi Istenek,
 Hogy a' tüzet futván, a' vízbe veszszenek?
 De veled sem hordod! hányd vesd bár magadat;
 Se Ők, se az Atyád nem nyomták válladat.
 Mind költemény; nem most tsal nyelved először,
 Nem én vagyok első, kit rossz hited gyötör.
 Kérdezzük: hol a' szép Iulus' szüléje?
 Meg holt; mert el hagyta embertelen férje.
 Ezt magad beszélted. De, ki veled jót tett,
 Meg tsalni, már ezzel kétszeres bünöd lett.
 Nem is kételkedem, hogy az Ég' veszszeje
 Űz tengeren 's földön már hét esztendeje;
 'S én, hogy a' haboktól partomra vettettél,
 Még jól azt se tudván, kinek neveztetted,
 Bátorságos helyet rendeltem számodra,
 Kész valék népemet bizni kormányodra.
 Bár tsak itt lett volna vége jóságomnak!
 'S hire el rejtetnék szörnyű botlásomnak!
 Az nap ártott, mellyben a' néki eredett
 Kék zápor magános barlangba kergetett.
 Ének szót hallottam, Nímfákénak véltem,
 A' baglok huhogták, hogy vesztetre éltem.
 Kinozz Sicheusért meg sértett szemérem!
 Artzámra fut, hozzá menván, bünös vérem.
 Sicheusnak képét tartom márvány házban,
 Fejér gyapjú fedi zöldes gally homályban.
 Ismérős szó magát itt négyszer hallatta:
 Jer Elisa! lassú hangon, ezt mondotta.
 Megyek, nints akadály; házas Társad vagyok,
 De szégyenletemben késlelve ballagok,
 Botsáss meg! Lám azzal menthetem magamat:
 Hogy hiteles ember okozta gántsamat;
 Isten Aszszony szülte; ősz atya, fiának
 Szent terhe, hogy hiv lesz, jó reményt adának.
 Szép okát adhatom tehát, ha vétettem,
 A' hivsége esküdt, azért szerethettem.
 Látom: míg nem szakad életemnek vége,
 Folyvást üldözni fog a' sors' dühössége.
 A' szent oltár előtt ölték meg férjemet,
 E' gyilkosság' motska lepi testvéretem.
 Az Uram' hamvától, 's Hazámtól el váltam,
 'S az ellenség' előtt kinok közt bujkáltam.

Ment lévén a' Bátyám' 's a' habok' mérgétől,
Isméretlenek közt e' tenger' szélétől,
Mellyet Hiteszegett! kezedre engedtem,
Pénzért szállást kapván, itt le telepedtem.
Városomnak tágos bástyát építettem,
'S ezt is az irigység' tárgyává ki tettem.
Törnek idegenre, 's Aszszonyra ellenem,
Gyenge kapuimat haddal kell mentenem.
Ezer Kérő kedvez, 's azt ki ki fájlalja,
Hogy helyét, nem tudom, mi jött ment foglalja.
Bizvást! magam adtam fegyvert Eneásnak,
Rab szijra kötözve küldjön Hyarbásnak;
Vagy él még Férjemet hóhérló testvérem,
Hadd fesse rút kezét, mint ohajtja, vérem.
Tedd le kezeidből a' szent Isteneket!
Utálják az Egek a' gonosz kezeket.
Inkább a' lángok közt kívántak maradni,
Hogy sem a' tűz utánn tőled imádatni.
Hagyd el tán Didót is, kit bűnbe ejtettél,
'S Részedet, ki szivem alatt véremmel él.
Az anya' bus sorsa fogja szegényt érni,
Előbb döntöd sirba, hogy sem kezdjen élni.
Az Iulus' öttse meg hal az annyával;
Egyszerre a' halál kettőt visz magával,
De az Istenség küld! Bár el tiltott volna;
Hogy Néped e' földről soha ne is szólna.
Isten a' Vezéred! azért hány vet a' szél,
A' tengeren azért üldöz anyyi veszél.
Ha Trója nagy volna, mint Hector' éltébe',
Nem iparkodhatnál jobban kebelébe.
Nem Hazádba sietsz: Tiberist kergeted;
Bár érd el, jövevény lesz ott nevezeted.
Azon rejtett vidék hajód előtt úgy fut,
Hogy addig meg őszülsz, míg az partjára jut.
Ne tétovázz, vedd el móríngúl népemet,
És Pygmaliontól hordott bő kintsemet.
Trója' régi hírét ezen városba hozd,
S mint Király szerentsés páltzáddal kormányozd.
Ha had van eszedben, 's Iulus' Fiadnak
Hogy hire repüljön szép diadalmadnak:
Teljék kedved, szerzek verni ellenséget,
E' hely szeret fegyvert, szeret békességet.
Győzd meg elsőbb magad', kérlek az egekre!
A' veled költöző Házi Istenekre,
Kérlek az Atyádra, Kupidó' ivére,
Saját testvérednek erős fegyverére:
'S úgy győztön győzzenek bújdosó társaid,
Ilion' vesztével szünjenek bajaid.
Askanius töltse éltét szerentsésen,
Vén Anchises' tsontja nyugodjék tsendesen.

Engedj meg házomnak, melly meg hódúl néked,
Nints más vétke, hanem hogy szeretlek téged!
Nem vagyok Ftiából, Mycene sem hazám,
Nem hartzolt ellened mind férjem, mind atyám.
Ha szégyenled Didót hívni Hitvesednek,
Nevezz akár minek, tarts tsak a' tiednek.
Ismérem a' tenger' dühös háborgását,
Gyakran meg gátolja a' hajók' uszását.
Majd ha jó szellő fuj, tárd ki vitorládát,
Most a' hinár tartja ki vetett sajkádat.
Bizd rám! számot tartok az idő járásra,
Ha kell, magam intlek az el indulásra.
Meg fáradt Társaid még most nyugodjanak,
Meg rongált hajóid, várd, hadd jobbuljanak.
A' már veled közlött 's közlendő jóságért,
Ne félj, nem marasztlak a' vélt házasságért.
A' tengerrel én is majd le tsillapodom,
'S az alatt a' bűnnek türéséhez szokom.
Ha nem vársz: végére járok életemnek,
'S így kinját nem érzem sokáig szívemnek.
Vajha látnál, midőn vezetem tollamat,
Az ölemben tartom tőled nyert kardomat;
'S ásztatom artzámon le folyó könyvemmel,
Mellyet nem sokára bé festek véremmel.
Helyes ajándékot adál halálomra,
Ékességet oltsón szerzettél poromra.
A' tör nem először sérti most melyemet,
A' vad szerelemtől hordozza sebemet.
Jer Anna testvérem! biztosa vétkemnek,
A' vég tiszteletet add meg tetememnek.
Ne Sicheusénak nevezzed poromat,
Hanem ilyen versel jegyezd meg siromat:
Az ok Eneásnak rossz hite, 's kardja volt,
Hogy Didó tulajdon keze által meg holt.

ÉNEKEK.

A' KÖLTÉSHEZ.

Vers szerzésnek Tudománnya!
Az Észnek szép találmánnya,
Üres órák' el töltője,
Terhes gondok' enyhítője,
Nints mértékje betsednek!

A' Jámborság' ditsősége,
A' Barátság' édessége,
A' Természet' vidámsága,
Az életnek boldogsága
Általad nevelkednek.

Magát, 's Földijét mulatni,
A' Nyelv' görtsén simogatni,
Mást halhatatlanná tenni,
És egyszersmind azzá lenni,
A' te erőd' hatalma.

De nem tzelom mást ditsérni,
Sem örök időket érni:
Ha Hivei közzé tenne
Hazám, munkámnak ez lenne
Leg kedvesebb jutalma.

A' PÁSZTORI SZÁZAD.

Drága Napok! ti diszei
A' fiatal világnak:
Melly bal sorsnak végzései
Tettek tsak Vers' tárgyának?

A' tí tiszta szépségteket
Olly' hasztalan ohajtjuk:
Mint ha el tűnt kedveseket
Tsak képekben láthatjuk.

A' szép 's gazdag Föld kintseit
Együtt 's bőven közlötte;
Az örök Ősz gyümöltseit
Virág közé kötötte.

Mezők voltak a' térségek,
A' Lakók mind Pásztorok:
Mind későbbi külömbségek
A' kastélyok, 's majorok.

Ők a' Vénéktől függöttek
Jámbor együgyűségben,
És egymásra nem ütöttek
Az egyenlő bőségben.

A' terebély fa tövekben
Fel találták a' kész várt,
Templomot a' ligetekben,
A' lány gyöpön az oltárt.

Az Istenek le szállattak
A' föld' javítására,
'S igazsággal országlattak
Az emberek' hasznára.

Nem volt híre a' hivságnak,
A' kevélység' kölykének;
Sem a' zabolátlanságnak
Az Irigység' mérgének.

Nem volt senki tévelygésben,
Kire átok szállhatott,
Mint a' Nyáj a' legelésben
Tilosba nem juthatott.

Mindenütt Rend uralkodott,
A' nyelv sziv szerint beszélt,
Kevesebbet gondolkodott
Az ember, de jobban élt.

Igaz ugyan: ritka dolog
Volt akkor a' híres Bölts:
De, ugy tetszik, elég boldog,
Kit meg nyugtat az Erköls.

A' szükségtől koholtatott
Munkát senki nem tudta:
A' ki akkor dolgoztatott,
Magát együtt mulatta.

Játékjaik' leleménnye
A' muzsikák' szereit,
Szabad eszök' szüleménnye
A' Költőknek versei.

Nem volt ott olly gyönyörűség,
Melly mindenkor másra vágy,
Mellynek vége keserűség,
'S maga utánn gondot hágy.

A' rut haszon nem áskálta
A' föld' gyomrát értzekért,
Sem a' tengert nem uszkálta,
Se nem öntött ember vért.

A' Nyáj-örző örökében
Vigan élte napjait;
A' melly vidék böltsőjében
Látta, fedte tsontjait.

A' Halál, ki most szárnyra kélt,
Akkor lépve érkezett;
Tsapásától senki nem félt,
Mert senki nem vétkezett.

Öröm volt az egész élet,
A' pör versent éneklés;
Igaztól jött az ítélet,
Tsekélység volt a' vesztés.

Ámor akkor nem lövellett
Szem bé kötve nyilakat,
Titkos sebet így nem ejtett,
Hogy támaszszon károkat.

A' Pásztornék, hiv 's jó Lelkek,
Nem hogy sokat értsenek;
Hanem azon igyekeztek,
Hogy Férfjöknek tessenek,

A' kövér rét' sik tavai
Voltanak hív tükreik,
A' partoknak virágjai
Leg szebb ékességeik.

Ez volt minden: mert ruhájok,
Mellyet kezök készített,
Együgyű volt, mint a' nyájok,
A' kinek gyapjából lett.

Ezen nyájnak őrzésére
Szánták ők is gondjokat,
Szeles ebed' hivségére
Nem bizhatván javokat.

Boldog Világ! melly Istenség
Hozhat vissza földünkre?
Hogy a' tsel, had, rendtlenség
Veszzenek ki örökre.

Pásztorok' vig állapotja,
A' szív' gyönyörűsége!
Távul vagy te; meg mutatja
A' Nemzetek' insége.

A' vagy talám tsak képzelet
Ezen boldog idő kor?
A' Történet meddig vezet,
Panaszt hallok mindenkor.

Már az első Pásztor' vére
A' földet meg itatta:
Igy a' boszszu' vételére
Lakosait kinzatta,

Nem illeti így az embert
A' Boldogság' ideje:
Mindég volt bűn, mindég is vert
A' Szerentse' veszszeje.

A' KÖZÉP-SZERŰSÉG.

HORATZ' ÉNEKE.

Boldogúl élhetsz *Licini*, ha mindég
Nagyra nem vágyol, se az el bukástól
Olly igen nem félsz, hogy azért az álnok
Partnak evezgess.

A' közép-szernek betse, mint aranynak,
Mindenütt kellő: az avúlt fedélnek
Szennye útalat; veszedelmes a' nagy
Udvari pompa.

A' Fenyő ágat törí a' dühös szél;
A' magas tornyok fene roppanással
Dülnek; a' menykő meredek hegyekbe
Tsap le leg inkább.

Jól reményl roszban, remeg a' veszélytől
A' szerentsének ragyogó egében
A' tovább Látó: - ki derül tavaszra
A' szomorú tél.

Hogy ha most kár ér, nem igen sokára
Jóra fordul majd ügyed: ím Apolló
Váltva hárfáját veri, és tsak ollykor
Huzza fel íjját.

Légy erős 's bátor, ha veszélyek érnek;
Légy okos, 's tégy jót, ha szerentse szolgál:
Kedvező széltől lobogó vitorlád
El ne ragadjon.

A' NAGY SZÍVŰ JÁMBOR.

Rosz Indulat! hizol belé,
Ha valakit ezer felé
Üz az Harag' tetszése:
De boszonkodj; mert hasznot hajt,
Bátor kaján szivében bajt
Forral vad üldözése.

Ám a' nagy szív a' veszélyben,
Mint egy kőszál a' szélvészben
Helyt áll nyugott elmével;
A' Föld bizvást meg rendülhet,
A' magas Ég reá dülhet
Izre törő terhével:

Míg színre jön az Igazság,
Melly ellen tör a' ravaszság,
Hogy ártson a' Jámbornak;
De olly szép lesz ditsősége,
Millyen kellő fényessége
Zápor után a' Napnak.

EGY KERESZTES DÁMÁNAK TISZTELETÉRE.

A' Hír szárnyát tsattogatja,
Trombitáját harsogtatja,
Érdem jelt tart kezében
Egy Tsászárné' Nevében.

Az olly Szépnek lett a' bére:
Kinek régi nemes Vére,
Jámbor, kegyes, bölts személy,
'S diszeiben nem kevély.

Ki ez? kérdi hamarjában
Egy irígy Társ boszszujában:
A' kiben ha keresünk,
Gántsokat ne lellessünk?

Vagynak! Értsed: Ő nem hallja
Ha valaki magasztalja;
Nem látja más' szemében,
Midőn örvend díszében.

Azért csak az Hírhez illik;
A' ki Földünk felett lakik,
Mindent lát, és mindent hall,
'S hangos szóval magasztal,

Ország szerte meg nevezni,
Ditsérettel meg tetézni
Azt a' Magyar szép Nemben,
Ki illy nagy az érdemben.

Meg lett! 's szebb lett a' Nap sugár,
Tisztábban szólt a' kis madár,
A' Természet vigadott,
'S az örömré jelt adott.

A' NAGY-SZIVŰ GYERMEK.

A' mint vélem sétálgatott,
Több virágot le szagatott
Egy nyers Ifjú bokrétának,
A' mellyet szánt jó Annyának.

Egy kis Méh űlt egyikében,
'S ugy meg szurta heventében:
Hogy az Ifju el riadott;
Végre illy szókra fakadott:

Te rossz állat! mért bántottál?
Talám másra boszorkodtál,
'S rajtam töltöd most mérgeket:
Hagyd itt azért életedet.

De nem! - Utnak eresztelek;
Mi hasznom, ha el vesztelek?
Szebb dolog meg bocsátani,
Mint a' boszszút így torlani.

Ugy is részént értem tettet,
Hogy magadat védelmezted;
Való! mert ha nem élhetel,
Több kast mézzel nem tölthetel.

A' HAZUG GYERMEK.

A' melly gyermek könnyen hazúd,
Azt mindenek meg vetik,
'S ha még ravasz mentséget tud,
Szem elől el kergetik.

Az ő szíve szüntelen fél;
Mert bünei faggatják:
'S noha valóságot beszél,
Szavát nem is halgatják.

A' HERVADT RÓZSA.

Úgy e minap te szép Leány!
Ez a' Rózsa még pirúlt?
'S íme, nézd már most halavány,
Kies díszed mind el mult.

Mert a' Napnak ki nyitotta
Szer felett szűz kebelét:
Az szagától meg fosztotta,
'S már szél hordja levelét.

A' mit Néked e' virágban
Lehet most is szemlélni:
Tudjad, az fog e' világban
Sok Szépekkel történni.

El szökik az Ifjúsággal
Orzádról is a' szépség:
Egyedül a' Jámborsággal
Marad egy olly ékesség,

Melly addig tart, míg képedet
Rózsa színbe borítja
A' szemérem, 's ha szemedet
A' rúttól el fordítja.

EL VÁLTOZÁS.

Szünj-meg, kérlek, tsudálkozni,
Ha a' hernyót el változni
Hallod tarka pillévé;

Hiszen sok lesz a' tükörnél,
Bátor nem szebb a' féregnél,
Nappal tzifra lepkévé.

A' FETSKE.

Kisded Fetske! meg érkeztl
Hoszsú utazásodról?
Jól van, hogy meg emlékeztél
Tavali lakásodról.

A' pitvarban fel találod
Tudom, épen fészkedet,
Ebből magad által látod,
Hogy szeretlek tégedet.

Öröm olyan jó vendéget
A' házba bé fogadni,
Ki a' közlött szivességet
El nem szokta tagadni.

Te üzöd el a' bús Telet,
'S annak zordon napjait,
Te veled jön a' Ki-kelet,
Hogy el hintse javait.

A' Gazdának te nem tész kárt,
Fészkedet te tsinálod:
Sőt még a' mi ő néki árt,
Magad' azzal táplálod.

Hogy versekkel éneklésed
Ditsértetnék, nem hallom;
De hajnalkor tsevegésed
Nékem tetszik, meg vallom.

Tetszik, hogy olly buzgósággal
Ülöd kis tojásidat,
'S ha ki kelnek, olly jósággal
Neveled fiaidat.

Ha fel nyólnek, te oktatód,
Repülni mint lehessen;
Az eledelt, meg mutatod,
Keresni hogy' kellessen.

Mind ezekért én szeretlek:
Szeresd te is házomat;
Ellenségidtől meg mentlek,
Igérem hiv gondomat.

EGY JÓ GYERMEKNEK REGGELI ÉNEKE.

Az álomból fel ébredtem;
Köszöntlek áldott Nap!
Látom, meg van mind melletttem,
A' mi tetszett tegnap:
Élnek, látom, jó Szüleim,
Élnek kedves Testvéreim;
El kezdem 'hát énekemet,
Hogy imádjam Istenemet.

Halva vagynak sok gyermekek
A' Temető helyben;
'S én örömmel énekelek
E' vidám reggelben.
Az éjtszaka jól aludtam,
Menyben vagyok, azt álmadtam;
Ép az erőm: dolgozhatok,
Munkám utánn el mulatok.

Ugyan mért ne vígadhatnak?
Senkitől sem félek,
A' feddéstől úgy tarthatnék,
Ha furna a' lélek;
De én rosszat nem tselekszem,
Hanem tsak azon igyekszem,
Hogy mindenkor jó lehessek,
'S Szüleimnek így tetszhessek.

Ha magamat úgy viselem,
A' mint ők oktatnak,
Azt a' lakást meg érdemlem,
Hol a' Jók mulatnak.
Melly szép az Isten' országa!
Ha már itt olly nagy jósága;
Ezt hitemmel meg ismérem,
Bátor észszel fel nem érem.

BARÁTOM LEVELE EGY JELES IFJÚNAK KÖSZÖNTÉSÉRE.

Nap hanyatlik, sugárának
Veszti kemény hévségét,
Végére jut futásának,
Éri tenger' mélységét.

Kies szellő' levegtével
Legyez izzadt tagokat,
Hives árnyék tsal keblével,
Hogy tágítson gondokat.

Én is egyik dombotskának
Zöld pázsitos boltjában,
E' Természet' áldásának
Részt vettem volt javában.

Jő egy kegy kép, tsattogatja
Kisded arany szárnyait,
Vidámságát mutogatja,
Tsudáltatván tollait.

Serkeny, indulj, fogj lepkéket
(Meg szállamlík) tarkákat!
Szedj mosolygó szegfüveket,
Veres keblű rózsákat.

Foglald egybe bokrétának,
Küld el még ma estvével,
Annak, ki szüz Gratziáknak
Bir ártatlan kedvével.

Torkát nyitván éneklésre,
Zengedezett, és örült:
Egyetlen egy reppenésre
Mint a' villám el repült;

'S meg nem mondta: kinek szánta,
El küldöm Gróf L***
Tán maga is ugy kívánta,
Azon angyal Ifjúnak.

KÖSZÖNŐ VÁLASZ.

Itt is a' Nap már butsut vett
Kerek Földünk' felétől,
Téres tavunk sima kék lett,
Meg fosztatván tüzetől.

Kies Hársfám már árnyéket
Nem vetett kis kertembe,
Hogy egy kedves ajándékot
Hoztak oda kezembe.

Bokréta volt: virágjait
Szüz Grátzia szedhette,
Kellő rendbe fris szálait
Tsak tudós kéz köthette.

Bár kertem is bővelkednék
Ollyan színes kintsekkel;
Koszorúval kedveskednék
Fel tzifrázva ezekkel.

De most kezdem tsak mivelni,
Kartsú tehát látszatja;
Többre fogom majd nevelni,
Az idő meg mutatja.

Addig is vedd jószágodért
Tartozó köszönetem':
Míg gyönyörű bokrétádért
Koszorúmat köthetem.

A' JÓ KISDEDEK ÉDES ANNYOKNAK NEVE' NAPJÁRA.

A' vad Tél el pusztította
Virágos kis kertünket,
Gyötrelmünkre le rontotta
Szives fel-tételünket:
Koszorút akartunk fűzni
Tiszteletünk' jelének,
'S zöld pántlikát reá tüzni
Kész függésünk' képének.

Igy tehát hogy' ünnepeljük
Édes Anyánk' napodat?
Ím szíveink fel szenteljük
Örömedre azokat:
Fel találod bizony benne
A' forró szeretetet,
És a' mi hiv társa ennek,
Az igaz tiszteletet.

Nem is fogunk meg változni,
Míg vér léssen erünkben;
Mert tetszésetől távozni
Ugy irtózunk lelkünkben;
Hogy, ha néha meg botlanánk,
'S így sértenénk szivedet;
Jaj! hibánkat addig bánánk,
Mig meg hoznánk kedvedet.

Bé is fogja tellyesíteni
Kiki, a' mit fogadott,
Azt szüntelen ditsóítani,
Ki illy jó Szülőt adott.
Igy majd, tudjuk, valahányszor
E' jeles nap fel derül,
Rajtunk szíved mind annyiszor
Édes örömben merül.

ÖRÖMRE VÁLT SZOMORÚSÁG.

Láttam minap egy Gerlitzét
Vesztett társán busongni:
Leg inkább az gyötré' szivét,
'S kínszeríté zokogni,
A' mi hajdan fel ébreszté
Az örömben vig kedvét,
'S édes erővel élleszté
Hiv párjához szerelmét.

Ha olyan zöld ágra szállot,
Hol üzte volt érzését,
Minden tolla égnek állott,
Jajjal közlé nyögését:
Mert mind inkább érzi szíve,
Mi tetemes kárt vallott,
Hogy élténél drágább híve
Tőle meszsze távozott.

Mit tesz szegény illy kinnyában?
Erdőt, mezőt öszve jár,
'S meg sem nyugszik bús utjában,
Míg helyre nem tér a' kár.
Nem zeng bezzeg már a' nyögés,
Meg szünnek a' keservek;
Ujra támad az enyelgés,
Vigadnak a' kedvesek.

Elsőben is lebegetik
Örömekben szárnyokat,
Osztán szépen egyengetik
Tsókra pitzin szájokat.
E' vigságot lehetetlen
Voltaképpen festeni,
Ha tsak a' toll nem eleven,
Ha tsak nem tud érzeni.

EGY LEPKÉKET GYÚJTÓ ÚRFIHOZ.

Sok Lepkétet öszve fogol
Gondos Úrfi! mint látom;
Rajtok méltán álmétkodol,
Őket én is tsudálok.

A' színeknek ékessége
Azt nyilván ki jelenti,
Hogy nagy annak böltssége,
A' ki őket teremti.

Nézd tsak! kérlek, amott annak
Melly szép tarkák szárnyai:
Már szebb színt nem mutathatnak
A' Napnak sugárjai.

'S pedig tudjad: hernyóból lett,
A' kit talám utáltál:
Midőn a' tsalánból evett,
Ha melette sétáltál. -

Vigyázz erre! ki hirdeted,
Hogy nagy urak szüleid;
Mert azt bizony el hiheted,
Mások voltak eleid.

A' PILLE, 'S A' MÉHE.

Ha ma az Ég ki derülne,
A' mezőre el repülne:
Fűről fűre szállna,
Kényére hintálna,
Ugy mond egy szép Pille.

Vajha! ma szép idő lenne,
A' zöld rétre majd ki menne:
Munkájához látna,
Mézet viaszt tsinálna,
Felel egy kis Méhe.

GYÖNGYÖSI.

Ím! e' kiseded semmit nem lát;
'S hogy' mulatja még is magát;
Tehát nem olly boldogtalan
Az ember, ha világtalan.

Sőt boldog; mert o melly nagy kin!
Ha kit meg tsal a' külső szin:
Ez pedig tsak azzal mulat,
A' mit az ész jónak mutat.

Örülj szegény! mert ha látnál,
Hidd el, több búra találnál.
Ó két szemem mért vagy te ép?
De jaj! hiszen, Gyöngyösím szép!

A' FESTETT RÓZSA.

BLUMAUER UTÁNN.

Egy Képiró piros színével
Egy Rózsát rajzolt etsetjével,
Melly, mert nem volt mondva tsinálva,
Igen helyén el volt találva.
Egy fejr Rózsa ablakjában,
Látván a' bibor szin társában,
Félt, hogy meg előztetik tőle,
'S azért irígység lett belőle:
Már téj szinét ugy általlotta,
Hogy buba fejt le hajtotta.

A' Képiró ezt észre vette;
Azért az öntözöt neki vitte,
Hogy majd vizével meg gyógyítja.
De a' beteg meg szállítja:
Mit használ nékem korsó vized?
Ha nints számomra ollyan színed,
Mint annak ott. Ha meg öntözel,
Még inkább halavánnyá teszel.
Vedd inkább elő etsetedet,
'S ne szánd tőlem is szép szinedet;
Másként ollyan vagyok mint a' holt.
Te hetyke Bohó! így válaszolt
Az eszes képiró magában,
'S be is festette valójában.

Alig ért a' szép szin hozzája,
Már kezdett változni formája;
Gyenge részeit mert fel ette,
Holt halavány sárgává tette.
Levelkéi öszve fonnyadtak,
Jó illat helyett rútbűzt adtak.

A' Gazda el megy a' Rózsához,
Hozzá értette az orrához:
Jaj! ugy mond, a' szépség' példája
Ime a' dög' büzét okádja.
Tövestől azért ki irtotta,
'S az ablakon ki hagyította.
Leányok! e' mesét el értsétek:
'S a' fejér rózsát ne fessétek.

A' VIOLA 's A' TULIPÁN.

Egy szép kertben, hol virágok
'S gyümölsös fák teremtek,
Egy violát a' zöld ágok
Levelökkel bé fedtek.

Bátor szelíd tekintetét
Szemérmesen titkolta;
Jó illatja ott lételét
Nemesen el árulta.

A' Tulipán ellenében
Magasra nevelkedett,
A' hajnalnak vér színében
Mosolyogva kérkedett;

De nem tudván meg kénálni
Senkit édes illattal:
Meg nem szoktak nála állni
Érzékeny indulattal.

Jámbor! neveld tsendességben
Ártatlan érdemedet;
A' jutalom ditsőségben
Fel találja helyedet:

Midőn a' ki most hivsággal
Dobra üti tetteit,
A' szégyennek nagy tsúfsággal
Tapasztalja jeleit.

A' TAVASZ.

Napról napra szebben nevet
A' Nap tiszta artzával;
Sokkal sűrűbb árnyékot vet
A' zöld erdő fájával;
Sokkal drágább a' sík mező
Gazdagító javával;
Sokkal lágyobb a' hús szellő
Lengedező szárnyával.

Jobban lehet meg fürödni
A' fris patak' vizében;
Jobban lehet gyönyörködni
A' rét' kövér fűvében;
Jobban lehet válogatni
A' virágok' színében:
Égi öröm így mulatni
A' víg Tavasz' ölében.

A' MOHÓ HAL.

Nézd! mint uszkál ott a' kis hal
A' szép patak' vizében,
Valamit kap, mindent bé-fal
Telhetetlen kedvében.

Ezt a' Halász a' mint látja,
Hegyes horgát ki veti,
'S hogy a' hal a' száját tátja,
Még a' gyávát neveti.

Jaj! mit mivelsz szeles bohó!
Már foly véred, el veszel:
Ugyan mért vagy olyan mohó,
Gyanús étket mért eszel.

Lássad Kisdéd! e' példában:
Hogy az vesztét kergeti,
A' ki tilos szabadjában
Vágyódásit követi.

Te ezen kárt el mellőzöd,
Ha már kitsiny korodban,
Tenként magad' meg meg győzöd
Kedves mulatságodban.

AZ ÁRNYÉKÁNAK ÖRÜLŐ GYERMEK.

Bezzeg! most látom árnyékomat,
Tsudálom benne nagyságomat;
Ha ki még kitsinynek mondana,
Kegyetlenül meg boszszontana.

Mi dolog! lám nagyságod el múlt,
Mihent a' nap felhőbe borúlt.-
Tudjad gyermek! tsak ugy lehetsz nagy,
Ha a' szerentsében kitsiny vagy.

A' PARASZT.

Én Teremtőm! hálát adok,
Mert engem' meg áldottál:
Midőn annak, a' mi vagyok,
Böls végzésből alkodtál.

Nem irigylem a' gazdagnak
Öszve gyűjtött javait;
Mert ki tartja azt boldognak,
Ha isméri bajait?

Mi szerentse bővelkedni
E' föld' minden kintsével?
Ha nem tud meg elégedni
Az Úr maga szívével.

Ha én a' Nap' támadtával
Bé járom kis földemet,
'S a' kegyes Ég' áldásával
Fedve látom mívemet;

Ha a' hangos zöld ligetben
A' vig madár énekel,
A' harmatos kövér rétben
Kisded nyájom szökdétsel;

Ha szomszédom korán reggel
Vélem öszve akadott,
'S látom, hogy fris egészséggel
A' napra fel virradott:

Fel kiáltok szent örömben:
Nagy az Isten' jósága!
Minket meg tart ép erónkben
Ha van másnak jószága.

Ezen osztán meg vidúlok,
Mint egy Angyal' szavára,
'S vig örömmel el indúlok,
Akár melly nagy munkára.

Meg történik ugyan ollykor,
Hogy igen meg fáradok:
De tudom, hogy nap nyugatkor
Ismét haza ballagok.

Akkor pedig el felejtem
Egész napi bajamat,
Ha ártatlan két gyermekem
Körül veszik lábamat;

'S öszve ülvén falatozunk
A' jó Annyok' főztéből,
Még másnak is adakozunk,
A' mint lehet kevésből.

Ha már egyszer hálát adtunk
Az Istennek fenn szóval,
Hogy ő tőle meg áldattunk
Ma is elég sok jóval:

Boldog, mondom, a' Parasztság,
Ki földjét jól miveli!
Boldogabb, mint ki az ország'
Sulyos gondját viseli.

ÁMORNAK FEGYVEREI. BLUMAUER UTÁNN.

Ne hidjetez az Ámornak
Tí fiatal Leányok!
Mert tessék bár nagy Bajnoknak,
Hogy tsalfa, meg látjátok.

A' hány részből áll fegyvere,
Mellyet szokott hordozni,
Fartélynak mind annyi szere,
Hogy kárt tudjon okozni.

Ivét, mellyel ki rugatja
Sebesítő nyilait,
Veszszővé el változtatja,
Hogy rá kösse horgait.

Tegze, mellyen ugy bámultok,
Egy szüz egér' fogója:
Tí is könnyen benn szorultok,
Ha ki magát nem ójja.

Nyilát, hogy ha furtsaságból
Valaki meg tompítja,
Ó kegyetlen boszszuságból
Gyilkos törre fordítja.

Ha két szárnyát ki tépítez,
Azt hallottam felőle:
Annak hasznát vehetítez,
Pelyhes ágy lesz belőle.

Venus szőtte szem kötője
Jusson bár ki kezére,
Egy tsötsömös' fedezője,
Vagy mássa lesz végtére.

A' FEGYVERTELEN ÁMOR.

Ma az Ámor fegyvereit
Magáról le vetette,
Az erdőbe kedveseit
Meztelenül követte;
Hogy ne talán fáklyájával
Valakit meg sértene,
Vagy ki pötzkelt gyors nyilával
Köztök sebet ejtene.
Az Annyának ajándékát
Szeméről le oldatja;
A' gyanúnak így árnyékát
Álnokúl el oszlatja.
Ki ki vele most mulatol,
Vigyázz! mert ez tsak fartély:
Igy bizonynal arra jutol,
A' mit még el kerültél.
Ha szem kötve sebes ivét
Olly jól tudta intézni:
Most szemének égő tüzét
Ki merné így el nézni?
Szaladj tőle! mert meg látod:
Ha az Ámor meztelen,
Tapasztalni ne kívánjod,
Fegyverben van egészlen.

AZ ÁRTATLAN IFJÚSÁG.

Szépen festi az egészség
Az eleven artzákat:
De szebb, ha a' lelki épség
Szül rajtok szüz rózsákat.
Midőn a' nyers Ifjúságnak
Látom bátor fris szemét;
Az emberi méltóságnak,
Nézem benne érdemét.
De jaj! szívem nehezen ver,
Hogy ha, mint egy bus halál,
A' fiatal sárga ember
Víg kedv nélkül járdagál.
Mint egy Bajnok széllyel nézhet
Az a' földön mindenre;
Örvendezve fel tekinthet
A' tsillagos egekre.

Illy bánat azt nem furdalja:
Szép szép minden mellettem;
De mi haszna? szívem vallja:
Én ezt mind el vesztettem.

Ha a' madár harsogással
Mondja öröm énekét:
Ő is igaz hál-adással
Áldja kegyes Istenét.

Ha a' patak kristály vizét
Szeme előtt futtatja:
Ő is akkor tiszta szívét
Elméjébe juttatja.

Illy boldog az Ifjuságnak
Mind addig az élete:
Míg a' szelid jámborságnak
Vagyon nála kelete.

A' NYÁR.

Szép Tavaszkor a' rétekben
A' sok színű fris virág,
Szép ha virít a' kertekben
A' gyümöltsel rakott ág:

De szebb, ha arany fejével
A' gabona hajladoz,
'S a' gazdának sok szemével
Meg érdemlett hasznot hoz.

Ha a' mezőn, hol ekével
Barázdát vont a' szántó:
Most vig ének közt kezével
Kévét köt az arató.

Ha a' tarlón kereszteket
Halmoz sűrű sorjával:
'S a' meg' rakott szekereket
Haza hordja barmával.

Mint örül majd az asztagnak
Mellyben látja kenyerét!
Nem irigyli a' gazdagnak
Vékony bőrű tenyerét;

Nem ohajtja dítsőségét
A' vért ontó Bajnoknak:
Bátor nem tudja bőséget
A' ki állott bajoknak.

A' KÖNYÖRŰLŐ GYERMEK.

A T Y A.

Amott egy öreg ember jár,
Mint a' hó ősz a' haja:
Bizonyal Jó-tévőre vár;
Látszik, hogy nagy a' baja,
Tsak tsont és bőr ábrázatja,
Alig birják lábai,
Szakadt tsekély ruházatja,
Reszketnek agg tagjai.
Talám tiltja a' szemérem,
Hogy nem kér segítséget:
De szeméből ki ismérem
A' keserves inséget.

F I Ú.

Ugy tetszik, hogy én is láttam,
Könyvek ültek szemében:
Szegényt mindjárt meg is szántam
Boldogtalan ügyében.
Édes Atyám! el szaladok,
'S kevés költő pénzemből
Majd keveset én is adok
A' Jámbornak szivemből.

Kegyess Gyermekek! nagy jót tettél:
Mert szegényen segítettél:
Azért jó szíved örüljön,
'S máskor is könyörüljön.

A' FEJÉR 's A' SZERETSEN.

A' F E J É R.

Jújj! de kormos ábrázatod,
Tsudálom, mint mutathatod;
Hogy ha bőröm olyan volna,
Nintsen, a' ki le rajzolna.
Az ördögnek tekintete,
Mint a' tied olly fekete;
Ha akarnak ijeszteni,
Téged' szoktak le festeni.

A' S Z E R E T S E N.
Lassan! hiszen maga a' Nap
Inkább barnán mint szőkén kap;
A' fejért meg változtatja,
Mert rút annak artzultatja.

Nézz tavasszal egy szilva fát,
A' míg szemed fejér színt lát:
Mind addig a' gyümöls nem jó,
Az az: te hozzád hasonló.

* * *

Igy sokáig vetekedtek,
Végre azon meg eggyeztek:
Hogy egy Birót válaszsának,
Kinek szaván meg áljanak.

Nyertes köztök a' Fejér volt;
A' Szeretsen így válaszolt:
Én vesztettem itt, te nyertél,
Afrikában te vesztenél.

EGY ÚRFI ÖRVEND ÉDES ANNYA' NEVE' NAPJÁN.

Szökni szoktam örömben,
Ha tavasszal a' kertemben
Kies Hársfám zöldellik,
Mellynek hives homályában
A' madarak majd a' nyárban
A' szép időt éneklik.

De ma is, bár egyre fagyjon,
Bár eső, vagy hó szakadjon,
Ordíthat a' mérges szél:
Örül szívem, mert el értem,
A' miért az Eget kértem,
Örvendetes így a' Tél.

Édes Anyám! köszönnélek,
De mi féle szóval éljek,
Hogy ki ejtsem, mit érzek?
Égő hozzád szeretetem,
Határ nélkül tiszteletem;
Igy maradok, míg élek.

ÉGI HÁBORÚ UTÁNN.

Reggel volt. A' setét hegy megett
Egy terhes felhő emelkedett
Az égnek bús térségére,
'S fátyolt vont a' nap' képére.

A' Félénk Természet halgatott,
'S az egész vidék úgy látszatott,
Mint egy borzasztást ébresztő
Holtakkal meg telt Temető.

Egyszerre el riadnak a' szelek,
Rajtok morogván a' fellegek,
Kik meg rázván homlokokat
Szórták a' tűz villámokat.

Ez gonosz szerentse' póstája!
Bút lát ma a' mező' gazdája;
Vagy hamu lesz hajlékából,
Vagy gaz el vert jószágából.

A' gőz-hegyek már közelgetnek,
Majd ha árjaik meg erednek,
Mint a' patak szűk árkában,
Ugy zúg a' viz az utszában. -

De nem! A' mitől ugy rettegtünk:
Kár nélkül által ment felettünk:
Tsendes eső következett,
A' min hegy völgy örvendezett.

Ím a' szép nap újra tündöklöklik,
Fénnye arany színbe öltözik,
A' szivárvány ellenében
Nevet a' vékony felhőben.

Zöld fele reménnyel ébreszti,
Ha a' szívet bánat epeszti,
Azt mutatja pirossága,
Hogy még meg tér vidámsága.

Lám a' Patsirta, ki féltében
Imént el bújt mély rejtekében,
Már most vígan énekeli
Azt, a' ki gondját viseli:

El kezdem én is énekemet,
'S a' kinek köszönöm életemet,
Áldozatul be ajánlom,
Hív oltalmát így hálálom.

ZSUZSI.

A' szép Zsuzsit ki tsufolják,
Hogy fiatal létére,
Mert rút vének ostromolják,
Ügyel szüzességére:

Ez magában nem nagy dolog,
Igaz, vak is láthatja;
Nagy városban a' ki forog,
Azt még is tsudálhatja.

AZ UJJONNAN ÜLTETETT FÁHOZ.

Én is ezen öröm kertben
Egy ifjú fát ültetek,
Majd egykor a' Ki-keletben
Ha alatta ülhetek:

Itt lesem meg, hová rakja
A' víg madár kis fészket;
Itt halgatom, miként mondja
Örömében énekét.

Itten fogom olvasgatni
A' gyönyörű könyveket,
Itten fogok irogatni
Mulatságból verseket.

Azért hamar nevelkedjél,
'S hajts sűrűn zöld ágokat,
Arról te ne kételkedjél,
Jól viselem gondodat.

A' szél ellen meg támasztlak,
Hogy gorombán ne rázzon;
Gyakran vizzel meg itatlak,
Hogy az aszál ne ártson.

Hébe korba meg kapálom
Körös körül tövedet;
A' rosz füvet ki gyomlálom,
Hogy ne lopja nedvedet.

De te ezen fáradságot
Úgy meg nem érdemlenéd,
Hogy ha tsak a' szép virágot
Gyümölts nélkül teremned.

Mert mit ér, ha valaki szép,
De ha nem jó mellette?
Ez tsak olyan lelketlen kép,
Melly színét el vesztette.

KERÜLD A' PÖRT.

Hogy az eső el eredett,
Egy kényes Júp meg ijedett,
'S a' sűrű bokrokba mászott.
Igaz, hogy ott meg nem ázott:

De még nagyobb kárba esett;
Mert a' míg jó időt lesett,
A' tüskékbe meg akadott,
'S gyapja' java ott maradt.

* * *

Így néha meg károsodik,
Ki Ügyészhez folyamodik;
Sokszor nagyobb a' veszteség,
Mint a' pörből várt nyereség.

A' VÁLTOZÓ SZERENTSE.

Nem de! a' míg tsapogattad
Fa tsigádat, szögdözött?
Most hever, mert nem bántattad,
Gyermek játékid között.

Igy a' ki a' szerentsének
Mindég lány ölében ül,
A' szép erkölts' öszvényének
Üzésében el henyül:

De fel ébred a' serénység,
'S hasznának lesz látszatja,
Ha nyavalya, vagy szegénység
Néha meg látogatja.

ÖSZVE HASONLÍTÁS.

Jól mondod! hogy a' szeretők
Olyan frisek, mint a' szellők.
Az az: hogy a' szerelmesek
Nagyobb részint mind szelesek.

Valamint a' szél nem nyughat,
A' tárgyokban nem válogat;
Majd rózsához, majd szekfühez,
Majd a' mezőn széllyel repdez:

Ugy ők is tsak tsalogatnak,
Egy széptől más széphez tsapnak;
Most a' szökét magasztalják,
Majd a' barnát szebbnek valják.

Szelek tehát így bizonynal;
De nem azon jó haszonnal:
Hogy másokon enyhítsenek,
Bár senkit ne hevítsenek!

A' RÓZSA 's A' TÉLI-ZÖLD.

Meg kell adni a' Rózsának,
Hogy ő bizony szép virág,
Azért a' kert Aszszonyának
Méltán tartja a' világ.

Lám hajnalkor alig nyilik;
A' kelő nap meg szépül,
Rózsa színbe öltözködik
Akkor is, ha le készül.

A' harmatnak fris gyöngyei
Leveli közt úgy ülnek,
Mint a' szemérem' könyvei,
Ha szüz artzára gyűlnek.

Ollyan kedves az illatja,
Mellyet szokott lehelni,
Hogy annak, ki szagolhatja,
Örömmel kell meg telni.

Tsak hogy holnap már le hullnak
E' gyönyörű levelek,
'S velek együtt mind el mulnak,
A' mik kedvet nevelnek.

Más törvényt tart a' Téli -zöld;
Nem nagy ugyan szépsége,
De bár öszve fagyjon a' föld.
Még is virít zöldsége.

Rózsa képe a' szépségnek,
Melly olly hamar el hervad:
A' Téli-zöld a' nagy észnek,
Melly örökké fenn marad.

A' HOLDHOZ.

Hold! melly szépen világítsz te
A' tsillagos kék égről;
Nem tudván, melly könnyen mond le
Az Ember a' hivségről:
Míg bús szemem sírva nézi
Tiszta fényed mint halad,
Nyughatatlan szívem érzi,
Hogy vig kedve úgy szalad.

Magán, árván járok kelek,
Egy Álnoktól meg vetve;
De a' kit nem gyűlölhettek
Egészen el felejtve:
Ott két Hársfa' árnyékában,
Hol egy patak tsörgedez,
Lakik kisdéd hajlékában
A' Hitszegő, 's örvendez.

Vess egy sűgárt ablakára,
Halaványon szolgálva,
'S hogy itt ülök, add tudtára,
Méltatlan meg útálva;
Vagy ha talám azt halgatja,
Mint nyög a' Fülemüle;
Mond, szemem is itt hullatja
Könyvét, gyászba merülve.

O! melly komor a' Természet,
Melly eddig olly ékes volt;
Minden öröm el enyészett,
Minden jó 's szép már ki holt.
Mint egy néma temető hely
Egész vidék úgy látszik,
A' hol a' sír keresztekkel
Tsak a' zúgó szél játszik.

Ereszkedj le édes álom!
Fedd bé fáradt szememet,
Talám benned fel találom,
Ki meg szánja ügyemet.
Ah! de ez is el távozik,
Mint egy hamis rossz barát,
A' ki tüstént meg változik,
Hogy ha szerentsétlent lát.

Fa! képe vagy életemnek,
Nem rég' szépen virúltál,
'S példájára keservemnek
Diszedből ki pusztúltál:
De te várhatd még a' Tavaszt,
Ki el üzi a' Telet,
Engem' a' bú holtig hervaszt,
Nints számomra Ki-kelet.

KÍVÁNSÁG.

Boldog, a' ki egészségben
Szülő egét szijhatja,
'S pört nem látó tsendességben
Örökségét birhatja.

Míg más kevély ditsőségért
Úlve töri bús fejét:
Ő bé járja kedv-töltésért
Addig keskeny mezejét.

Nyája szerzi eledelét
Feles hasznú tejével,
Az készíti öltözetét
Gyapjat termő bőrével.

Az izzasztó verő fényben
Árnyékot tart hús fája,
A' tsikorgó kemény télben
Fülik tőle szobája.

Szívét a' gond nem furdalja,
Nyers mindenkor ereje,
Háza' népe vigasztalja,
Örömben foly ideje.

Nap közt el lát kis dolgához,
Könyvekben sem járatlan,
Az éjtszaka jó álmat hoz,
Mert lelke is ártatlan.

El tölteni így kívánnám
Én e' földön éltemet,
Hordozhatná más, nem bánám,
Neve alatt versemet:

Midőn testem porrá válna,
Vad fű alá temetve,
A' hol senki nem járkálna,
Mély bánatot tetetve.

SÓHAJTÁS A' BÉKESSÉG UTÁNN.

Szelíd Galamb! ki zöld ággal
Feded a' Föld' népeit,
El mellőzvéen okossággal
A' gyilkos ölv' körmeit:

Igaz e, hogy jövendőben
Már a' lestől nem félhetsz?
Ha ugy van: jer, e' mezőben
Kényed szerint el élhetsz.

Vessd le az olaj fa ágot;
Mély gyökeret hadd verjen,
'S embert illő boldogságot
Mennél előbb teremjen.

A' hol ez nyől, az erdőkben
Nem dül a' fa sántzoknak,
Nem ásatik a' mezőkben
A' vetett föld árkoknak.

Nem kapálja az ádáz ló
A' virágos réteket,
Nem pirítja a' ki folyó
Ember vér a' vizeket.

Az árnyékos ligetekbe
A' vig öröm vissza tér,
A' meg indult jó egekbe
A' sok sohajtás fel ér.

A' Hitves-társ ki terjeszti
Férje utánn karjait,
Atya Anya meg fereszti
Öröm könyvben fijait.

A' hív Barát alig várja,
Hogy Barátját láthassa;
'S ha egyszer ölébe zárja,
A' hült vért le moshassa.

A' Bujdosó félre teszi
Koldus botját 's táskáját,
Munkás szerit elő veszi,
'S szánt vet, fujván nótáját.

Siess tehát szelid madár!
Az olaj fa ágával:
Vigasztalj meg egyszer immár
A' Békesség' javával!

EGY HALDOKLÓ' SZAVAI.

Meztelen volt születésem,
Szinte ugy lesz temetésem:
Életem hát se nyereség,
Se halálom nem veszteség.

ÚJ ESZTENDŐRE.

Nézd! hogy' folynak gyors szökéssel,
Eggyes titkos sietéssel

A' pataknak vizei:
Igy mulnak el gyorsasággal,
Szemfényvesztő nagy hivsággal
Az embernek idei.

A' Patakok vig tsergéssel
Jutnak számos kerengéssel
A' nagy tenger' öblébe;
Életed illy vigassággal
Folyván kivánt hoszszasággal
Juss Örökség' keblébe!

ÁGNES' TÖRTÉNETE.

ÁGNES' TÖRTÉNETE. ELSŐ ÉNEK.

Leg ékeőbb tagja a' nagy Természetnek,
Édes fele a' bölts Emberi Nemzetnek,
Szép Nem! ki érzékeny szíved' hatalmával
Jót, vagy rosszat tehetsz a' Világ' fiával,
Tudjad, hogy nem tartós az olyan boldogság,
Mellyel kezet nem fog a' szelíd jámborság;
Hogy az élet bé van hintve veszélyekkel,
Mint a' kék ég gyakran komor fellegekkel.
Halljad tsak az őszbe borúlt Öregeket,
Kiknek meg érlelte az idő eszeket,
A' heves Ifjacról miként gondolkodnak:
Kár utánn, úgy mondják, későn okosodnak!
Ágnes' Története ezt meg bizonyítja,
Tudom, szemeidet könyvekbe borítja;
Mellyekben lábbadván vegyed gondolóra,
Mi nagy szükség vagyon olly Igaz-mondóra,
A' ki fel fedezze a' rosznak kút-fejét,
Hogy rontsa, ha lehet, ragadó erejét. -

Ágnes olly Szülőktől vette eredetét,
Kikben az Erkölsnek látván jó keletét,
Nem tsak halgathatta oktató szavokat,
De követhette is jeles példájokat.
Követte is: azért lelkekből szerették,
'S hogy örömökre lesz, méltán reménylhatték.
Ők se szánták tőle vékony értéköket,
Ő reá szentelték leg több idejüket.
Már tizen hat Tavasz virágzott éltében,
Mindenik uj díszszel ragyogott képében.
Kartsú test, ép artza, gyenge pirossággal
Őszve ölelkezve nyölt az ifjúsággal;
Kökény szemeinek szikráztak tüzei,
Kiket félig fedvén selyem szál szőrei,
Igézve rajzolták szelíd erköltseit,
Szívének ártatlan érzékenységeit.
Egy szóval: remekje volt a' Természetnek,
Tüköre az éles észnek, 'a szép termetnek,
Mellyhez minthogy a' jó Nevelés is járúlt,
Tökéletességin minden ember bámúlt.
Azért, mint a' virág tsalja a' méheket:
Ugy vonta magára ő is a' szemeket,
Mellyek, ha valakin érdemre akadnak,
Az érzékeny szívnek mindjára hírt adnak,
Ki édes kinjában addig egyre hevül,
Míg a' betses tárgynak kedvébe nem kerül.

Történt: hogy egy gazdag Úr Neve' napjára
Mulatságot tartott Ház-népe' számára.

Tág szobái égtek száz tükrös gyertyával,
A' muzsika zengett bájoló hangjával;
Asztalát étkekkel bőven meg rakatta,
Jó szamatú borát sűrűen hordatta:
'S hogy az Ifjuságnak lássa örömeit,
Vendégül hívatta serdülő Szépeit:
A' kik is jó számmal egybe sereglettek,
'S a' bámuló szemnek tsudáivá lettek.
Egy, nagyobb Nemének fitogatására,
Más, a' Természetnek ki pótolására;
Ez, hogy előbb keljen a' lejtős vígságban,
Eröltetett mélyen úszott a' hivságban.
Itt a' kendőző máz pirúlt az artzákon,
Ott a' hím, arany, gyöngy fénylett a' ruhákon;
Mintha tsak illy puha fegyverek volnának,
Mellyeknek a' szivek ellent nem állnának.

Midőn a' sütő Nap rekkenő estvével
El nyugszik, szemünket fárasztó fénnével,
'S fel kél a' tsendes Hold szelid világával,
A' vékony felhőkkel játszván sugárával:
Kiki érzékenyen tekint fel az égre,
'S reá felejtkezik a' tiszta szépségre.
Illyen erővel bir Ágnesnek artzája,
Tisztességes, velős, víg kedvű tréfája,
Tsínos, de nem pipes fejér öltözete,
Deli, mértékletes maga viselete.
Ki tsudálja tehát: hogy valakik nézték,
Személyét ditsérő szavakkal tetézték;
Hogy egy gazdag Ifjú' szivét érdeketle,
'S ennyi díszeivel rabjává is tette.

Károlyt magasán költ derék alkotása,
Ég szín szemeinek nyájas mosolygása,
Melly tekintetének olly kellemet adott,
Mint a' Nap a' Földnek, ha tisztán virradott.
Rózsával vegyített szőke ábrázatja
Az ép ifjúságnak nyers színét mutatja.
Az elevenséget mérséklő tsendesség,
Józan beszédéből ki tetsző eszeség,
Ugy tüntették Őtet mindenek' szemében,
Hogy nem volt, ki helyet nem kívánt szivében.
De tsak Ágnes vala, ki azt meg hatotta,
'S együtt tsendes nyugtát fel háborította,
Annyival is inkább, mert észre vehette,
Hogy titkon szemeit rajta legeltette,
'S sebes pillantásik ha öszve akadtak,
Bár félve, egymással örömet mulattak.
Mit tesz? bajt kezd víni uj ellenségével,
De érzi, hogy nem bir kedves erejével;
Meg hódúl, fegyverét magának szegezi,
'S kevély győzedelme utánn el végezi:

Hogy, bátor a' tiszta szemérem pirítja,
 Még is a' szép Ágnes imígy meg szólítja:
 Meg botsáss jámbor Szüz! hogy meg szólíttalak,
 Ámbár közelebből tsak mostan láttalak.
 Feles Társaságban én már meg fordúltam,
 De olly hathatósan még meg nem indúltam,
 Mint most, hogy érdemi drága személyednek
 Elöttem olly kellő színben jeleskednek.
 Ha a' szép ég még szebb Mennynek tsak árnyéka,
 Hogy ne lenne szép test szebb lélek' hajléka!
 Mi szükség tagadnom! szépnék 's jónak látlak,
 Ezen díszek mellett, míg élek, imádlak.
 Maga az alkotó Kéz midőn készített,
 Drágább kintseivel azért ékesített,
 Hogy mint főbb remekjét Téged' tsudáljanak,
 'S hogy a' szelíd szivek Néked hódoljanak.
 Ne nézd e' két artzát lepő pirosságot
 Mint valamelly zavart eszű gyávaságot;
 Ki a' Szeretnek biztatásával él,
 Annak erejéről buzgó tüzzel beszél.
 Az Embert a' Vadtól ő különbözteti,
 Illő méltóságát tsak ő szerezheti.
 Földi boldogságnak ő az első neme,
 Véghetetlen minden élönél érdeme. -
 Vajha szemed bennem annyit találhatna!
 Hogy vele kedved is rajtam meg szállhatna.
 Irigységet szülne, tudom, kegyességed;
 De annál nagyobb kint okoz hidegséged.
 Ha türhetsz, 's még másnak nem adtad szívedet,
 Nézz engem' mint holtig szerető hívedet,
 A' ki szándékodat bé fogja tölni,
 Minden örömeit lelkéből közleni.
 Ollyan lesz életünk, mint a' víg Ki-kelet,
 Mellyben a' nyájosság ártatlanúl nevet;
 Mint a' melly muzsika szerek jól eggyeznek,
 Mert, hiszem, szíveink egyiránt éreznek.
 El pirúlt e' szókra a' Szüznek artzája,
 Szebb színt nem mutathat a' Pünköst' rózsája.
 A' melly tűz melyében eddig tsak pislogott,
 A' nyelv' jó szelétől már halkal lobogott;
 Mert fel nem gerjedni szép Ifjú' szavától,
 Nem lehet kívánni Éva' leányától.
 Mint a' madár öként tavasszal énekel:
 Ugy természet szerint a' szép szó érdekel,
 Kivált, ha azt illyen ékes nyelv folytatja,
 'S a' mellynek egyszer 's mind kedves foglalatja.
 Ágnes illy váratlan dolgok' hallására,
 Nem tudta, melly válasz illik ajakára;
 Az öröm 's szemérem szívében hartzoltak,
 Fő tárgyokhoz képest mást mást parantsoltak.

Végre fel emelvén le süttött artzáját,
 Illy bölts feleletre nyitotta fel száját:
 Jó Ifjú! nem tudom, mi érdemnek véljem,
 Hogy betses szemedbe tünt tsekély személlyem.
 Azt gondolod talám, hogy nagyok szüleim,
 Vagy hogy sokat érnek várandó kintseim;
 Káros bánkodhatnál, meg mondom előre:
 Nálom nem építhetsz ilyen fenék köre.
 Azonban, ha az Ég' szent rendeléséből
 Társodnak választasz szíved' ösztönéből:
 Minthogy a' szülőknek élünk jóvoltokkal,
 E' lépés is essék az ő tanátsokkal.
 Ők, a' kik bennünket igazán szeretnek,
 Semmiben ok nélkül akadályt nem vetnek.
 Mint a' bús Gerlitze' nyögő szózatjára,
 Ha a' Társ rá akad szerelmes társára,
 Helyet alig talál heves örömeiben:
 Károly is így örvend vélt szerentséjében.
 Ah, jó Lélek! úgy mond, a' nagy vér 's gazdagság
 Elöttem leg kissebb, leg utólsó agság.
 Oly mohón tsak azok kaphatnak ezeken,
 Kik hívságot üzni akarnak pénzeken.
 Illy költsön szerekre nints Néked szükséged;
 Meg van Természettől adatott szépséged.
 Lássa más, ha magát majmozva szépíti,
 Az Angyalt a' tzifra tsunyán ékesíti.
 Egy ital hideg viz, egy darab jó kenyér
 Gazdagon meg rakott asztalnál többet ér:
 Ha azt két hív Lelkek együtt meríthetik,
 Ha ezt éhség ellen két felé törhetik.
 El hidd, ha éltemet öledben tölthetném,
 Azt szeretetünknek 's Néked szentelhetném:
 Egy kalibát, hol az ártatlanság mulat,
 A' hová bé nem fért még a' rosz indulat,
 A' saját mezőben legelő kis nyájnál -
 Többre betsülöm a' leg gazdagabb tájnál.
 Mások a' bőségben bizvást' uszhatnak:
 A' kajánok reánk agyarkodhatnak:
 Nem törődném vélek, 's az egész világgal,
 Hol szüntelen tsatáz a' rosz a' jóssággal.
 Mí meg vonnánk magunk', békességben élénk,
 A' haragos boszszú' mérgétől nem félnénk:
 Tsak magunkra lenne egyedül figyelmünk,
 'S arra, hogyan nyőljön naponként szerelmünk.
 Erre nézve, kérlek: maradj szavad' híve;
 Ne félj, nem változik szeretődnek szíve.
 Megyek, Isten velünk! addig nem nyúghatom,
 Míg óhajtásomnak töltét nem láthatom.
 Semmi viszontagság azt nem gátolhatja,
 Ha meg eggyez benne Szülénk' akaratja;

‘S mért ne eggyezne meg? igazság kérésünk;
Meg bántaná őket kétségeskedésünk.

Most érzi először Károly életében,
Melly kínos bú mardo az ember’ keblében:
Ha attól, bár kisség, kéntelen el válni,
Kiben, szerentsés volt hív Társra találni.
Minden szempillantás napokká változik,
Míg véle ujjolag öszve találkozik.
Azért mint a’ villám Károly el sietett,
Hogy hamar meg hozza a’ víg feleletet.
A’ Szerelem költsön engedte szárnyait,
‘S Attyához repülvén így önté szavait.

Édes Atyám, tudom, szereted fiadat,
Ha az boldog, annak állítod magadat.
Igaz boldogságnak jutnék kútfejére,
Ha reá állanál fiad’ kérésére.
Te mondád: keserű az ember’ élete,
Hogy ha erőszakot szenved természetete.
Valaki él, annak kín a’ magánosság,
Gyönyörűség, a’ két egy szívű párosság.
Ennek köszönhetjük mí is lételűnket,
Ez által vihetjük meszszebbre nevűnket.
Unokákban fogunk holtunk utánn élni,
Mint Feniksz hamvából ujjonnan ki kélmi.
Hagy helyben, jó Atyám, tett választásomat,
Hogy Ágnest szeressem mint hitves társomat.
Ágnest a’ Természet olly igen szerette,
Hogy leg szebb javával fel ékesítette:
De a’ Jámborság is úgy tündöklük benne,
Hogy érte Nálod is, tudom, kedves lenne.
A’ mit a’ szerentse tőle meg tagadott,
Abból, édes Atyám, Néked bőven adott;
Közöld kegyességből tsak kis részét vélünk,
Igérem, mindenkor örömedre élünk.

A’ fel lázzadt Atya tsendesen halgatott,
Valamíg Ágnesnek neve nem hallatott;
De értvén, hogy nem nagy házból született,
Tsuda hamar mérges haragra gerjedett.
A’ vér öszve futott rántzos homlokára,
Honnan a’ nagy boszszú nézett le fiára,
Sárga képén barnás foltok fakadoztak,
Szemeiben vörös erek dagadoztak,
Mellyekből talántán dölfös könyv is folya,
Ha a’ neheztelés bé nem itta volna.
Dúlt fült epét rágván, lábai dörögtek,
Félre vont ajaki rútvál így höbögtek:
Méltatlan vagy, hallod, érdemes nevemre,
Méltatlan nagy gondal szerzett értékemre,
Ha alaton porba akarsz le heverni,
S fel kapott híremet így bűzbe keverni.

Kinek ütközhetett csak esze' ágában,
Hogy kedved telhessék egy koldus' táskában!
Hej! szemmel ész nélkül kezdte e' játékhoz,
A' melly bús fejedre késő bánatot hoz.
Én nem adom reád soha áldásomat,
Hogy le allyasítsad vagyonos házomat.
Takarodj előlem, szégyenlem szívemből,
Hogy illy szennyes lélek néz ki gyermekemből.

Gondolj egy külföldön vándorló férjfiút,
Ki midőn már közel édes honnyához jut,
Szegényt a' rév partnál a' szelek fel kapják,
'S újra a' fertelmes habok közé tsapják:
Búban ázott könyvek reszketnek szemében,
El tűnt anya-földje forogván eszében.
Valóságos képe ez most Károlyunknak,
Méltó tárgya szíves szánakodásunknak,
Ő kevéssé előbb víg gondolatjában
Boldog volt Ágnese' drága birtokában:
'S most kemény Attyának kínos válaszára,
A' kő meg lágyúlna zokogó jajjára.
'S a' mi még sajnósabb, keservét titkolja,
Ne hogy kedvesénél baját el árúlja.
De a' szemfüles Hír, ki folyvást lesben áll,
Kivált az epedő boldogtalanoknál,
Alig lett a' történt dolog értésére,
Fel kapta szaporán tsatsogó nyelvére,
'S valamerre járt kélt, hirdette útjában,
Míg ki nem fetsegte azt Ágnes' házában. -
A' jó Szülők ezen szívből meg indultak,
Könyvező szemekkel az égnek fordultak,
Tudván, melly nagy szégyen háromlik reájok,
Ha így kissebbedik ártatlan Leányok.
Ám többre betsülték ők jámbor nevöket,
Mint a' dús Gazdagok' halmozott kintsöket.
Azért is házoktól Károlyt el tiltották;
De jaj! még a' rosztat így ki nem irtották.

ÁGNES' TÖRTÉNETE.

MÁSODIK ÉNEK.

Soha nem találósb az Ember' elméje,
Mint ha a' bút-látó Szerelem bibéje.
Álljon bár a' szemes Argus őrt mellette,
Ugy reá szedetik, hogy észre se vette.
Katonaság dolgok a' szerelmeseknek,
Nagy gát teszi őket nagyobb nyerteseknek,
Ezen indulatnak az a' természete,
Hogy az ellenzéssel gyorsabb tenyészete.

Valamint az arany tűzben próbáltatik:
Ugy a' hív szeretet veszélyben látszatik.
Károly magát ilyen okkal ébresztette,
Ha kedvetlen sorsa szívét epesztette;
'S minthogy Ágnesét is így bátorította,
Melyében a' tüzet mind inkább gyujtotta:
Loppal el küldözvén hozzá embereit,
A' kik híven kézhez adták leveleit;
Mellyekben mert tollát szívéhez értette;
Személyét előtte meg lelkesítette;
'S így Kedvesét látván mindenik sorjában,
Ezerszernél többször olvasta napjában.
Már úgy tetszik néki, hogy egész éltében
Nem lehet szerentsés tsak Károly' ölében.

A' bölts szülők látván, hogy kedves leányok
Nints olly ki nyilt szivvel mint eddig hozzájuk;
Hogy önként keresi a' magánosságot,
Ki eddig szerette a' víg társaságot;
Hogy majd örvend, majd sír mély gondolatjában,
A' mint kétes sorsát képzele magában:
Sok fej-törés nélkül bajára akadtak,
Gyötrő aggodalmin bánatra fakadtak;
Mert tudták, melly káros az ollyan szeretet,
Mellyet a' Házasság' boldoggá nem tehet.
Hogy tehát elejét vegyék a' veszélynek;
Ki telhető okos figyelemmel élnek:
El küldik hirtelen meszszebb leányokat,
Vélvén, hogy el fojtják így indulatjokat.
Lám a' tűznek ha nints folyvást táplálása,
Lassanként magától lészen el alvása.
De valamint a' Rab süket tömlötzében
Még elevenebben forgatja eszében,
A' mit előbb széllyel tett szabadságában,
Midőn a' szerentse követte nyomában:
Úgy a' Szerelmesek, ha nem látják egymást,
Majd még jobban érzik a' kínos kár-vallást;
'S ha nem hallatik is panasz szó szájokból,
A' szorúlt szív ki néz bádjadrt artzájokból,
Értvén Ágnes: hogy már a' kotsi készen áll,
Le botsátá fejét, mint egy lilium szál,
Mellynek szárát a' vad fő szél meg hajtotta,
'S forró könnyeivel bús képét ásztotta:
Még is olly ékes volt tiszta ábrázatja,
Hogy magát a' deli épséget mutatja.
Vitéz el-szánással meg győzi nagy búját,
Édes szüleitől vévén rég butságát.
Keservét takarja sovány mosolygással,
Szoros melyén tágít lassú sohajtással;
Hogy ne lássék, millyen kínos kötelesség,
Mostan leg először az engedelmesség. -

Szülei szivekhez váltva szorították,
Érzékeny tsókjokat reája osztották;
De titkos bánatot jelent pillantások,
Mintha fogatlan lehetne áldások.

Már indul - a' bú is meg indul szivében,
Ujra sós tseppekre olvadoz szemében;
Ottan sír Károlynak emlékezetére,
Mig végre le gördült dobogó melyére.
A' részt-vevő úti-társ is szomorkodik,
Az egész környékben mély tsend uralkodik,
A' serény lovak is halkal lépegetnek,
Mint midőn valakit pompásan temetnek.
A' felhők a' tiszta eget bé fedezik,
A' Nap sugárival benne el rejtezik;
Mint egy fekete gyászt vészen fel fényére,
Ágnes' fájdalmának bús tiszteletére.
'S olyan szomorú volt végre le nyúgvása,
Mintha nem lenne több kies támadása
Azon kis vidékben, a' hová Ágnes ment -
Szerentse, ha ez bal jövendőt nem jelent.

Károly illy kedvetlen ügynek közepette
Gyakorta szemeit az égre vetette,
Kérdeztén: mi lehet olly gántsos éltében,
Hogy ennyi akadályt szenved szerelmében?
Mért? hogy értésére tsak az sem eshetett,
Szeme előtt Ágnes melly helyre vitetett.
De leg nagyobb követ az tett bús szívére,
Hogy már számot nem mert tartani hívére:
Félvén, hogy valamint a' hely tőle osztja:
Ugy szeretetétől az idő meg fosztja.
De melly helytelen volt azonn aggódása,
Meg mutatta Ágnes' érkező írása,
Mellyben ártatlanul érzékeny tollával
Igy közli kínjait kedves Károlyával.

„Mi idegen hely ez, könnyörülő Egek!
A' hol számkivetve kétségben lézzegek?
Itt ülök únalmat lehellő szobámban,
El ámúlva most is azon mély tsudámban,
Mellyben Tőled, áldott Lélek, meg fosztattam,
'S nem tudom, mi módon ide hurtzoltattam.
Mint egy szelíd bárányt a' mészárló székre:
Úgy hoztak erővel e' gyászos vidékre.
Mindenik lépés közt, mellyet Tőled tettem,
A' halál' erejét előre érzettem. -
Hogy testtel el válljak, szüleim tehették:
De, hogy lélekkel is, véghez nem vihették.
Leg kisebb részem van velem foghelyemben,
Nálad lakik, a' mi él, 's érez testemben;
Nálad mulatoznak folyvást gondolatim,
Jaj! de annál szívre hatóbbak bánatim;

Mert érzem, hogy szükség Rólad emlékezniem,
Akkor is, ha mondják, meg kell felejtkezniem.

„Mi az Ember? látom, egy muló könnyű hab,
Mellynek a' dühös szél kényére utat szab.
Ah kegyetlen Végzés! vesztemet akartad,
Mikoron nyugtomat ekként fel zavartad. -
Mint egy tüzes villám, ha tsendes időben
Tsattanik a' gőzzel terhelt levegőben:
Úgy dörrent fülembé e' szó: nints mit tenni;
Készülj! e' helységből néked el kell menni.
El jöttem; 's még nem is vehettem bútsúmat,
A' mi mérték nélkül öregbíti búmat.

Tehát azért kellett egymásra akadnunk,
Hogy hamar kínok közt kelljen el szakadnunk?
Azért kezdett bennünk hív érzés támadni,
Hogy egymásért mélyen tudjunk fohászzkodni?
Hogy a' víg nyájasság kerüljön bennünket,
'S a' sűrű sohajtás töltse bé egünket?
Mellyben bús képeink' lebegni láthassuk;
'S kínjain zokogó nyögésit halhassuk!
Szívem olyan kútfő, mellyből öröm áradt;
De az már belőle egy tsöppig ki száradt.
Nem olly szép a' virág feselő korában,
Nints vigság a' madár' éneklő szavában.
Setét gyászba borúlt, a' mire szemem néz,
Még a' forgó égnek szépsége sem igéz.
Ha rózsá színt mutat, már nem is vizsgálom;
Tsak akkor szeretem, ha búsnak találom:
Midőn az éjjelnek komor homályában
Minden a' halálnak nyugszik árnyékában.

„Üss hamar számomra te utólsó óra!
Tsak te fordíthatod bús ügyemet jóra.
Senki nem könnyörül rajtam rabságomban,
Nem hoz vigasztalást senki aggságomban;
Senki nem néz ezen meredek mélységre,
Mellynek szélén állok, hogy el nyeljen végre.
Hidegek a' szívek, mint a' jeges bértzek,
'S kemények, mint az ott benne termő értzek.
Biztos segítséget Tőled sem várhatok;
Mert a' mint gyakorta Felőled álmodok,
Hogy ha felém sietsz kegyes indulattal,
Viszsa térsz borzadást szülő ábrázattal.
Sárgaság fogja el illyenkor képemet,
Halálos hidegség rázza meg testemet;
Tüzesen háborgó szívem kezd vérezni,
Mert szörnyű jövődöt érez következnii.
El tikkadok, mint egy fakadó virág szál,
Mellyet idő előtt el fojtott az aszál;
Vagy mint egy fa, mellynek leveli sárgulnak,
'S az őszi tsipős szél' fúvására hullnak. -

Élj Te szerentsére méltóbb drága Lélek!
 E' kerek ég alatt én jót nem reméllek.
 Élj! 's ha talán nyájas örömid engedik,
 Gondold meg, hogy Érted egy rab epekedik.”
 A' pénzt gyűjtő Fösvény annyira nem örül,
 Ha loppal el emelt kintse vissza kerül:
 Mint most Károly, vévén Ágnese' levelét,
 Mellyből ki tanulta annak hol-lételet;
 'S a' mi több, a' mellyből érti sohajtását,
 El szakadásokon tartós bánkodását.
 Boldog szempillantás! ugy mond, szent szerelem!
 Érzem, szined előtt mint fut a' gyötrelmem;
 Mint öntöd a' szelid írt a' természetre,
 Hogy az el dült kedvet támaszd új életre.
 De látom Ágnest is mély búba merülve,
 Mint ama' kesergő szűzet síron ülve,
 Muló boldogságát eszében forgatni,
 Képeére fekete fátyolt burogatni.
 Látom, miként nyújtja felém szép karjait,
 'S intve kér, hogy vegyem szivemre kinjait,
 Meszsze tehát tőlem tündér multságok,
 Olly sok ezereket vakító hivságok!
 Jó-tétel! te nemes tárgya az embernek!
 Minden erek bennem tsak te érted vernek.
 Van e, de lehet e már bővebb jutalom?
 Mintha hivségemmel azt meg vigasztalom,
 Ki a' nyögő bánat' terhével küszködik,
 'S ébresztgető barát nélkül szükölködik.
 Igazsággal tőlem vár ő segedelmet,
 Megyek is, meg vetvén minden veszedelmet.
 Ordíthatsz dühös szél, dúló zápor eshetsz,
 Tsattogj haragos ég, engem' nem késlelhetsz! -
 A' szoptató Tigris kölyke' rívására
 Lélek-szakadva fut mérges oltalmára:
 De Károly serényebb gyors paripájával;
 A' sebes szél alig él vele szárnyával.
 Repül, mint a' mezőn a' felhők' árnyéka,
 Ha a' szélvész űzi; hogy teljék szándéka.
 Ki nevet minden bajt, melly utját terheli,
 Mert kedvese iránt érdemét neveli;
 Egy század' bajait, magában gondolja,
 Az öszve jövetel bőven ki pótolja.
 O Nap! te öröme az emberi nemnek,
 Légy tellyesítője buzgó kérésemnek.
 Állj meg! el ne költözz a' tündöklő égről,
 Míg tanú nem lehetsz a' mái hivségről.
 Érzékeny madárka! folytasd énekedet;
 Tsendes Est' tsillaga! halaszd kelésedet;
 Annál gyönyörűebb lehet majd sűgárod,
 Ha két hív sziveknek örömét meg várod.

Szelíd Nyáj! ne siess, legelj a' térségen;
Igy szabad vagy, 's tovább tész ki az éhségen.
Téged zúgó Folyam! tudom, tsak untatlak,
Ha kérő szavammal vissza tartóztatlak.
Egy mást érik színed' tajtékzó habjai,
Kikre várva várnak a' tenger' árjai;
Hogy onnan ismét más vidékre küldjenek,
'S vizedből derekas folyók eredjenek.
Ó siessünk tehát! a' jó-tétel tárgyunk,
Ennél felségesebb nints, a' mire várjunk.
Ott lakik az Atya, Kints, Haza, Ditsóság,
Hol erre szert tehet a' lelki erősség.

Sietsz tehát Károly! a' hivség' szárnyain,
Enyhíteni akarsz Ágnesed' bajain.
Vigyázz! mohón ne tépd a' Reménység' ágát,
Sok későn bánta meg hebehurgyaságát.
Tudjad: a' Szerentsén tág vitorla látszik,
Mellyel a' tsalfa szél kényne szerint játszik.
Nézd! néhány Utasok egy hajóban ülnek,
Mint a' két part' kies környékin örülnek.
A' Fák, mellyek rakvák részint virágokkal,
Részint szép gyümöltsel igéző ágokkal,
A' vigyázó szemet nem hogy meg gátolják,
Sőt dús kintseikkel előre bájolják.
Ki ki az utánn fut, mellyet szebbnek nézett,
De kérdés: a' durtság szerentse mit végzett?
A' leg kisebb ütés, a' kormány' törése,
A' hajónak lassúbb vagy gyorsabb menése,
Egy örvény, egy szikla olly változást tehet,
Melly miatt az egész munka füstbe mehet.
Légy erős, vagy gyenge; okos, vagy tudatlan,
Mit ér: a' szerentse hogy ha álhatatlan? -
Senki el nem nyerte, a' mit ugy óhajtott,
A' mi íze szerint néki hasznot hajtott.
A' ki rózsát tört is, meg szurta a' szára,
Le esett, ki fel ment a' szálásabb fára.
Mi történt? egynéhány napok végeztével,
A' leg hizelkedőbb szellő' legyeztével,
Ki repülnek a' zöld tengernek színére,
De még el sem értek kellő közepére;
Egy szép reggel hajó törést szenvedének,
'S eggyenként a' halál' prédái levének. -

Most lássuk: meddig ért Károly az utjában,
'S a' Szerentse miként kedvezett dolgában.
Már pirúlni kezdtek széllyel a' hajlékok,
Óriás nagyságra nyultak az árnyékok;
Már hirdeté a' Nap tsendes le nyugvását,
Méltósággal adván utólsó áldását;
'S hogy ne kápráztassa a' Nézők' szemeit,
Fényes sугárinak lankasztá tüzeit.

Mindenkor nagyobbra nyólt a' karikája,
Ékes bibor színbe borúlt az artzája.
Immár a' kékellő bértzekhez érkezett,
Míg szegdelt formában végre el rejtezett:
Maga utánn hagyván a' szép fellegeket,
Mint annyi késérő tsinos seregeket,
Kiknek majd láng piros vala ruházatjok,
Majd hamvas színeknek arany pártázatjok.
Már Estve volt-midőn Károly el érkezett,
A' hová olly buzgó szívvvel igyekezett. -
Mihelyest meg látta Ágnesnek fog helyét,
Harag is, öröm is dobogtatta melyét,
'S olly nagy mértékben nyólt türhetetlensége,
Hogy kétes homályá vált a' dolog' vége.

Ha tsak nem tud a' toll maga is érzeni,
Haszontalan készül azt jól ki ejteni,
A' mit Károly 's Ágnes érzettek szívökben,
Midőn egy mást ujra látták személyökben,
Soká merőn fügtek egymáson szemeik,
Mellyekben reszkedtek bámuló könyveik.
Tsak ezek szólhattak néma pillantással,
A' nyelvök le lévén kötve szív-fogással.
Négy kar közé dülve merevenen áltak,
Mint egy tsudát szerző bálványokká váltak;
Tsak az öszve forrott ajakok mozogtak,
Valamint belőlről a' szivek dobogtak.
Ölekezésökből azt lehetne vélni,
Talán lelkeiket akarják tserélni:
Míg lassan az öröm életre nem gerjedt,
'S a' frisebben verő melyekbe el terjedt.
Tsak az utánn vették észre, hogy boldogok,
Hogy nem álom-látás örvendetes dolgok.
Végre a' Szerelem' hív sugarlására
Károlynak ez ígék jöttek ajakára.

Kintsem! ugy mond, igaz: sok bú ér bennünket,
De azért el esni ne hagyjuk kedvünket;
Reménylem, sőt tudom, hogy egymásért lettünk,
Ki fog tehát kelni az Ég is mellettünk.
Ő volt, ki szívünket eggyüvé kötötte
Midőn a' köz érzést melyünkbe öntötte.
E' szent eggyességet nints ki fel bonthassa,
Bátor a' Fösvénység fogát tsikorgassa.
Itt a' jelen lévő Istenség' láttára,
A' mennyei dolgok' leg szentebb voltára,
A' hív szeretetre, mellyel folyvást égek,
Esküszöm, hogy Hozzád hiv leszek, míg élek;
'S mihelyest a' kegyes sors' engedelmeből
Részemet vehetem Atyám' értékéből,
Édes öröm között az oltárhoz megyünk,
'S egész világ előtt hangos vallást tegyünk:

Hogy valamíg a' vér tsergedez erünkben,
 Tsorba nem fog esni soha hivségünkben.
 Édesem! lehet e már nagyobb üdvöztség,
 Mint a' mellyet ígér az állandó hivség?
 Ha a' gondolatok egymást ölelgetik,
 Az édes ösztönök kedvöket követik.
 Ha a' szeretetnek szíves zálogai
 Reánk mosolyognak mint ég' angyalai;
 'S dadogva előttünk versent emlegetik,
 Kedves szüleiket mi igen szeretik;
 Vagy ha enyelegve egy más közt mulatnak:
 Szemeink hány öröm könnyeket hullatnak!
 Képzem: ha egy Beteg fájdalmas ágyában,
 Midőn tsak a' halált várja már kínjában,
 Véletlen egy kegyes Orvosra akadna,
 Ki a' gyógyulásra reménységet adna:
 Mint vetné reája el gyengült szemeit,
 Melly mohón venné bé orvosló szereit;
 Mint vallaná ötet őrző Angyalának,
 Melly készen fogadná szavát tanátságának. -
 A' Szerelem vala Ágnes' nyavalyája,
 'S mivel sok akadály érkezett hozzája,
 Beteg szivét a' bú olly kitsinyé tette,
 Hogy tzelhoz jutását már nem reménylette.
 Azonban, midőn így tűnődik magában,
 Ott terem egyszerre Károly szobájában;
 Ki az érzékenység' gerjedő tüzével,
 Mint a' Nap a' ködöt tiszta kelésével,
 El üzte szívéből a' bús aggodalmat,
 Helyébe ültetvén a' vig bizadalmat;
 Mert azt oh melly könnyű hihetővé tenni,
 A' minek szív szerint ugy kellene lenni!
 Már Ágnes kis kertjét járja elméjében,
 Sok tarka virágot szaggat örömeiben.
 A' szüz koszorúkat belőlek kötözi,
 'S szíve' forrásából gyengén meg öntözi;
 Hogy mindenik szálja frissen meg maradjon,
 'S szerentse' jeléül jó illatot adjon.
 A' kerek jegy-gyűrűt már ujján viseli,
 Benne örökkén víg napjait képzeli.
 Mennyegzős ruháját fel veszi magára,
 A' hivség' szent lántzát köti oldalára.
 Már kart karba öltve indul az oltárhoz,
 'S vallást tesz, hogy holtig hiv lesz Károlyához
 Édes tsallattatás! melly tág birodalmad,
 Mennyire ki terjed tsábító hatalmad?
 Néked, 's azon furtsán szédítő beszédnek,
 Melly olly kellemetes egy ifjú személynek: -
 Néktek, néktek! lehet tulajdonítani,
 Hogy Ágnes meg hagyta magát vakítani.

Mint ama' por, mellynek mind színe fekete,
 Mind károkra készült undok természetete,
 Senkit nem sért addig, míg tüzre nem talál,
 Noha benne lakik a' rettentő halál;
 De mihelyest hozzá fér ez, fel lobbanik,
 A' menydörgéseknél szörnyebbet tsattanik,
 Valamit ér, mindent fel dűl erejével,
 Még a' kő vár sem ment őrző seregével:
 Ugy a' roszra kűszű heves gerjedelem
 Meg van minden szivben; de a' veszedelem
 A' gyarló birtokost addig nem érheti,
 Míg azt az ész szoros pórázon vezeti;
 Míg kerűli az olly alkalmatosságot,
 Melly bátorrá teszi a' magánosságot,
 Mellyben a' rűt képek meg elevenednek,
 'S a' gyönyörűségnek búján hízkelkednek.
 Ha ebbe jut, ki dűl az Erkölts helyéből,
 Szennyesebe öltözik tiszta köntöséből.
 Ebbe jutott Károly: 's íme mire fakadt!
 A' Jámborság benne gyilkosára akadt.
 Ágnes! nem érzed e, úgy mond, kínjaimat,
 Mellyek el futották minden tagjaimat?
 Bár látnád, hogy' tűrök: szívedben meg esnél,
 Vigasztalásomra enyhűlést keresnél.
 Mint a' mérges hartznak zordon tólyongása,
 Ollyan most szívemnek tüzes háborgása.
 Ezt Te élesztetted; le tsillapíthatod,
 Ha magadat hozzá kegyesnek mutatod.
 Add vissza, környörgök, kevély nyugalمامat,
 Adj vissza magamnak Te benned magamat.
 El ne fordűlj tőlem; oh ne kedj gyűlölni!
 Ha tsak hívségemért nem akarsz meg ölni.
 Miért nem fettetted bé angyali artzádat,
 Előbb hogy sem bennem láttad rab szolgáládat?
 Akkor kötelesség, már most vétek volna,
 Ha jó indulatod más tárgyhoz hajolna.
 Futsz? Utánnad tsűsznak tántorgó térdjeim,
 Míg meg nem indítanak ezer kéréseim.
 O Leány! ne vigyázz semmi tilalomra:
 Vesd gondolatodat azon szent Templomra,
 Mellyben enyim lészel; ottan ki tisztűlunk,
 Ha az érzékenység' utján meg indulunk.
 Ágnes látván Károly' artzáját pirűlni,
 Szemeit szikrázó hév nedvbe borűlni,
 Hatalmas erővel remegni inait,
 Ajakin rebegni esdeklő szavait;
 Egy névtelen érzés fogta el ereit,
 'S lángolásba hozta rejtettebb tüzeit;
 A' mitől olly mélyen kezde andalodni,
 Hogy meg szűnt a' lélek benne okoskodni.

Mert, bátor az Erkölt soká viaskodott,
Még is a' Természet diadalmaskodott.
'S így meg nem fojthatván a' test' hevülését,
Jaj! a' szüzességnek el nyomja nyögését.
Már némán szédeleg, lábai roskadnak,
Dül, 's az ártatlanság' virágit hervadnak.
Hej! némúljatok meg lantomnak hurjai!
Ne hogy énekemnek sértsenek hangjai.
Fedezze vak homály örök setétséggel,
Valaminek köze van a' fesletséggel.
Olyanra a' forgó szelek süvölhetnek,
A' min csak a' vétek' tzinkosi nevetnek;
A' min a' Természet búra ereszkedett,
'S iszonyodásában, úgy tetszik, reszkedett;
A' min a' hold - világ' szemérmességé
Irtózott, 's felhőbe borúlt fényessége;
A' min a' Tsillagok' tüze el oltódott,
'S a' zúgó szél alatt az éj meg rázkódott.

ÁGNES' TÖRTÉNETE. HARMADIK ÉNEK.

Itt áll már most Ágnes, amaz ékes Leány,
Mint egy öröm kertben serdülő oltovány,
Mellyet, mivel szelid gyümölcset biztatott,
Ültetője gondos kézzel ápolgatott;
De, midőn leg szebben indul zöldelleni,
Meg kezdte a' féreg gyökerét serteni. -
Él ugyan ő még most, él nagy vigaságban,
Mint sokan tobzódva e' romlott világban,
Hol mézzel a' maszlag úgy fel eresztetik,
Hogy a' gyilkos méreg észre nem vetetik.
A' szemeket vesztő új öltözetekben
Jelen van a' nyájas gyülekezetekben,
Hol az eszem izom, tántz, játék és ének
El veszik erejét a' józan elmének,
Melly lassan magáról úgy meg felejtkezik,
Hogy a' jövendőről meg sem emlékezik;
'S így, midőn leg főbbnek véli boldogságát,
Le zuhan, 's siratja, de későn, hivságát.
Oktatást adhatna néki a' szökő kút,
Melly, midőn vizével leg magasabbra jut,
Meg fordul, le felé siet sebességgel,
Zúgván: élj halandó ember böltsésséggel!
El ne bizd magadat, ha kellő poltzon ülsz;
Mivel nagyot esel, pedig könnyen le düsz.
Tükör példa Ágnes. Ő Károly kedvében
Leg szerentsésebb volt maga el véltében;

De nyomban követő boldogtalansága,
Tanú, hogy semminek nints állandósága:
Kivált illy hó halmon épült boldogságnak,
Mellyhez nem kell férni a' szép nap világnak.
Lehet: fel támadott volna talám az Nap,
Mellyben öszve adja személyöket a' Pap;
De egy esztendőnek sebes le folytával
El ragadta Károlyt a' halál magával,
Virágit hullató élte' tavaszában,
Itt hagyván Ágnesét az inség' torkában.
Mert a' költsön pénznek bő forrása meg szünt,
Hogy az örökségnek reménysége el tünt;
El tüntek egyszer 's mind az öröm' álmai,
'S fel ébredtek a' bűn' kemény hóhérjai.

Ha szép tiszta nyári nappal véletlenül,
Egy vékony fellegben a' menykő meg derdül,
Le tsap, 's koldúst tészén a' Házi-gazdából,
A' láng által hamú válván vagyonyjából:
Tudni való, mint sír a' lélek testében,
Valamikor kára fel ébred eszében.
Szerentsétlen Jámbor! szüntesd keservedet;
Vagynak, kikben te még vethedd reményedet.
Ha másod nem volna, van ártatlanságod,
Ebben mindenkor lesz kész vigasztalásod.
Oh! sokkal gyászosabb Ágnes' állapotja;
Nints olly szín, olly etset, melly azt le irhatja.
A' melly homok halmon bizodalma épült,
Az egy mérges szélnek fúvására bé dült;
Bé dült! és lelkének örökös kinnyára
A' kétségbe-esés űlt romladékjára;
A' kinek valahány nyíl repült ivéből
A' szerentsétlennék huzdalta sebjéből.
Nem tünteti néki egy Tsillag is fénnjét,
Mellybe a' nyomorúlt vethetné reményét;
Sőt valamerre néz, a' bánat' egében,
Az irtózás képe rémíti szívében.

De ugyan is: attól hirtelen el válni,
Kiben tudja tellyes szerentséjét állni;
A' kit ha mellőle sír gödörbe tettek,
Pusztá lesz, mint a' melly szőlőt már meg szedtek,
Annak jelen-lenni hörgő vonoglásán,
Vádoló lelkével végső' baj-vivásán;
Látni el változott ijesztő színében,
A' bűnnek rútsága mint mardoz szívében;
Miként emelkednek borzas haj szálai,
Mint vesz szeme' fénnye, mint rognak tagjai;
Mint szakad ki lelke meg hülő testéből,
Hogy jutalmát vegye gonosz érdeméből: -
'S magát szinte olyan vétkesnek ismérni,
Lehet e már észszel nagyobb kint fel érni?

Ugy van! Károly' hamva el sem volt temetve,
Már Ágnes is vele el vala felejtve.
Régi baráti közt nem talált egy lelket,
A' ki vesztésén valóságos részt vett;
A' ki szivből gondolt el hagyott ügyével,
'S elegyített volna könnyvet bús könnyével.
Még a' kiktől kegyes szánást reménylhetett,
Saját szüleitől tsak nem üldöztetett:
Kikben a' szeretet átokká változott,
Midőn reménységek úgy meg tsalatkozott,
Hogy az öröm helyett emészto fájdalom:
Lett fáradságokért a' szörnyű jutalom:
Ám vévén a' rossz hírt, borzadtak testekben,
A' sárga irtózás látszatott színekben,
Reszkető ököllet verték homlokokat,
Boszszonkodva tépték szétt-folyó hajokat,
Gyüölöttek a' Napnak áruló világát,
Szidták az emberek' rontó társaságát;
Átkozták az órát, mellyben Leányt szültek,
Ki által illy hires szégyenbe kerültek,
Kiről nem akartak semmit már hallani,
Boszszújokat ezzel kivánták torlani.

Mit tégyen hát szegény? rebegő nyelvvel
Sokszor el vesződik Károlynak nevével:
Egyre tsordogálván a' bánat szeméből,
Bár más más indulat fakadoz szivéből.
Majd fel háborodva fennyen meg szóllítja,
Az ítélő Biró' elejbe állítja,
'S számot adat vele fertelmes bünéről,
Rajta el követett kegyetlenségéről;
Majd ismét meg szánja, úntig mentegeti,
A' vétket a' gyarló Természetre veti:
Avagy azt tellyesen magára vállalja,
'S az Igazság előtt tettét bé vádalja.
Ő volt, mondá, a' ki a' levelet írta,
Melly Károlyt a' hozzá jövetelre birta;
'S pedig ezen szeles lépésből szármozott
Azon rossz, melly végre halált is okozott. -
Igy benne a' kinnal öszve esküdt szégyen
Szinte az életnek lak-helyéig mégyen,
'S ottan gyötri ötöt dühös furdalással;
Bár mint engesztelje keserű sirással.

Egyetlen öröme volt árva magzatja,
De még ezen is nyólt szüntelen bánatja.
Édes Fiam! mondá, sokszor keservében,
Hordozván gyermekét anyai ölében:
Azon Kedves, kitől vetted életedet,
Már árnyék, 's örökre el hagyott tégedet;
El hagytak mindenek vele egyszeriben,
Nem is bizhatsz te már e' földön senkiben.

Hány szégyen pirulás lepi-el artzádat,
Ha utóbb meg tudod nevedet 's anyádat?
Az én gyötrelmeim velem el végződnek;
De jaj! a' tieid élteddel kezdődnek,
'S azon rosszak soha ki sem is száradnak,
Mellyek szüleidről fejedre áradnak.
Igy tehát egyedül azért hogy születnél,
Saját vétked nélkül nyomorultá lettél.
Mint a' melly virág szál korán kezd fakadni,
Meg tsipvén azt a' dér, el szokott hervadni. -

Jer, jer boldogtalan! szaporán siessünk,
Menedéket egy szűk fal között keressünk:
Ott tengődjünk, távul e' tsalárd világtól,
Hosszú bútsút vévén minden mulatságtól.
Ott leg alább még is egy kedvel birhatunk,
Hogy bal szerentsénken szem kívül sírhatunk.
Könyveink olly forrón olly sűrűn folyjanak,
Hogy tőlek a' falak meg mohosúljanak:
Mellyek meg tanulván bokros panaszinkat,
Viszsa hangoztassák zokogásainkat.
Ezen eggyetlen hang fog nálunk hallatni,
A' melly választ tudjon, akarjon is adni;
A' melly a' bánatnak küzdő áradását
Hirdesse, 's ébreszsze lelkem' furdalását.

'S ugyan ezek voltak, kik nem sok időre
El készítvén Ágnest vigabb jövendőre,
Törödelmes szívén olly sebet ejtettek,
Hogy szenvedésinek vég határt vetettek.
Szemének szikrái lassanként ki multak,
Színének díszei örökre le hulltak.
A' könyv, egyre folyván síró tsatornáján,
Két barázdát mosott halavány artzáján.
Láthatsz benne egy olly szerentsétlen házot,
Melly a' nagy ár vizben majd ablakig ázott:
'S mivel a' zúgó hab most is egyre önti,
Minden kétség kívül egészen le dönti.

Nem volt több eggyetlen házi tselédjénél,
A' ki vigasztalta szegényt bús végénél;
'S ha a' rágó bánat záporát öntötte,
Ez volt, ki szemeit még is meg törölte,
Biztatván: olly magas az Ég' ditsősége,
Hogy másnak vesztével nem nyöl fényessége;
Sőt szent Törvényinek olly nagy az irgalma,
Hogy a' Bűnösnek is lehet bizodalma.
Immár közelítvén utolsó órája,
Töredezve Ágnes így szóllott hozzája:
Tudom, érzem, minden kínok, mellyek ölnek,
Tulajdon vétkemnek gyökeréből nyölnek.
Itt hagyom örömmel ez árnyék világot,
Síromon túl várok igaz boldogságot:

Mellyet az Ég talám meg nem fog tagadni,
 Ha a' siró bünöst meg szokta halgatni.
 Ó Vallás! isteni, érzem, eredeted,
 Te vagy, ki az embert boldoggá teheted,
 Mint a' szerentsének ragyogó napjában,
 Mind a' sanyarúság' öldöklő markában.
 Mellyik nagy Bölts tudna illy környül-állásban
 Szívemnek részt adni a' vigasztalásban?
 'S ám Te még is biztatsz az Ég' kegyelmével;
 Ha az érdemlett kint el türom békével. -
 Tehát ti kétségbe ejtó gondolatok
 Olly kéméltlenül már ne furdaljatok!
 Ha a' bölts Rendelés bajomat neveli,
 A' szent Igazságot ezzel engeszteli;
 'S ha úndok hibámért itten meg adóztat,
 Gyászos koporsómon túl el nem kárhoztat.
 Vajha! még éltemben azt a' jót tehetném,
 Hogy, a' ki ártatlan, példámmal inthetném:
 Ne hidjen az ékes szinnek, 's mézes szónak;
 Mert nem mind az, a' mi látszik szépnek, 's jónak.
 E' földnek mosolygó rózsái tuskések,
 Édes gyümöltsei jobbára férgesek.
 Ez okból: a' miért ma a' szív gyötrődik,
 Már holnap rá únván, azzal nem törődik;
 Akár telljék kedve, akár tsalattassék,
 Nem lehet, hogy az ész sokáig nyughassék.
 Mindennap változik mohó vágyódása,
 Míg el nem érkezik félő ki múlása.
 Pállyádnak végénél érzed o Halandó!
 Hogy tsak az erköltsnek java nem mulandó.
 Most már tsak szülöttem' kétes állapotja
 Az, a' mi egyedül szívemet szaggatja.
 Szerentsétlen magzat! ha tudnád, mint szánlak,
 Hogy árva böltsódben most utólján látlak.
 Látom, szépen nyugszol az álom' ölében,
 Részesülsz éltető édes erejében.
 Jele, hogy nem érzed anyádnak kinjait,
 Mellyek majd bé zárják keserves napjait.
 Reád adom azért végső áldásomat,
 Bár el fogadhatnád együtt tanátsomat:
 Mellyel kínszerítlek egy lelked' hasznára
 Ébren légy mindenkor az Erkölts' szavára.
 Igy el felejtheted könnyebben anyádat,
 Mert a' nagy Istenben leled-fel atyádat,
 A' ki azon kézzel, melly a' rosszat veszti,
 A' jóra örökös áldását terjeszti. -
 Hiv szolgám! ha el vált lelkem hült testemtől,
 Vedd el ezen árvát innen a' szivemtől.
 Add által epedő édes szüleimnek,
 'S kérd, hogy fogják pártját szegény gyermekemnek.

Én mélyen érezvén rút meg bántásokat,
Fejemre nem merem kérni áldásokat.
A' mit reám nézve leg jobbat tehetnek,
Az, ha meg botsátnak, 's osztán el felejtnek.
Botsánat! botsánat! bünös lépésemnek,
Melly most végét ejti rövid életemnek.
Bé is hunyta hamar el bádjadit szemeit,
Mellyekre rá nyomta a' Halál kezeit. -

Ide szóra, Világ' deli Fiatala!
Nézd, melly veszedelmes életed' hajnala;
Ha helyt adsz az olyan forró indulatnak,
Mellyet Erkölt, Törvény jóvá nem hagyhatnak.
Bőségéből le szállít sanyarú ínségre,
Virágzó erőből sulyos betegségre;
Mélyen le alázza, ki betsben tartatott,
Azt kétségbe dönti, kit előbb biztatott.
A' hol erőre kap a' buja szerelem,
El kerülhetetlen ott a' veszedelem.
Azért híven őrizd, tisztán tartsd szívedet,
A' szemérmét betsüld, mint leg főbb kintsedet.
Ez a' leg erősebb baj vívó fegyvered,
E' nélkül a' tsatát soha meg nem nyered.
Légy bár ügye-fogyott, értéked még is nagy,
Ha ezen erköltsnek szép bírtokában vagy.
Igy lesz napjaidnak tsendes le folyása,
'S még ennél boldogabb el alkonyodása.
Jerünk most Ágnesnek Temető -helyére!
Reá emlékeztvén bús történetére;
Gördítsünk egy gyászos könyvet sír halmára,
'S véssük e' verseket keresztje' fájára:

*„Itt fekszik a' szebbik Nemnek szép Magzatja,
Egy kemény Atyának Fia' áldozatja.
Könnyen hitt az Ifjú szédítő szavának,
Azért kárát vallván ártatlanságának:
Rövid volt öröme, hosszúság kinjai,
'S itt is szégyen hirben hevernek hamvai.
Döbbenj meg érző szív! ez intő példára,
Hogy ne juss Ágnesnek siralmas sorsára.”*

**ERKÖLTSI
ÉS MÁ
VELŐS MONDÁSOK.**

Imádjad az Istent, szeresd Szüleidet,
Tiszteld az Öreget, kéméld tselédidet.

Szentül tellyesítsed a' parantsolatot,
Soha ne tselekedd, a' mi meg tiltatott.

Az olyan Nap tőlünk örökre el vészett,
Mellyből ránk, vagy másra jó nem következett.

Okosság a' síkos helyről el költözni;
Veszedelmes kétszer egy kőbe ütközni.

Ha szégyen ezt vagy azt nyilván tselekedni;
Olyasra titkon se szabad vetemedni.

Ha az Ég talántán nem hajúl szavunkra,
Túrjuk, mert ő tudja, mi vagyon javunkra.

Köszönd meg, ha hasznos jóban részesültél,
A' vagy ha valamelly veszélyt el kerültél.

Ha több áldásival bírsz a' kegyes Égnek,
Többekkel jót tenni tartsd kötelességnek.

Boldogabb, ki szűken él kis örökéből,
Mint ki sokat reményl másnak kegyelméből.

Leg több bajnak olyan a' tulajdonsága,
Hogy a' békességes tűrés orvossága.

A' panasz okot ád inkább a' bántásra,
Hogy sem segítséget-kereső szánásra.

Kinek szárnya alatt nyugszol, azt tiszteljed,
Véletlen meg bántván, hamar engeszteljed.

Ne pántolódj; tsunya kofaság perelni,
Gyilkosság, haragra mást fel ingerelni.

Jeles erkölts rosszért rosszal nem fizetni,
A' Tévelygőt jóval jó útra vezetni.

Ne véld, hogy Istennek kedves dolgot tettél,
Ha vak buzgóságból Ember-vért öntettél.

A' józan tanátsot szívünkbe ereszsziük,
Szükségben másnak is elejbe terjeszsziük.

Az embert, nem ruhát tartsad tiszteletben;
Sok Jámbor 's Bölts lehet kopott öltözetben.

A' ki magát reá akarja tartani,
Gyalázatot fog az gyakorta vallani.

Férges hírűeknek mutatják magokat,
Kik máséval mentik tulajdon motskokat.

A' ki torkosságból loppal nyalakodik,
Az utóbb a' tilos utánn ágoskodik.

Ne gyulladj haragra minden kitsinységen,
Se ne bámulj minden hitvány gyermekségen.

Néha bünösnek is jobb meg bocsátani,
Mint azt meg büntetvén, a' jónak ártani.

Soha pofon ne verd a' szent igazságot;
Vigyázz, hogy meg ne sértsd az udvariságot.

A' ki sokat beszél, az sokszor fenn akad:
'S az eszes halgató nevetségre fakad.

Ha valaki kérdez, felelj kérdésére:
De másnak ne váljék soha szégyenére.

A' ki mást meg bentsül, az magát bentsüli:
És sok haragosnak törét el kerüli.

Akár mi kevésből juthat a' szegénynek,
Ha szívedet önként nem teszed keménynek.

Már nagyobb kegyetlent nem lehet gondolni,
Mint a' ki a' szegényt ki meri tsufolni.

Ha mással jót teszünk, bár ingyen felében,
Még is hív zálogot hagytunk az elmében.

Kerüld el a' gyanús alkalmatosságot;
Fáról nem esett le, ki fára nem hágott.

A' rossz példa ragad, 's mint a' korom olly rút,
A' ki súdó utánn indul, az sárba jut.

Tévelygőn szánakodj, mint egy nyavalyáson;
Ki nem tesz valaha valamit hibáson?

Ha ép erővel bírsz, szép eszed 's termeted:
Jól vigyázz reá, mert könnyen el vesztheted.

Nem jó orvosság az, melly ha bé vétetik,
Azzal a' természet meg vesztegettetik.

Tudjad, font számra jön a' kínos betegség,
'S tsak lat számra ballag vissza az egészség.

Ki az állatokat durván üzi, veri:
Az majd az embert is kínozza, ha meri.

Kéz a' kezét mossa: ha te azt ma teszed,
Mi másnak jó, holnap te is hasznát veszed.

Az ember született a' dolog tevése,
Valamint a' madár a' gyors repülésre.

Örökös törvényre az a' Természetnek,
Hogy azok aratnak, a' kik jókor vetnek.

Győzödelem utánn illik a' hódulás,
Inas esztendőkre a' fel szabadulás.

Ki másnak vermet ás, méltó, hogy meg mérje,
Az álnokság' búját a' szerző ismérje.

A' jó-tételt fogadd szíves köszönettel,
A' Holtakról beszélj illő tisztelettel.

Ajtód előtt seperd előbb a' szemetet,
Hogy sem más' elejbe vigyed a' pemetet.

A' mit nem tudsz, se ne ditsérd, se ne gyalázd:
Versengő társodat szóval meg ne alázd.

Jobb halgass, mint sem ha igazat mondanál,
Azzal mást ellened fel háborítanál.

A' kit ravaszságon egyszer rajta érnek,
Attól az Okosak' hűséget nem kérnek.

A' ki szavát kopasz okból meg másítja,
A' róka seregnek számát szaporítja.

Ha senkit nem bántasz, téged' se bántanak,
A' jó Rend-bontótól mindenütt tartanak.

A' gonosz szándéknak ki sülnek titkai,
Gyűlölségben vagynak a' bűn' mártirjai.

A' vétek' öröme hirtelen mulandó,
Az erkölts' jutalma örökké tartandó.

A' ki nyárban nem gyűjt, az koplalva telet;
A' lusta a' fel tett kérdésre nem felel.

A' sütő nap-fényben érik meg a' gyümölcs,
Sok fej-törés után lehet valaki Bölts.

A' mit ma meg tehetsz, ne hallaszd holnapra;
Mert bizonyos számot ki tarthat más napra?

Hogy ha jó ízűen akarsz falatozni:
Szükséges előre jó kedvel dolgozni.

Ha üres a' szekrény, késő gazdálkodni,
A' jövődőről kell jókor gondoskodni.

Nem Ur az, sőt ő függ maga tselédjétől,
A' ki a' szolgának fél szabad nyelvétől.

A' ki mostan gazdag, nem soká koldúlhat;
E' világból az ép Ifjú is ki múlhat.

A' ki ma kedvére nevet 's vígadozik,
Lehet, rövid idő múlva síránkozik.

Többre kell betsűlni a' magánosságot:
Mint az erkölts-rontó vídám társaságot.

A' ki sántával jár, nem soká sántikál;
Bolhával kél az fel, a' ki kutyával hál.

A' kivel laknod kell, azzal szépen meg férj;
A' részeg, 's goromba elől jókor ki térj.

Régi mondás: az eb ebbel barátkozik,
Varjú a' varjúval ritkán hadakozik.

A' jó szív más' vétkét ha nem szépítheti,
Leg alább szándékát híven mentegeheti.

A' ki iparkodva tölti el idejét,
Tsuda tehetségre viheti erejét.

A' keresztény erkölts' törvényt követni,
Annyit tesz, mint magát okosan szeretni.

A' kit a' kis Biró számadásra idéz,
Az a' jámbor ember' szeme közé nem néz.

Ellenségedet is szeresd: nem annyit tesz,
Hogy vele tarts, hanem segítsd, ha kárban lesz.

Igaz: szép az arany, hasznos a' bő jószág,
De szebb az ész 's erkölts, hasznosabb a' jószág.

Szegénységben élni, baj, de nem gyalázot;
Ha tsak a' restség, vagy bűn meg nem alázott.

A' pénzt, 's a' jószágot hamar kár érheti,
De a' mit tudsz, senki azt el nem veheti.

El ne hagyd, a' mit bírsz, bizontalanokért,
Ne add a' verebet holnapi tűzokért.

Jó a' teli szekrény; de jobb az ép gyomor:
Rosz természet, melly ma víg, és holnap komor.

Szerentsés: ki látván, hogy más meg károsult,
Annak veszedelmén jókor meg okosult.

Szereti a' kényes száj az édességet;
De sokszor meg rontja a' jó egészséget.

A' külső szín kies almaként meg tsalhat;
Ki utánna indul, szégyent és kárt vallhat.

Ne hidj, ha valaki sokat hizelkedik,
Mert az álnok kigyó szerint intselkedik.

Ki a' szerentsének szelével változik,
Az igaz Barátok közé nem tartozik.

Azon szerentsének nintsen fényessége,
A' mellynek nem támad irigy ellensége.

Barátot és élést takarj a' bőségben,
Hogy elő-vehessed a' nehéz inségben.

Gyáva az, és minden embernek bolondja,
Ki magát mindenik' barátjának mondja.

Köz-mondás: valamint az ökröt a' szarván:
Ugy szokták meg fogni az embert a' szaván.

Az el kezdés előtt fontold meg dolgodat;
Mert tudod, a' késő bánat eb gondolat.

Ne lépj addig vízbe, míg nem látod követ:
Se a' fára ne mászsz, ha gyengéled tövét.

Két jó közt a' jobbik a' valóságos jó;
Ki vetik a' kintset, ha merül a' hajó.

Addig kell hámozni a' hársfát, míg hámlik;
Az otromba botból beretva nem válik.

A' ki meg égette száját, óva beszél:
Kit egyszer a' kígyó meg tsip, gyiktól is fél.

Nem lehet a' vastag fát se meg hajtani,
Se egy két vágással földre borítani.

Úgy repül a' madár, ha meg tollasodott:
Az illik tisztségbe, ki meg okosodott.

A' ki nem tud másnak szavára hajolni:
Nem tud az okosan másnak parantsolni.

Tudjad, hogy ha akarsz bátorságban élni,
Attól, a' ki árthat, mindenkor kell félni.

A' Bölts sokat szokott látni és hallani,
Ellenben keveset 's vigyázva szóllani.

A' távúllévőknek hangos ditsérése,
Annyi, mint a' jelen lévők' meg kérése.

Rosz példa, motskos könyv, otsmány beszélgetés,
Mindenkor, mindenütt erkölts vesztegetés.

Semmi nem sulyos terh az iparkodónak:
A' pelhe fontot nyom a' vonakodónak.

A' vakmerő addig mer, míg fenn nem akad:
A' korsó addig jár kútra, míg benn szakad.

A' gyönyörűséget nem a' homlokáról
Lehet meg ismérni, hanem fordúltáról.

Nem végez az sokat, ki sok munkához fog:
A' ki két nyúl utánn indul, eggyet sem fog.

Ne szánd költségedet a' jó nevelésre;
Az Ifjúság nagy kints, méltó az őrzésre.

A' jámbor Ifjúból jó Öreg fog válni,
'S példája a' késő nyomnak is használni.

A' ki jó erköltsű, 's nyugodalomban él:
Az se az Istentől, se Királytól nem fél.

Nem könnyű az olyan dolognak bírása,
Mellyre igen soknak vagyon vágyódása.

Az Okos ki nem köt Elöl-járójával,
Tsak Isten orvosa, ki perel urával.

A' kinek mi vagyon szíve tetszésére:
Az soha nem esik unalmas terhére.

Tsak addig nyujtózzál, meddig lepedőd ér:
A' ki fenn nem héjaz, kitsiny helyen meg fér.

A' mit adsz, azt adjad egyenes szándékkal,
Ne kívánj mást rabbá tenni ajándékkal.

Ki a' gazdag? a' ki sokra nem vágyódik;
Ki szegény? a' fösvény, ki kintsről aggódik.

Ki Bölts akar lenni, idejét jól töltse:
Keserű a' tőrés, de édes gyümöltse.

Időtől kell várni, tanátstól halgatni,
Tűrni, a' mit meg nem lehet változtatni.

Minden jeles nagynak kitsiny a' kezdete:
A' derék Tölgy-fának kis makk eredete.

Jobbára a' méreg kóstolva is meg árt:
Szerentse, ha a' bűn először nem hoz kárt.

Ditsőséges seb az, melly akkor származik,
Midőn ki Hazája mellett hadakozik.

Ha bánod, hogy mások titkon beszélgetnek:
Jelét adod a' rossz lelki isméretnek.

Azonban ne susogj nagyobb társaságban;
Mert így sebet ejtesz az udvariságban.

A' mit másban feddesz, ha magad tsinálod:
Szavadra nem ügyel, bár jóval kínálod.

Mutasd meg, hogy mit tudsz, ha ideje 's helye;
De soha ne lássék az el-bízás' jele.

Isméretlennek is szolgálj, hogy ha lehet,
Sokszor a' jó barát kintsnél többet tehet.

Ne törd azon fejed', a' mit fel nem érhetsz:
Lásd inkább, jámborúl 's boldogúl mint élhetsz.

Hogy ha haragban vagy, ne hozz ítéletet;
A' bosszszú már sokat rossz útra vezetett.

A' hajó mély vizben hamarább el merül:
Ki igen fenn jártat, könnyen mélységbe dül.

Nints olly kis ellenség, a' ki kárt nem tehet:
A' vékony haj szál is nem de árnyéket vet?

Ugy tartam, sokkal jobb inkább nem is élni,
Mint sem a' haláltól szünet nélkül félni.

A' kit a' szerentse le nyom üldözéssel,
Ne keserítsd te is még szemrevetéssel.

Könnyebb szerentsésé lenni, mint maradni;
A' drága köntös is el szokott szakadni.

Tsak ott verhet fészket a' tökéletesség,
A' hol maga nyomát hagyta a' mesterség.

Az eszteleneknek, tudjad, bú járások,
És szerentsétlenség az ő úti társok.

Akár melly mű-szerszám, vagy eszköz henyélve
Előbb rosdásodik, mint sem vele élve.

Az álhatatlanság, ha nem kéntelenség,
Mindenkor az okos előtt képtelenség.

A' mi az Irígyben a' boszszút neveli,
Az a' szívet a' nagy emberben emeli.

A' fül szűk ajtaja sok szép igazságnak,
De bezzeg tág útja a' rút hazúgságnak.

Többet árthat a' víg ajak' mosolygása,
Mint az ellenségnek nyílt agyarkodása.

A' hazugság, 's a' nagy ditséret' szavai
Tsak nem azon fának ki tsapó ágai.

Az okos úgy bánik meg hitt barátjával,
Hogy vissza ne éljen jó akaratjával.

Okkal, nem erővel vezetetik az ész:
Még a' fát is óva hajtja meg a' kertész.

Egy föld' lakosinak belső zendülése,
A' szomszéd Nemzetnek hadra ingerlése.

Tsak a' gyáva szív tud azon el rémülni,
A' mit el nem lehet semmikép' kerülni.

A' nagy elme kisebb aluszókonykodva,
Mint a' középszerű búzgon iparkodva.

A' ki már a' heves kezdetben meg akad,
Alig ha a' dolog markába nem szakad.

A' kém szemnek mindent fel fedezni káros;
A' mesterség, a' míg titkos, addig áros.

A' ki hánykolódik, vagy magát alázza:
Az okosak előtt személljét gyalázza.

Roszszerű kell el veszni a' rossz kerestetnek:
Sok rágó férgé van a' nagy nevezetnek.

A' ki sokat hever, nints látszat dolgában,
Reggeli órának arany van szájában.

Ha jól élsz, ne gondold a' bal vádalókkal:
Igy kell szembe szállni a' rossz-akarókkal.

Mint a' mérges kigyót, kerülj a' restséget;
Ez rontja a' lelki 's testi egészségét.

Kő az aranyt, arany az embert próbálja:
Igaznak tartsd, a' ki e' próbát ki állja.

Nints az Szerentsének olly nagy keménysége,
Hogy ne vigasztaljon jobb sors' reménysége.

Élj, ha lehet a' jó alkalmatossággal;
Sok el szalasztotta azt a' tunyasággal.

A' fáradtság utánn szükség meg pihenni;
Igy szokott az erő munka győzőbb lenni.

Nem méltó az olyan a' nagy örökségre,
Ki semmit nem fordít a' köz ditsőségre.

A' melly fa felettébb kora gyümöltset hoz,
Annak a' rosz idő gyakorta kárt okoz.

Lássad, hogy ki előtt feded fel titkodat,
A' fetsegés által meg ronthadd dolgodat.

Jobb az út' feléről mindjárt vissza térni,
Hogy sem a' rosz helynek kebelébe érni.

Ki a' szomszéd' háza' égésének örül.
Alig ha maga is a' kárba nem kerül.

Gyülölétesekké teszik mind magokat,
Kik az aprólékra fel ütik orrokat.

Az ész, mellyet képes jóra nem oktatnak,
Olyan parlag, mellyről tsak gyomot aratnak.

Henyéléssel senki meg nem gazdagodik:
A' Vagyon szerevezve, 's tartva szaporodik.

A' szépség és virág hamar el hervadnak,
Az Erkölt's Tudomány mindég meg maradnak.

A' nagy folyó vizek kis zúgással folynak,
A' nagy Lelkek a' nagy fénnel nem gondolnak.

A' mit meg találtál, 's Urának nem adtad,
A' bünös orgazdát házodba fogadtad.

Ha másnak jót tettél, úgy te is jót várhatsz:
Hogy ha kárt okoztál, te is rosszul járhatsz.

Nem tsuda, ha azok félelemben élnek,
Kiknek mások kemény hatalmuktól félnek.

A' mi károdra van, ámbár kedves légyen,
Adj ki rajta, magát meg nem győzni, szégyen.

Hírt ne hordj, semmibe ne avasd magadat,
Ha meg nem tarthatod, ne adjad szavadat.

Köszönve emlegesd, ha mástól jót vettél:
Dobra ne üsd, másnak hogy ha te jót tettél.

Ha valamit nem tudsz, jobb azt meg mondani,
Mint tenyeret pökvén, kudartzot vallani.

A' ki sokat halgat, mélyen gondolkodik:
A' mély víztől a' bölts Révész tartózkodik.

Ha boldogtalannak állítod ügyedet:
Többekére vessed vígyázó szemedet.

A' Jámbor a' bünért magán is boszszút áll;
Tudván, az orvosság keserű, de használ.

A' hamis nyereség leg tsúnyább kereset,
Jobb jó ügyel bírni akármi keveset.

Halgass, ha szép dolgot akarsz el követni;
Mert hogy ha el nem sül, ki fognak nevetni.

Zárva tartsd füledet a' rágalmazásra,
Mivel kész az ember a' gyanakodásra.

A' nagy erőltetés töri az ideget,
A' lustaság pedig a' szép tehetséget.

Ki a' bal szerentse' markát tapasztalja,
Az a' nyomorultat előbb vigasztalja.

Szerentsés állapot szerez barátokat;
De a' szerentsétlen próbálja azokat.

Kit a' Nagy meg nem vet, kit a' szegény nem fél,
Az mindenütt kedves emlékezetben él.

A' jó szív, ha tud is, nem akar sérteni,
Tsak a' gonosz szeret mást kárba dönteni.

Idővel 's óva kell azt meg határozni,
A' minek nem lehet utóbb meg változni.

Gyáva, ki az ősi tettekben ditsekszik,
Ha érdemes dolgot maga nem tselekszik.

Néha holmi gántsot el nézni, okosság,
Nem mindenkor használ, sőt árt az orvosság.

Jobb előre félni, mint utóbb rettegni:
Kínos vakmérőség a' törvényt meg szegni.

Az életnek tenger baját meg előzi,
A' ki indulatit ifjantan meg győzi.

Dühös az, nem vitéz, a' ki tsötsömöst öl,
Bünös az, a' ki mást igazságért gyülöl.

Az öszve-békéllés nem barátság' jele;
Bé hegett sebnek is meg marad a' helye.

A' mit más kér, nyilván 's okkal meg tagadni,
Annyi, mint a' kérést félig el fogadni.

Ha a' mit ígértél, meg nem tselekedtek,
Felebarátodat rúttól reá szedted.

Fő hibák: a' fejet szédítő büszkeség,
Maga durtság eszén nyargaló fejesség:

A' szép békességet fel-bontó hír-hordás;
A' két színű beszéd, 's paraszt ellen mondás;

A' rút hízelkedés, ízetlen tréfálás,
Másoknak erköltsét ótsárló piszkálás;

Minden ritkaságra ásító vágyódás,
A' rend-tartás ellen bujtó morgolódás.

A' ki sok mézet nyal;
Az keserűt is fal.

Egynek vesztesége
Másnak nyeresége.

Soknak a' hazája
Gyakran mostohája.

A' melly mű hamar kész,
Jobbára hamar vész.

A' tyuk addig piszkál,
Míg jó szemre talál.

Keletlen ott a' kints,
A' hol egészség nints.

A' ki szegénynek ad,
Nem vesz, hanem el ad.

Hol az erő nem elég,
Ott a' mesterség szükség.

Rövid a' torkosság,
Hosszú a' betegség:
Igen jó orvosság,
A' mértékletesség.

Frissen merni,
Félig nyerni.

Tanúld ki okát,
'S meg tudod voltát.

Lassan járj, tovább érsz,
Előbb nyersz, hogy ha kérsz.

Ne szólj nyelvem;
Nem fáj fejem.

MESÉK.

1.
Ki az? ki nem született,
'S halnia meg kellett.
2.
A' hajnalnak pirosságát
Az enyim fellyúl mülja,
Az ember' ártatlanságát,
'S bünét is el árúlja.
3.
Templomban, konyhában van keletem,
Ott Riaszt, itt gyullaszt lélekzetem.
4.
Van szemem, és nem látok,
Van fülem, és nem hallok,
Vagyon szám is, 's nem szólhatok,
Ha ifjú vagyok, úgy maradok.
5.
Találj ki! nints anyám,
'S az a' férjem, ki atyám.
6.
Valamit látok, meg vallom,
Még is azt a' panaszt hallom:
Hogy egynek kedvezek,
A' másiknak büt szerzek.
7.
Egy magas fán ültek nyoltz tarka madarak,
Ha négyet le löttek, ott hányan maradtak?
8.
Könnyű, a' lágy szél is hordozhatja,
Sűrű, de senki meg nem foghatja:
Olvasó! szemedet féltsed tőle,
Azért, ha kerenget, fuss előle.
9.
Velem jár kél, de tsak világnál,
El tűnik, ha a' világ nem szolgál.
10.
Meg vetett állatok közé számláltatom,
Pedig édes álmat szerez ruházatom:
Jól tartom egy híres napon a' vendéget,
Kis részem sokaknak nyer nagy ditsőséget.
11.
Paraszt veti, föld neveli,
Király, koldus viseli.

12.

- a. A' Biblia hány betüket
Foglalhat magában?
- b. Miként lehetne a' vizet
Tartani rostában?

13.

Tsupa fűlből, és szájból áll,
Mindent hamar ki trombitál;
Még is, a' mit tsudálhatni,
Soha ötet nem láthatni.

14.

Nints füle, nints szája, nem él;
Még is minden nyelvet beszél.

15.

Jól vedd hasznát; mivel, ha el vesztegeted,
Nints olly kints, a' mellyen vissza szerezheted.

16.

Mesterségem a' halálom,
Koporsómat én tsinálom;
Az élet' fonala tőlem fakad,
Végtére általam el is szakad.

17.

Élt e' földön, meg nem holt,
Mégsem él már, mond, ki volt?

18.

Setét a' nap fényben,
Meleg a' hidegben,
Hideg a' melegben,

19.

Nagy titkok, sok kintsek reám bizatnak,
Pedig gyermekek is velem bírhatnak.

20.

Négy testvérek versent szaladnak,
Mindenkor egy uton maradnak,
De öszve soha nem akadnak,
Akár melly meszsziire haladnak.

21.

Nem nyelnek le, meg sem rágnak,
Még is tetszem sok szájnak.

22.

Mint a' gyors nyíl úgy repül,
Minden láb és szárny nélkül:
Hogy érkezik, kiki hallhatja,
De honnan 's hová, nem tudhatja.

23.

A' vizekben milyen kövek
Találtak leg többek?

24.

A' mekkora testem, olyan hosszú hajam,
De a' fésüléssel nintsen semmi bajam:
Állat' béléit emészttem,
De azt még sem epeztem,
Sőt vigságra ébreszttem.

25.

Máskor a' tüzet a' víz fújtja,
Bennem a' víz a' tüzet gyújtja.

26.

Fű valék, 's ha egyszer porrá válok,
Drága vagy oltsó edénybe szálllok:
Sokan igen is szeretnek,
Mások éppen nem türehetnek.

27.

a. Kit táplál a' szél?
b. 'S a' sírban ki él?

28.

A' formája gömbölyű,
Könnyű, tiszta, sok színű:
Fúvás által teremtheted,
Fúvás által el veszheted.

29.

Házomat kéz láb nélkül építettem,
Azt télre a' föld alá el temettem,
'S magamat is beléje rekesztettem.

30.

Ha el ragadtatom anyámtól,
'S meg fosztatom durva ruhámtól,
Csak Uraknál látszom,
A' nap fényben játszom:
Szép vagyok, mint a' szivárvány,
'S még erősebb, mint a' márvány.

31.

Én életemet széltől vagy víztől veszem,
Tégedet táplálok, magam soha sem eszem.

32.

Orra utánn soha nem jár:
Hátul fogd, mert elől ér kár.

33.

Én leg szükségesebb vagyok az embernek,
Még is már ifjatan tipornak, és vernek:
Utóbb vízre visznek, még tűzbe is vetnek,
Késsel, foggal marva végre el temetnek.

34.

Mi az? őt az Ura hozza,
És ő az urát hordozza.

35.

Eledelem ékes,
Gyümöltsem is édes;
De boszszúm veszélyes.

36.

Ha ruhám setét, félsz tőlem,
De jobban, ha az világos:
Haragom, igaz, hogy káros,
De több a' haszon belőlem.

37.

Egyszer 's mind olvasztok, 's keményíték,
Szinte úgy fejték, 's feketíték.

38.

Sok féle állat' bőre a' ruhám,
Rövid 's hosszú, nagy 's kicsiny a' formám:
Az emberek télben szeretnek,
Sokszor a' molyok nyárban meg esznek.

39.

a. A' Rókáknak dolgok mikor volt leg rosszabb?
b. Hát a' Nap, találd ki! mikor volt leg hosszabb?

40.

Ha terhelve vagyok is,
Ha csak hason mászok is;
Még is úgy tudok futni,
A' mint a' szél tud fujni.

41.

Kettő a' lyuka,
Ha van két újja,
A' hosszúból kicsinyt tesz,
Az egészből darab lesz.

42.

Tiszta fényes születésem,
Lutskos motskos temetésem.

43.

Meltyik az a' szép madár?
A' melly a' ház körül jár;
De ha lábát szemléli,
Magát nagyon szégyenli.

44.

Valljon, mellyik szem az, mellyel nem láthatni,
'S a' mellyet szabadon, 's óva ki vájhatni?

45.

Mi a' Férjfi' ékessége,
Mellynek gyakran halál vége?

46.

A' jó paraszt veti, növi,
A' takáts bordában szövi:
Későbbben jut a' malomba,
Onnan mindenféle boltba;
Látszik rajta rút és szép,
'S el vész, ki tudja, mikép'?

47.

Keresed, 's kerülöd a' világosságot:
Én el fogom, nem is, tóled a' világot.

48.

Akkor vígan kerengek,
Ha meg veregetnek,
Túnyálkodva hevergek,
Ha nem ütögetnek.

49.

Ki volt? ki annyát lábbal tiprotta,
'S még is az Istent meg nem bántotta.

50.

Mester ember nélkül hid lészen belőlem;
De kivált a' Tzigány igen retteg tőlem.

51.

Nappal nintsen semmi gondom,
Egy szegletben heverek;
De van bezzeg estve dolgom,
Tüzet, lángot el nyelek.

52.

Leg hidegebb leg mellegebb igen bő ruházat;
De abból még egy Szabó sem építhetett házat.

53.

Plánta voltam,
Kővé váltam;
Midőn veszek,
Vizzé leszek.

54.

Van feje, de nintsen szája,
Van ága, de nintsen fája;
Gyorsan fut, de nintsen lába,
Nálunk el vész a' Dunába.

55.

Magam setét vagyok, még is világítok,
Nyugalomra fáradt testeket szóllítok.

56.

Kartsú testem tollból áll,
Fő érdemem a' szakál,
Melly a' port is lelkesíti,
Homályt fénnel egyesíti.

57.

Kész akartva rajtam lyukakat tsinálnak,
'S nem szeretik rajtam ha keresztül látnak.

58.

Nem elég, hogy pörkölnek,
Még keréken is törnek;
Utóbb vízzel le öntenek,
Végtére fel hörpentenek.

59.

Tavaszkor vídít,
Nyárban hívesít,
Őszkor elígít,
Télben melegít.

60.

Aggott vén, 's még is ifjú vagyok,
Mindenütt egy formán ballagok:
Még is egynek sietek,
A' másiknak el kések.

61.

Erős fogaimmal fán, köven is szántok;
De ha más nem vezet, én senkit nem bántok.

62.

Egy kis helyen együtt laknak
Sok nyelvű 's korú Férjfiak,
Nagy, és kitsiny, vén, fiatal,
Szép és tsunya ruházattal;
'S a' mi rendes, mind halgatnak,
Jobbára hátat mutatnak.

63.

Országomban magam uralkodom,
Hatalmamért vérig viaskadom:
Népem nélkül jó ízűt nem eszem,
Koronámat holtig le nem teszem.

64.

Fényes nappal nézem, 's nem látom,
Setét éjjel fénnét tsudálom.

65.

- a. Nem ember, nem majom, mindent követ még is.
- b. Mellyik fű az, mellyet meg ismér a' vak is?

66.

Míg ifjú vagyok, jól nevelnek,
Ha meg öregszem, el felejtnek:
Kemény munkával keresem kenyeremet,
Sokszor verés által végzem életemet.

67.

Hét más más nevű testvérek vannak,
Ezek rendben mindennap meg halnak,
'S ismét egymás után fel támadnak.

68.

Az erdőben születtem,
De ott meg ölettetem;
A' míg élek, nem szólhatok,
Mint holt, szavammal mulatok.

69.

Vagyok emberek' 's állatok' őrzőjek,
De gyakran mind a' kettők' ijesztőjek:
Egy úgy szeret, ha kicsiny 's gyenge vagyok
Más, ha nagy az erőm, és jól szaladok.

70.

Valami nedves, el nyelem,
De ha meg nyomnak, ki vetem.

71.

Oly sebes szelet, mint én, nem ismérek;
Egy szempillantásban sok országba érek,
'S azon pillantásban ismét haza térek.

72.

Köles szemnyi tojásból születtem,
Nem sokára magam' el temetem:
De hamar, 's szebben fel támadok,
Míg újra ismét meg nem halok.

73.

Nékem királyok is fel nyitják füleket,
'S tsuda, nem támasztok még is irígyeket.

74.

Én napot, a' fiam éjjelt szerez,
A' világ miattam több kárt érez;
Úgy, de haszon is tőlem több származik,
Ámbár fiam tőlem nem távazik.

75.

Ha más' zsírján meg hízom,
Életemben nem bízom:
Érted hízom, érted halok;
De vigyázz, kárt is hajthatok.

76.

Tzélja tsalás; ha rút vagy, szebbé tesz,
A' ki pedig szép, tőle rútabb lesz.

77.

Keveset eszem, gyenge pitziny termetem.
'S még is méreggel vassal üldöztettetem:
Értem vad állatokat nevelnek,
Kik nálomnál sokkal többbe telnek.

78.

Helyemből ki nem indulok,
Tsak magam körül mozdulok,
Még is úgy tetszik, hogy fordulok.

79.

Ha nem akarsz éjjel szélben kárt okozni,
Tanátslom, ne resteld magaddal hordozni.

80.

Örülsz azon, ha le versz,
De fájdalmat nem érzünk;
Mert tsak hamar fel emelsz,
'S merő játék esésünk.

81.

Két fej, két kar, hat láb, huszonnégy körömmel:
Ennek meg fejtését hallanám örömmel.

82.

a. Hol veszik a' vaját réf számra?
b. Hol huzzák az ebet is vámra?

83.

Ámbátor nyelvemmel nem beszélhetek,
Nála nélkül még is el nem lehetek;
Mert mindjárt ki kell ejtenem,
Mi az igazság, és mi nem.

84.

Láb nélkül sok országot bé járok,
Ollykor kitsinyből nagyot tsinálok:
A' ki velem bir, mindene van,
De sok az által boldogtalan.

85.

Midőn tsontomat bottal meg ütötted,
Ha a' szomszédomat lyukba nem vetetted,
Szerentse, pénzedet ha el nem vesztetted.

86.

Tetétől talpig tsupa hasból áll,
Ha, mit kis szája el nyelt, meg kénál,
Mértékelve költsd el,
Mert meg tsúfol, hidd el.

87.

Sok jó 's rosz kis patak forr egy tsatornából:
Ha árad, ez apad, az ki tsap árkából.

88.

Vér utánn ugyan szomjúhoztam,
De halált soha nem okoztam;
Engemet bezzeg meg ölnének,
Ha inaim nem segítnének.

89.

Vizen által tehrt hordozhatok,
Több kőszált egybe kaptsolhatok,
Pedig helyemből nem mozdúlhatok.

90.

Tiszta fejéren születtem,
Nyólés közben zöldé lettem,
De így rajtam nem kaptál:
Mihelyt testem meg feketült,
Szívem, mint kő, meg keményült;
Mindjárt belém haraptál.

91.

Szegény, 's sovány hátból állok,
Se husom se tsontom
De húson, és tsonton állok,
'S hús, tsont az is, a' mi nyom.

92.

Én kettő tsak egyyet teszek,
Jaj, hol szükségesé leszek;
Az ifjak nevetnek,
A' Vének szeretnek.

93.

Noha fej 's láb nélkül születtem,
Még is sokaktól szerettettem:
Idővel nyölhet fejem 's lábom,
'S így is sok száj' ízét találok.

94.

Vagyon olyan két egy testvér,
Egyik barna, másik fejtér,
Kik egymás utánn járkálnak,
De együtt soha meg nem állnak.

95.

Reám biznak sok titkokat,
Tudok is hallgatni:
Jobb' szeretek szép dalokat,
Mint pénzt el fogadni.

96.

Hol nints víz a' tavakban?
Hol nints ház a' várakban?

97.

Kik azok a' négy királyok,
Kik együtt országolnak;
De mind ők, mind katonájok,
Egy más ellen hartzolnak.

98.

Tsak ha fogva ellenségem,
Akkor kinzom, emészttem:
De bizonyos veszteségem,
Ha ki rohan ellenem.

99.

Por volt, s' egy kis állat öszve szedte,
Belőle szép házát építette:
De ettől az ember meg fosztotta,
'S drága égő szerré fordította.

100.

Két ablakot hordoznak,
Mellyek magok mozognak;
Rajtok bé nem kukatsálhatsz,
De ki felé sokat láthatsz.

101.

Kissebb léssen, ha hozzá teszel,
Nagyobb, ha belőle el veszel.

102.

Házam egy állatnak bőréből áll,
Békével viselj, 's díszedre szolgál;
De ha ki tsalsz haragodban,
Kárt tehetsz másban, 's magadban.

103.

Majd itt, majd ott vagyok, 's nem járok;
Majd ezt, majd azt nézem, 's nem látok;
Szegény vagyok király létemben,
Kintsel bírok szegénységemben.

104.

Négy jó erős lábon állunk,
Éjjel nappal így szolgálunk:
Még is, ha helyből mozdulunk,
Másnak lábára szorúlunk.

105.

A' mint vagy szomorú vagy víg állapotod,
Benne a' színeket a' szerint választod,
Ha sűrű és forró tseppekre olvasztod,
Gyakran titkaidat reája bizhatod.

106.

Hol vagyon olyan nagy betsek a' lovaknak,
Hogy sokan még nemes levelet is kapnak?

107.

Egy külföldi fáról szedték,
Onnan ide el küldötték:
Itt meg tépik, meg karmalják,
'S szép ruháknak vásárolják.

108.

Míg el nem nyert, él hal értem;
Ha el ért, le zár, 's nem él vélem.

109.

Rest tunya, meg sem mozdúl,
De szörnyűség, a' miként dúl,
Ha egyszer meg fujtják,
És haragra gyujtják.

110.

Hogy ne tudjanak, azt akarom,
Azért magamat el takarom:
Mi lehessek, gondolkodnak,
Meg nem tudván boszonzkodnak;
A' midőn tréfálok,
Az észnek használok.

A' MESÉK' MEG FEJTÉSE.

1. Ádám.
2. A' szemérem.
3. A' Fújtató.
4. A' Kép.
5. Éva.
6. A' Tűkör.
7. Egy sem, mert a' többi el repül.
8. A' füst.
9. Az árnyék.
10. A' lúd.
11. A' len.
12. a. Hat.
b. Ha jéggé válik.
13. A' hír.
14. Az Echó.
15. Az idő.
16. A' selyem bogár.
17. Enoch, vagy Illés.
18. A' pintze.
19. A' petsét.
20. A' kotsi-kerekek.
21. A' dohány.
22. A' szél.
23. Nedvesek.
24. A' hegedű vonó.
25. A' mész.
26. A' tobák.
27. a. A' szél-molnár.
b. A sir-ásó.
28. A' szappan buborék.
29. A' tsiga.
30. A' gyémánt.
31. A' malom.
32. A' rák.
33. A' kenyér.
34. A' láb-beli' talpa.
35. A' méh.
36. Az égi háború.
37. A' nap.
38. A' karmantyú.
39. a. Sámson alatt.
b. Josue' idejében.
40. A' hajó.
41. Az olló.
42. A' hó.
43. A' pára.
44. A' tyúk-szem.

45. A' kard.
46. A' papiros.
47. A' gyertya árnyék-tartó.
48. A' tsiga játék.
49. Ádám a' földet.
50. A' jég.
51. A' hó a' földnek.
52. A' nád-méz.
53. A' hamv-védő.
54. A folyó vizek.
55. A' hold.
56. Az etset.
57. A' kötött erszény.
58. A' kávé.
59. A' fa.
60. Az idő.
61. A' fűrész.
62. A' könyv-tár.
63. A' kakas.
64. A' tsillag.
65. a. A' tükör.
b. A' tsallán.
66. A' ló.
67. A' napok a' hétben.
68. A' hegedű.
69. A' kutya.
70. A' Spongyia.
71. A' gondolat.
72. A' pille.
73. A' fül-tisztító.
74. A' tűz és füst.
75. A' gyertya-bél.
76. Az artza máz.
77. Az egér.
78. A' nap.
79. A' lámpás.
80. A' teke játék.
81. A' lovas.
82. a. Spanyol országban bélekben tartják a' meleg miatt.
b. Angliában.
83. A' mérő.
84. A' pénz.
85. A' billiard játék.
86. A' hordó.
87. Ténta a' tollból.
88. A' bolha.
89. A' hid.
90. A' tseresnye.
91. A' nyereg.
92. A' pápa szem.

93. A' tojás.
94. A' nap, és éj.
95. A' fül.
96. A' föld képeken.
97. A' kártya játék.
98. A' víz s' tűz.
99. A' viasz.
100. A' szemek.
101. A' lyuk,
102. A' kard.
103. Az álom.
104. A' székek.
105. A' Spanyol viasz.
106. Arábiában.
107. A' pamuk.
108. A' fösvény a' kintsel.
109. A' puska por.
110. A' mese.